

Conclusions.

Arribats a les conclusions, pot ser oportú dividir-les, per a una més gran claredat, en tres apartats. En el primer (conclusions 1 a 6), es recull les hipòtesis de treball plantejades a la introducció, per veure si s'han complert. Aquí cal tenir en compte que aquesta tesi és la continuació d'un treball de nou crèdits. Allí va néixer l'interès per aquest tema i aquestes primeres conclusions estan relacionades amb ell. En qualsevol cas, aquestes serien les que podríem qualificar de conclusions troncal o substancials a la tesi. Dins seu, vull posar l'accent en la segona, que fa referència a la forta personalitat del grup de parlamentaris catalans dins de les Corts espanyoles, i en la sisena, referent a les reaccions de les corporacions econòmiques catalanes davant d'uns resultats desfavorables en les seves demandes, com un dels camins que duriem al catalanisme polític.

En un segon apartat (conclusions 7 a 9), s'inclou alguns resultats nous als que crec haver arribat en el transcurs de la investigació i que penso que poden contribuir a aportar informacions en els terrenys de la política i de l'economia i a les relacions Catalunya/Espanya durant la primera dècada de la Restauració. En l'exposició de les dues primeres, hi ha també una contrastació amb les hipòtesis de treball inicials.

Finalment, en un tercer apartat (conclusions 10 a 12), s'inclou temes que no revesteixen el caràcter de completa novetat dels anteriors, però que suposen una confirmació de posicions ja adquirides per la historiografia anterior i contribueixen a fixar el que utilitzant un terme avui en ús podríem anomenar el discurs històric del període que ens ocupa.

1. Disseny d'una estratègia parlamentària per part dels sectors econòmics catalans.

Tant les corporacions econòmiques catalanes com el món dels negocis amb activitat a Catalunya, dediquen una part important de la seva actuació a les seves respectives estratègies parlamentàries, de tal manera que aquestes no constitueixen un factor aïllat, sinó un element consubstancial de la seva mateixa activitat.

En el cas de les corporacions, aquesta actuació passa per diverses línies de treball. La primera és l'afavoriment de l'elecció de candidats *del país* i declarats proteccionistes a les eleccions a Corts, deixant en un segon terme la seva adscripció política i valorant sols el seu compromís en la *defensa del treball nacional*, que els dugui fins i tot a oposar-se a les seves pròpies majories parlamentàries quan calgui. La segona, la recerca d'una representació directa de directius i personatges destacats de les mateixes corporacions a les Corts. En aquest cas, si bé hi ha una adscripció més gran a les candidatures conservadores, també n'hi ha a les liberals, ben segur que pensant en mantenir canals de comunicació oberts amb els centres de decisió en qualsevol conjuntura política. La tercera és el sistema de demandes i pressions als parlamentaris catalans que, alhora, pren diverses formes: les demandes genèriques de compromís proteccionista fetes, per exemple, després d'una elecció, i que serveixen de recordatori als parlamentaris considerats *addictes al treball nacional* i també als indecisos i als *cuneros*, de quins són els interessos que hi ha en joc i què s'espera d'ells; l'exigència de compromisos concrets davant de temes de gran envergadura; les reunions de treball amb els parlamentaris, tant a Madrid com a Barcelona; i les demandes de gestions concretes a un grup més reduït de parlamentaris, tant a les Corts com als ministeris. En quart lloc, hi ha també una relació estable amb alguns parlamentaris d'altres zones. I en cinquè lloc, un sistema de pressions a les Corts, amb exposicions a ambdues cambres i telegrams i entrevistes amb els membres de les comissions parlamentàries.

Entre el món empresarial, es recerca també una representació directa a les Corts, que es complementa amb el reclutament de parlamentaris, als que s'incorpora als consells d'administració de les companyies, en una simbiosi entre ambdues condicions. Aquestes companyies, recerquen d'una manera més clara encara que les corporacions disposar d'homes de les principals formacions polítiques amb possibilitats de formar govern, de tal manera que sigui quin sigui el color d'aquest, disposin de canals de comunicació fluids amb els ministeris corresponents. D'altra banda, alguns parlamentaris esdevenen veritables especialistes en la gestió d'afers de les companyies i executen tasques per a elles, a les Corts o als ministeris, sense necessitat de formar part dels seus consells d'administració.

La hipòtesi de treball quarta, que feia referència a l'estratègia parlamentària de corporacions i empreses, queda així plenament confirmada.

2. La forta personalitat del grup de parlamentaris catalans dins de les Corts espanyoles. Si bé els parlamentaris catalans presenten formes organitzatives pròpies, que els agrupen a banda de les respectives adscripcions als partits dinàstics, aquestes no constitueixen una excepció a les Corts espanyoles del període. Així, trobem agrupacions territorials de parlamentaris, que apareixen en algunes ocasions amb objectius de defensa d'interessos regionals, de vegades amb col·laboracions entre elles; agrupacions per a la defensa dels interessos de sectors econòmics, com els cereals i la marina mercant; i finalment, la *secció tercera* o *secció econòmica*, propera al moviment de lligues de contribuents i a les seves demandes en política fiscal. Totes aquestes agrupacions de parlamentaris, plantegen en moments determinats i per a qüestions concretes estructures organitzatives i formes d'actuació a les Corts diferents de les habituals per partits polítics.

Entre les agrupacions territorials de parlamentaris, la dels catalans és la que presenta una personalitat més definida. Al període analitzat, apareix de diverses maneres: agrupacions i comissions de treball de diputats i de senadors, junts o per separat, Diputació Catalana i agrupacions de diputats per províncies. De totes aquestes combinacions, la que apareix d'una manera més clara i durant un espai de temps més llarg és la DC, present de forma més o menys continuada en la història parlamentària del segle XIX. Pot designar d'una manera genèrica el conjunt de diputats catalans i/o electes per Catalunya, o bé una agrupació perfectament constituïda d'ells. En el cas dels senadors catalans, el nombre més escàs d'escons corresponents a Catalunya, als que cal restar encara els que es troben a cada legislatura en mans dels *cuneros*, fa que la seva dinàmica associativa sigui menor. Això fa que sovint sumin els seus esforços als dels diputats, tot i que també hi ha algunes iniciatives organitzatives pròpies. En qualsevol cas, si la DC era vista com una organització de diputats dotada d'una gran personalitat dins les Corts espanyoles, la dels senadors catalans també és vista de la mateixa manera.

Aquestes formes organitzatives estan completament vinculades a la constant demanda de les corporacions econòmiques catalanes d'un compromís proteccionista en els grans temes de política aranzelària debatuts a les Corts. La constant pressió de les corporacions, junt amb el seu discurs de la necessària independència del parlamentari per defensar els interessos del país per damunt, si cal, dels interessos dels partits, crea un estat col·lectiu d'opinió a Catalunya de gran magnitud, de la que els parlamentaris catalans no en podien quedar al marge. Al capítol cinquè hem pogut veure àmpliament com la mateixa creació de la DC i altres formes organitzatives dels parlamentaris catalans, responia clarament a la

imminència de treballs parlamentaris de tema aranzelari; com la presència de demandes provinents de les corporacions catalanes apareix de manera continuada i terminant; i com els parlamentaris responien com a grup a aquestes demandes, en una veritable disciplina de grup proteccionista.

En els treballs executats pels parlamentaris catalans com a grup en la defensa d'aquests interessos, es deixa de banda l'adscripció als partits dinàstics i s'actua a les Corts com un grup perfectament delimitat. En aquest sentit, els ministerials catalans, tant conservadors com liberals, se separen de les respectives majories. Tant Víctor Balaguer com Manel Duran i Bas, caps de liberals i de conservadors respectivament, plantegen fortes dissidències als propis governs i majories parlamentàries en temes de política aranzelària, assumint ambdós, a més, el discurs de les corporacions de defensa dels interessos del país per damunt de les obediències polítiques. Aquestes importants dissidències, produïdes en la defensa d'uns interessos i d'unes demandes provinents de Catalunya, irrita els caps polítics d'ambdues grans formacions dinàstiques, que veuen en els parlamentaris catalans i el seu comportament —el *ministerialisme a la catalana*, segons Duran i Bas— un factor diferencial de tal magnitud, que en algunes ocasions faria difícil el seu encaix dins dels partits espanyols, segons expressió de Romero Robledo.

Es configura així, el que Ruíz Gómez anomena el "Partit Català": una agrupació de parlamentaris perfectament organitzada, a banda dels partits dinàstics, nítidament diferenciada de la resta i extraordinàriament activa en els grans temes de política aranzelària del període, que trasllada a les Corts unes demandes de les corporacions econòmiques catalanes, que en respondre a una situació de desenvolupament econòmic únic a l'estat, també són pràcticament úniques. Aquesta situació, anticipa el que no gaire anys més tard emergirà amb força: la presència d'un partit català a les Corts espanyoles. Crec que en parlar de catalanisme polític, cal fixar l'atenció en aquells personatges i en aquelles conductes polítiques i parlamentàries, que sense trencar encara amb el model de partits espanyols, plantegen dins seu i durant força anys demandes que són alhora catalanes —si es vol, d'uns determinats sectors econòmics i socials catalans amb voluntat d'identificació amb el conjunt de Catalunya— i polítiques, en la mesura que requereixen d'una presència política per a la seva presentació als centres de decisió de l'Estat, i d'uns resultats que són també polítics, en forma d'una legislació concreta (o millor encara, la no aprovació d'una determinada legislació) per a la seva resolució.

En un altre ordre de coses, aquest funcionament diferenciat dels parlamentaris catalans respecte els dos grans partits dinàstics, en principi sols cal situar-lo en campanyes concretes que afecten els interessos representats per les corporacions econòmiques catalanes. No obstant, al costat d'aquestes grans campanyes, van apareixent de tant en tant situacions en les que es produeix una proximitat entre els parlamentaris catalans d'un i altre partit, que se situaria també fora de les directrius d'aquests. Així doncs, hi ha moments en els que els parlamentaris d'un d'aquests partits prefereixen donar suport en l'elecció de candidats per a les comissions a un altre català, però de l'altre partit, abans que a un membre del seu propi partit, però d'altres províncies.

Tot resseguint les intervencions dels parlamentaris catalans en els temes de política econòmica debatuts a les Corts durant aquests anys, es pot veure una simetria completa amb les principals argumentacions formulades per les corporacions econòmiques. I això tant pel que respecta als parlamentaris que són alhora membres destacats de les corporacions

com als altres. També és possible detectar coincidències en la visió del sistema polític i de la personalitat catalana dins d'Espanya. En aquest cas, si bé seria agosarat atribuir aquestes opinions al grup sencer, la seva aparició i repetició per part d'alguns dels seus membres és prou significativa.

Totes aquestes qüestions apareixen sempre amb l'excepció dels parlamentaris *cuneros*, amb una actuació força diferent. La hipòtesi tercera quedaria, doncs, plenament confirmada. Els resultats per al període 1876-1881, nou respecte l'analitzat al treball de 9 crèdits anterior d'aquesta tesi, confirmen els ja obtinguts aleshores per al període 1881-85.

3. Grau d'intervencions dels parlamentaris catalans: temes econòmics i temes polítics.

En el transcurs dels capítols anteriors, hem pogut veure fins a tres nivells d'actuació dels parlamentaris catalans. El primer, en els temes d'interès per a les corporacions econòmiques catalanes. El segon, en la gestió d'afers relatius a empreses catalanes, sobretot del sector ferroviari. Aquests dos nivells representarien els temes econòmics. I el tercer, en els grans debats generals de les Corts.

En el primer nivell, i especialment davant dels grans temes de política aranzelària, és on es pot apreciar, d'entrada, una assistència massiva de parlamentaris catalans a les Corts, desplaçant-se molts d'ells expressament des dels seus llocs habituals de residència, fins i tot en circumstàncies adverses. Sumant la pràctica habitual d'absentisme gairebé total d'alguns d'aquests parlamentaris a l'absentisme parcial d'altres, que combinaven períodes curts d'estada a Madrid amb períodes llargs d'absència, la coincidència de tots els representants catalans a les Corts era un fet excepcional, que mostra l'eficàcia de les peticions d'assistència a les cambres de les corporacions econòmiques catalanes.

En aquest primer nivell, és també on s'aprecia una més gran cohesió entre els parlamentaris catalans i també un grau superior d'intervencions de tota mena (presentació d'exposicions, d'esmenes i vots particulars, intervencions i, com a mínim, votacions).

En el segon nivell, també hi ha una participació considerable de parlamentaris catalans. Si bé aquí ja no es pot parlar d'actuacions del grup, ja que els parlamentaris necessaris per dur a terme una tramitació eren pocs, el que sí es pot observar és una tendència a treballar conjuntament per part dels parlamentaris catalans. Es pot apreciar com el promotor principal d'una demanda, que acostuma a ser el que signa una proposició en primer lloc, cerca entre els propis parlamentaris catalans, independentment de llur filiació política, els suports necessaris per dur a bon terme les seves gestions. Aquest procés apareix més clarament al Congrés, on és força habitual que una proposició de llei vingui signada per sis o set diputats catalans, o que dels set membres d'una comissió gairebé tots ho siguin, que al Senat, amb un nombre de senadors catalans sempre inferior.

En el cas concret de gestions per a companyies ferroviàries amb traçat per Catalunya, més de dues terceres parts dels membres del grup analitzat intervenen en alguna gestió. Entre els que no intervenen en cap, predominen els absentistes habituals i també un grup significatiu de *cuneros*. Entre els que sí intervenen, predominen els que fan un nombre reduït de gestions. Ara bé, de vegades les que fan per a les companyies són l'única actuació parlamentària que tenen durant el transcurs de tot un període de Corts, pel que constitueixen una activitat remarcable. Finalment, hi ha alguns parlamentaris extremadament actius en aquesta mena de gestions, fins el punt que cal considerar la seva intervenció en elles com una part important de la seva activitat com a parlamentari.

Entre aquests parlamentaris més actius, destaca un grup de professionals liberals, pertanyents al sector esquerre de la cambra, amb activitat política ja al Sexenni i comandants per Víctor Balaguer. Els professionals liberals conservadors, per contra, es mostren poc actius en aquesta mena de treballs.

D'altra banda, en el cas de les companyies que disposen d'una representació parlamentària directa, molt sovint al màxim nivell, veiem que no sols l'utilitzen, sinó que en molts casos aquesta activitat de gestió de demandes de les pròpies companyies és una de les principals raons de la voluntat d'accedir a les Corts.

Per contra, en els grans debats del període, la participació dels parlamentaris catalans és molt baixa. Hi ha debats sencers que transcorren sense que intervingui ni un sol d'aquests parlamentaris, d'altres que tenen alguna intervenció, però de parlamentaris *cuneros* amb significació a nivell espanyol, i, finalment, debats en el que arriben a intervenir alguns parlamentaris catalans, però sempre molt pocs. En aquests casos, els que intervenen ho fan com a membres dels respectius partits i sense cap mena de relació prèvia entre ells. Pertanyen al grup de professionals liberals i, a més, es troben establerts a Madrid o bé hi resideixen durant temporades llargues.

Cal esmentar també l'interès i activitat dels parlamentaris militars en l'important paquet de mesures legislatives que afectaven aquest sector.

Fent un balanç final de l'activitat dels parlamentaris catalans per períodes de Corts, es pot apreciar clarament com les que es poden considerar com a molt actives representen un percentatge força reduït del total. En l'extrem contrari, les intervencions molt poc o gens actives, representen una mica menys de la meitat. Finalment, les participacions d'un grau mig se situarien al capdamunt, amb la meitat del total.

En tots aquests nivells de participació, els temes que es poden considerar com de *rerefons econòmic* són els que s'enduen un major protagonisme, contrastant amb l'escassa participació en els temes de política general. En aquest sentit, doncs, la hipòtesi de treball segona quedaria plenament confirmada.

4. Víctor Balaguer, cap dels parlamentaris catalans. En tots els nivells d'actuació parlamentària analitzats —treballs de representació dels interessos de les corporacions econòmiques catalanes, de gestió d'afers del món empresarial i de participació en la vida política i parlamentària en general— apareix amb claredat la figura de Víctor Balaguer com la més activa i la que adquireix un protagonisme més gran.

El contacte de Balaguer amb les corporacions industrials catalanes era molt estret i provenia ja d'etapes anteriors. Durant el període analitzat, manté una activitat molt considerable, gestionant a les Corts i als ministeris tota mena de demandes provinents d'aquests sectors. La pròpia dinàmica associativa dels parlamentaris catalans, que es troba estretament vinculada a una més eficaç gestió d'aquestes demandes, té en Balaguer el seu màxim exponent. Balaguer se situa durant aquests anys com l'impulsor i el cap visible d'aquest associacionisme, ja sigui en forma de juntes i comissions, ja com a DC, que presideix sempre. Se'l pot considerar, doncs, el veritable cap dels parlamentaris catalans del període, tant quan formava part de la majoria parlamentària com de l'oposició.

La seva relació amb el món dels negocis català també és molt notable, arribant a vincular-se directament a algunes companyies. Del grup de parlamentaris analitzat, també és

Balaguer el que es mostra més actiu en la tramitació de demandes provinents d'aquests sectors, ja sigui en forma de gestions a les Corts, ja movent-se amb facilitat pels ministeris. Igualment, el seu nivell de gestor en aquest terreny es manté tant si formava part de la majoria com de l'oposició.

En el terreny de la participació en la vida política i parlamentària, cal aturar-se en diverses qüestions. D'una banda, Balaguer apareix com a cap de les seccions catalanes dels diversos partits de l'esquerra liberal en els que va tenir participació, mantenint una considerable influència també al País Valencià i Aragó, territoris tots ells de la seva apreciada Corona d'Aragó. Cal aclarir que no era un mandat exercit damunt del terreny, sinó com a membre dels directoris d'aquests partits resident a Madrid.

D'altra banda, el seu paper dins d'aquesta dimensió espanyola dels partits és també molt considerable, especialment en la seva participació en la formació de la ILD. Aquest paper, venia reforçat pel fet de disposar del suport de nombroses agrupacions territorials del partit, que veien en ell el seu representant a Madrid, però també dels diversos sectors econòmics catalans, que el consideraven el gran defensor dels seus interessos als centres de decisió de l'Estat, unit al fet d'aparèixer com el cap dels parlamentaris catalans i, a partir de 1884, també dels parlamentaris cubans, essent ambdues agrupacions de parlamentaris les que disposaven d'una personalitat més definida dins de les Corts espanyoles. En el terreny de l'activitat parlamentària, tot plegat es tradueix en una important activitat en els debats dels grans temes polítics del període, que el situa novament al capdamunt dels nivells habituals dels parlamentaris catalans.

La part de la hipòtesi segona que feia referència a Balaguer queda confirmada i, de fet, ampliada. És a dir, el paper central de Balaguer dins dels parlamentaris catalans no es limitaria a un dels nivells d'actuació vistos, sinó a tots ells i d'una manera molt clara.

5. Sectors econòmics demandants i acció legislativa: uns resultats desiguals. Una primera qüestió a analitzar, és fins a quin punt en l'elaboració de la diversa legislació de tema econòmic del període intervé el criteri dels successius governs, interessats en una determinada política econòmica, i a partir de quin altre entra en joc la intervenció dels diversos sectors econòmics, que actuen damunt d'aquests governs amb demandes molt concretes de defensa dels seus interessos.

Analitzant l'elaboració de les mesures legislatives vistes al capítol sisè, es pot apreciar com, d'una banda, els governs no actuen amb completa autonomia en l'adopció de decisions en política econòmica, sinó que darrera d'aquestes decisions hi ha una presència destacada de diversos sectors demandants d'actuacions polítiques i/o administratives de defensa dels seus interessos, d'una gran importància, complexitat i, de vegades, rivalitat, que estan, a més, actuant simultàniament sobre el poder, als que cal afegir, en el cas de les negociacions dels acords comercials, les demandes dels governs estrangers, especialment significatives en el cas dels països amb un volum comercial més gran (França i Gran Bretanya). I, de l'altra, que els governs tampoc no actuen únicament com a resultat de les pressions rebudes des d'aquests sectors, sinó que es mouen també amb un cert marge de disseny d'una política econòmica pròpia, així com de recepció dels grans corrents d'opinió del moment.

En el cas de la política aranzelària, les reiterades demandes de les corporacions industrials catalanes de no alteració d'aquestes partides industrials o, fins i tot, de rearmament aranzelari, xoquen una i altra vegada amb el fracàs més absolut. Els sectors

econòmics beneficiats són uns altres. Únicament, i atesa la seva eficaç organització i recursos de pressió, molt superiors als dels altres sectors econòmics del període, aconsegueixen alguns èxits parcials i puntuals que, no obstant, no alteren la tendència general.

Dins encara de la política aranzelària, les demandes concretes del sector dels naviliers, amb un especial interès en l'aranzel d'Ultramar, aconsegueixen un nivell d'èxit una mica superior, tot i comptar també amb nombrosos fracassos.

En el cas de la política fiscal, no hi ha una demanda tan clara i tan continuada en el temps per part de les corporacions catalanes com en el cas de la política aranzelària, sinó més aviat actuacions puntuals davant de temes concrets. De les demandes plantejades, s'aconsegueix una resolució satisfactòria en alguns casos, però en els que no, la sensació de fracàs és menor que en les campanyes de política aranzelària. D'altra banda, es pot apreciar com les demandes plantejades des de l'associacionisme de la propietat obtenen un ressò més favorable als centres de decisió de l'Estat que les provinents d'altres sectors.

Aquesta idea de receptibilitat més gran per part dels governs a les demandes provinents del sector de la propietat (agrària, però també immobiliària) es confirma tot analitzant els resultats obtinguts en els temes de legislació econòmica d'interès per a aquest sector, en els que es pot apreciar clarament una resolució satisfactòria a les demandes presentades en un percentatge més gran de casos.

En el cas de les demandes no aranzelàries del sector de la marina mercant i del comerç, el seu resultat és també força satisfactori.

En el balanç definitiu de les campanyes de *defensa del treball nacional*, podem veure com els seus resultats són força variables, atenent al tipus de legislació econòmica de la que es tracti, d'una banda, i al sector econòmic demandant, de l'altra. Així, les demandes de política aranzelària provinents de les corporacions industrials són les que obtenen un grau de satisfacció menor, mentre que les demandes de diverses mesures del ram de Foment provinents del sector de la propietat obtenen el grau de realització superior.

Pel que fa a les demandes del món dels negocis, es pot parlar d'un molt elevat grau d'èxit per part de les empreses de l'anomenat *grup català*, que aconsegueix unes condicions altament avantatjoses en els contractes amb l'Estat per a la realització d'operacions relacionades amb Ultramar.

En el cas de les companyies ferroviàries amb traçat per Catalunya, es pot parlar també de l'obtenció de bona part de les demandes plantejades, que en la majoria dels casos representen una legislació feta a mida, que contempla aspectes específics que afecten sols a la pròpia companyia demandant. En el cas dels promotors ferroviaris que encara no han constituït una companyia, el destí de les demandes plantejades sol ser més divers. També és diversa la resolució de demandes que es veuen obstaculitzades per pressions en sentit contrari de companyies rivals.

Pel que fa a l'apartat de demandes col·lectives de les empreses ferroviàries, el seu grau d'èxit no és gaire gran, tot i la potència de les companyies demandants, de les seves representacions a ambdues cambres i de la suma dels seus esforços. Així, temes com l'avenç reintegrable o la supressió del recàrrec del 10% sobre el preu de transport dels viatgers, no tenen un desenllaç d'acord amb els desitjos de les companyies.

En conjunt, doncs, per a aquest sector de l'economia que engloba grans empreses financeres, de negocis colonials i d'obres públiques, es pot parlar d'un grau de realització de les seves demandes molt superior de l'obtingut en el sector de les demandes col·lectives de les corporacions industrials, especialment de les representatives del sector industrial.

Queda ara pendent comparar aquests resultats amb la part de la hipòtesi cinquena que hi feia referència. Les idees de diferents volums de demandes, de grau d'imprescindibilitat de l'acció legislativa i de rivalitat amb altres demandants, segons els sectors econòmics, queden plenament confirmades. Ara bé, la qüestió del nivell d'èxit assolit, petit en el cas dels sectors representats al Congrés (industrials, comerciants) i gran en els sectors representats al Senat (propietaris, negocis colonials), ha de ser matisada. Si bé aquesta idea es confirma plenament en el cas de l'escàs èxit dels industrials i del considerable resultat dels propietaris i dels membres del *grup català*, no passa el mateix amb les companyies ferroviàries. D'entrada, cal dir que a les empreses catalanes que disposen de representació parlamentària, aquesta es concentra al Congrés, disposant les seves tramitacions ordinàries d'un grau de satisfacció força gran. En canvi, en algunes demandes col·lectives de les grans companyies ferroviàries espanyoles, que disposaven d'una considerable representació a ambdues cambres, no s'aconsegueix l'èxit esperat, contra tot pronòstic.

A un altre nivell, un dels resultats de la recerca ha estat la constatació que una part significativa de les disposicions legislatives de política econòmica no apareix en forma de lleis votades per les Corts, sinó de decrets del Govern.

6. Reaccions des de l'associacionisme econòmic català davant d'una política econòmica desfavorable. Des de les corporacions industrials catalanes, a més del discurs proteccionista, es va perfilant durant aquests anys una reflexió entorn a altres qüestions, com a resultat dels resultats desfavorables de la majoria de les seves demandes en política aranzelària.

Cal destacar en aquest sentit, la creixent malfiança en uns casos, desencís en altres, envers els partits dinàstics. En la visió que les corporacions tenen dels successius governs, amb el record encara fresc de la política aranzelària del Sexenni, hi ha durant aquests anys una evolució que va des de les habituals crítiques als governs conservadors del període 1876-81 davant temes concrets, a una forta oposició a l'actuació del Govern liberal de 1881-83, per arribar a l'autèntic pànic davant la formació d'un Govern esquerrà el 1883, amb ministres lliurecanvistes militants, que arriben al poc temps al tan temut acord comercial amb Gran Bretanya. En aquest context, el Partit Liberal Conservador és vist per bona part dels dirigents d'aquestes corporacions com l'alternativa a les reformes lliurecanvistes (oposició parlamentària a les reformes aranzelàries del Govern liberal, discursos de Cánovas a l'Ateneo de Madrid i a Barcelona, etc.) i la formació d'un govern d'aquest color el 1884, com el dic de contenció als que hom veu com a hereus directes del Sexenni. La creació del *Círculo Conservador-Liberal* de Barcelona el 1883 i l'onada d'adhesions dels més caracteritzats representants de les corporacions econòmiques catalanes de tots els sectors, cal entendre-la en aquest context. Que el PLC, enlloc de desfer l'obra dels esquerrans, mantingui el que havia estat la màxima preocupació dels homes de les corporacions, el *modus vivendi* amb Gran Bretanya, té per a aquests un impacte extremadament profund, que els duu a constatar la inutilitat d'apostar per cap dels partits dinàstics espanyols.

El convenciment de l'escàs pes de les *clases productores* en les decisions dels successius governs, duu aquest associacionisme econòmic a considerar que el sistema polític vigent, amb tots els seus vicis (caciquisme, corrupció, *empleomania*, cunerisme, falsejament del sufragi...) no sols no serveix per fomentar els interessos dels diversos sectors productius, sinó que constitueix un fre al seu ple desenvolupament. Es veu amb malifiança els polítics professionals, en constatar que prenen decisions vitals per als interessos del país productor sense que aquest estigui degudament representat, ignorant i menystenint la realitat fabril o, pitjor encara, influenciats per les tesis lliurecanvistes i per les pressions de les ambaixades estrangeres.

Es passa així a una concepció corporativa de la política, en la que enfront del model liberal de partits, es proposa un tipus de representació corporativa de les classes productores. Partint de la no representació dels interessos del *país productor* per part dels partits dinàstics i dels polítics professionals, es proposa superar el sistema de partits per un altre, basat en una representació a partir de l'associacionisme econòmic, que sigui la veritable expressió d'aquells interessos. Concrecions pràctiques d'aquestes formulacions, són el rebuig del cunerisme, la recerca de candidats *del país* i l'exigència a aquests d'un compromís proteccionista i d'independència d'actuació envers les directrius dels partits.

En un altre ordre de coses, aquests resultats desfavorables de les demandes proteccionistes, tenen també com a efecte la creixent constatació de la forta personalitat de Catalunya dins d'Espanya. El fet que els proteccionistes catalans afrontin sols o gairebé les campanyes de *defensa del treball nacional*, unit a la important unanimitat que obtenen dins de la pròpia Catalunya, més el rebuig a l'anticatalanisme esgrimit per alguns lliurecanvistes madrilenys, els farà anar prenent consciència de la seva diferencialitat. A un primer nivell, seria una consciència de l'especificitat del desenvolupament econòmic català, en el que es combina indústria amb agricultura i comerç, en contraposició a un centre endarrerit, sense activitat industrial i amb uns altres valors imperants. A un segon nivell, alguns dels proteccionistes catalans parlen de l'especificitat del caràcter català, perfectament diferenciat del de la resta de l'estat. El següent pas en la línia argumental dels proteccionistes, és reclamar la superioritat del model econòmic i organitzatiu català sobre l'espanyol, amb la consegüent necessitat de regenerar Espanya des de Catalunya, actitud que en aquests anys preval sobre la d'allunyar-se d'Espanya.

Una altra qüestió a tenir molt en compte en aquest mateix terreny, és la nítida distinció que es fa des de les corporacions econòmiques catalanes entre parlamentaris *del país* i parlamentaris *cuneros*: mentre els primers serien els portaveus dels interessos del districte i, per extensió de Catalunya, els segons serien instruments dòcils del Govern que els havia encasellat, amb un comportament del tot diferenciat en les grans campanyes de *defensa del treball nacional*. Si la presència a les Corts dels primers representaria la defensa dels interessos catalans, la dels segons representaria la inhibició d'aquest compromís, en el millor dels casos, quan no la defensa d'interessos forans i, consegüentment, una pèrdua de poder polític per a Catalunya dins del repartiment d'escons propi del model parlamentari liberal. En la gran oposició d'aquestes corporacions a admetre parlamentaris *cuneros* i en la seva decidida aposta per afavorir l'elecció de parlamentaris *del país*, hi hauria d'entrada una voluntat de tenir una millor representació dels propis interessos a les Corts. Ara bé, en ser aquests interessos gairebé únics a l'estat i en cercar el màxim consens dins de la pròpia Catalunya en la seva defensa, amb el pas dels anys va emergint la idea que cada escó ocupat per un personatge forà és una parcel·la de poder polític perdut per a Catalunya, que

calia recuperar. En aquest sentit, els treballs propagandístics i els suports explícits de les corporacions als candidats *del país*, que en alguns casos arriba a significar la seva intervenció directa en els processos electorals com a tals corporacions, al marge dels partits dinàstics, representa una etapa d'un procés que pocs anys més tard es concretarà en l'emergència d'un partit català amb representació parlamentària.

La part de la hipòtesi cinquena referent als fracassos en el plet proteccionista com a element generador d'una visió contrària al sistema polític i com una de les vies que durien al catalanisme polític, quedaria confirmada pel que fa a les corporacions industrials. En tot cas, caldria matisar que des de l'associacionisme agrari, la construcció d'un discurs definidor de la personalitat catalana, evidenciat arran de la companya en defensa del Dret Civil català, no es correspon tant a fracassos en la resolució de les seves demandes, que assoleixen un grau d'èxit molt més notable que en el cas de les corporacions industrials.

7. Grups socioprofessionals catalans amb representació parlamentària. Hi ha una certa dificultat per fixar un perfil socioprofessional dels parlamentaris que componen el grup analitzat, donada la varietat d'activitats que pot emprendre un mateix personatge i les freqüents incursions d'alguns d'ells en activitats econòmiques fora del seu camp d'actuació més immediat. A més, si moltes vegades no hi ha una frontera clara entre les activitats d'un mateix personatge, en molts casos tampoc no es pot delimitar d'una manera terminant quins individus tenen la política com a activitat principal: d'una banda els diversos sectors econòmics catalans intervenen en la vida política i parlamentària i, de l'altra, els personatges als que inicialment se'ls podria considerar com a polítics professionals, intervenen de manera decidida en el món econòmic, ja sigui incorporant-se als consells d'administració d'empreses, ja sigui interessant-se per la propietat, en una clara simbiosi entre classe política i classes econòmicament dominants.

Tot i aquestes dificultats, es pot fixar grans grups socioprofessionals dins del grup de parlamentaris catalans. Hi ha, doncs, un reduït grup d'eclesiàstics —els dos bisbes que representen l'arquebisbat de Tarragona— i un grup ja més nombrós de militars, en la seva majoria d'alta graduació. Dins del grup de professionals liberals, trobem advocats, periodistes, catedràtics, enginyers, científics, junt amb els personatges que tenen la política com a activitat professional principal. Representen el grup més nombrós. Els propietaris agraris i immobiliaris, agrupats en un mateix apartat en considerar que molts d'ells són les dues coses alhora i que la font de llurs ingressos és rendística, representen el tercer grup en nombre de parlamentaris. Finalment, dins dels sectors burgesos, trobem industrials, sobretot els tèxtils però també d'altres sectors, junt amb els financers, comerciants i naviliers, que constitueixen el segon grup més nombrós.

Ara bé, si el càlcul de la presència de cada sector el fem prescindint dels parlamentaris *cuneros*, el sector de burgesos és el predominant, fins i tot pel damunt del de professionals liberals. Si el sumem al de propietaris, ambdós representen un 60% del total de parlamentaris *del país*. Això confirma plenament la hipòtesi primera, referent a la presència d'aquests sectors econòmics a les cambres.

Com recordarem, aquesta hipòtesi plantejava també la idea que els industrials, naviliers i membres de companyies ferroviàries acostumaven a obtenir una representació parlamentària al Congrés, mentre que els propietaris agraris i immobiliaris i els financers i personatges dedicats als negocis colonials, al Senat. Un cop vistes al capítol cinquè les biografies i

trajectòries parlamentàries de tots els components del grup analitzat, cal matisar aquella hipòtesi. La seva primera part, referent als grups més representats al Congrés, ha quedat plenament confirmada, però no tant la segona, referent als grups representats al Senat. Així, mentre que es confirma que tots i cadascun dels membres de l'anomenat *grup català*, dedicat als grans negocis financers i colonials, són senadors i, alguns d'ells, permanents, entre el sector de propietaris agraris i immobiliaris sols té una presència més destacada al Senat el sector pertanyent a la noblesa antiga terratinent, en alguns casos també amb senadories permanents i amb forts lligams familiars entre els seus membres, mentre que la resta de components del grup són majoritàriament diputats.

Entre els altres sectors, els professionals liberals estan més representats al Congrés, els dos eclesiàstics, al Senat, en tant que representants corporatius de l'arquebisbat, mentre que entre els militars destaca el sector ennoblit i pertanyent a la més alta jerarquia, que frueix de senadories vitalícies, essent la resta de membres d'aquest grup diputats.

En el capítol cinquè, presento les biografies del grup de parlamentaris analitzat, en força casos amb aportacions noves sobre el que ja es coneixia d'ells. Dins del grup, he volgut atorgar la màxima importància a Víctor Balaguer, pel seu paper de cap dels parlamentaris catalans i n'ofereixo una biografia completa. Altres personatges clau de la relació entre interessos econòmics i representació política són Manel Duran i Bas, Josep Ferrer i Vidal, Pere Bosch i Labrús, Manel Girona i Arafel, Ferran Puig i Gibert, Frederic Nicolau i Condeminas, el marquès de Monistrol, el marquès de Ciutadilla i Fèlix Macià i Bonaplata, dels que presento biografies ampliades.

8. Presència del cunerisme a Lleida i part de Tarragona. A les Corts de la Restauració, els escons no ocupats per diversos motius, junt amb l'absentisme de molts parlamentaris pertanyents a les elits, amb ocupacions professionals que els impedièren residir a Madrid i seguir el ritme de sessions diàries de matí i tarda d'ambdues cambres, plantejava greus problemes als governs de torn no sols per disposar de majories folgades, sinó també per tenir a cada moment un nombre de parlamentaris presents a Congrés i Senat suficient com per aprovar les lleis. En aquest context, des del Ministeri de la Governació es disposava de diversos districtes arreu del país en els que encasellar parlamentaris *cuneros*, entre els que predominaven els professionals liberals amb residència a Madrid, disposats a una presència més continuada a les Corts.

La distinció entre parlamentaris *del país* i *cuneros*, àmpliament vista a la pròpia època, apareix amb més claredat si cal a Catalunya, especialment pel que fa al rerefons econòmic de la seva activitat parlamentària: a les grans campanyes de *defensa del treball nacional*, no actuava de la mateixa manera un personatge estretament vinculat amb els interessos d'un districte que un altre que hi apareixia encasellat, amb desconeixement d'aquell i amb altres prioritats i motivacions a l'hora d'exercir-ne la representació.

Els parlamentaris *cuneros*, doncs, representarien a Catalunya i per al període analitzat un 21% del total, que és lleugerament superior en el cas del Senat i força igual en el cas de governs conservadors i liberals. La concentració més gran de cunerisme es troba a Lleida, on més de la meitat dels escons corresponen a aquest tipus de parlamentaris, seguit de Tarragona, amb una quarta part, Girona, amb un 18% i Barcelona, amb sols un 6%. En el cas dels escons del Congrés, en els que es pot delimitar millor els territoris, el cunerisme de Lleida es concentra a la zona de muntanya i a la part oriental de la província, mentre que el

de Tarragona, a la zona sud. Per contra, la presència de parlamentaris catalans en districtes de fora de Catalunya és absolutament mínima.

Les anteriors dades indiquen que a la Catalunya urbana i industrial, amb un elevat grau d'associacionisme econòmic i polític, amb un important dinamisme organitzatiu de les forces vives locals, que inclou un clar discurs de rebuig al fenomen del *cunerisme*, en el sentit de parlamentaris que no representen els interessos dels districtes pels que surten electes, els *cuneros* assoleixen cotes molt baixes, mentre que llur nombre es va incrementant a mesura que ens allunyem dels centres urbans i industrials. El cas més significatiu de *cunerisme* a un centre urbà i industrial com és Barcelona, el constitueix la repetida elecció d'Emilio Castelar, que cal situar com a polític amb dimensió espanyola, però amb suports locals, que finalment rep una oposició ferotge per part de les forces vives locals i part dels seus propis coreligionaris catalans, per les seves simpaties lliurecanvistes, que finalment el duu a cercar un encasellament a la província d'Osca.

El gruix dels parlamentaris *cuneros* electes per districtes catalans són ministerials i gairebé la meitat són professionals liberals, fet que reforçaria la idea de la necessitat dels governs de disposar d'aquest tipus de parlamentaris per constituir les majories necessàries a ambdues cambres. Ara bé, de la mateixa manera que alguns dels parlamentaris *cuneros* apareixen com a electes per districtes catalans un sol cop, d'altres repeteixen força vegades, arribant alguns d'ells a disposar de veritables feus.

En els grans temes de defensa d'una política aranzelària proteccionista, mentre el gruix de parlamentaris catalans *del país* transporten a les Corts les demandes de les corporacions econòmiques catalanes i apareixen com un bloc compacte que els duu fins i tot a oposar-se a les pròpies majories, els parlamentaris *cuneros* adopten una postura de suport al Govern o, en el millor dels casos, d'abstenció. En aquest sentit, la diferent postura dels parlamentaris que representaven uns determinats districtes respecte la majoria de parlamentaris catalans, no es deuria al fet que en aquests districtes hi hagués uns interessos oposats als de la Catalunya urbana i industrial, com s'ha pogut veure al capítol cinquè, sinó al fet que la seva representació estava en mans de parlamentaris forans.

Aquesta actuació diferenciada dels parlamentaris *cuneros* confirmaria la part de la hipòtesi tercera que hi feia referència. No obstant, també cal matisar que no es pot parlar sempre d'un complet divorci entre aquests parlamentaris i els districtes per ells representats, ja que durant el treball han anat apareixent algunes actituds de comunicació a les Corts de demandes dels districtes, la més significativa de les quals és la petició de construcció del ferrocarril del Noguera Pallaresa, defensada pels senadors *cuneros* de Lleida.

9. Les corporacions econòmiques i el món empresarial català com a demandants de decisions en política econòmica. Les corporacions econòmiques catalanes del període, presenten un dinamisme associatiu molt considerable i cobreixen un ampli ventall de sectors econòmics: industrial, marina mercant i comerç i propietat agrària i immobiliària.

Aquest moviment associatiu genera un important missatge doctrinal, en el que el proteccionisme té un paper principal. En constant polèmica amb el lliurecanvisme madrileny, s'intentarà construir un model teòric que englobi dins de la protecció tots els sectors econòmics nacionals, en un intent d'atraure voluntats d'alguns d'aquests. Si bé les corporacions del sector industrial són les que duen la iniciativa en l'elaboració d'un discurs proteccionista i en el plantejament de demandes concretes a Govern i Corts, obtenen un

suport complet de la resta d'associacionisme econòmic, però també de la resta del món associatiu, institucions públiques catalanes i un ampli ventall de forces polítiques.

Aquestes corporacions econòmiques no actuen sols com a grups d'interès, sinó que esdevenen veritables grups de pressió. En aquest sentit, hem vist al capítol quart diversos aspectes dels seus treballs: un important desplegament organitzatiu, amb les assemblees generals, les subscripcions extraordinàries de fons i el sistema de les comissions de treball; amplis treballs de propaganda, des de les publicacions pròpies, l'edició de treballs, les manifestacions proteccionistes, banquets, relació amb la premsa i amb corporacions d'altres zones, els viatges de propaganda, la subvenció de propaganda proteccionista i, especialment, amb la figura del propagandista professional al servei de les corporacions; una presència pública; diversos assaigs de coordinació, tant a nivell català com espanyol; el recurs a les forces vives: ajuntaments i diputacions provincials de Catalunya, capità general, bisbe i governador civil, als que s'implica d'una manera o altra en el plet proteccionista; una important activitat envers Madrid, amb les representacions fixes, el finançament de centres i premsa afins, la recerca d'una presència als organismes oficials, el sistema d'enviament de comissions i les pressions directes a Govern i Corts; tot plegat, unit al disseny d'una veritable estratègia parlamentària, que hem vist anteriorment.

En el cas de les corporacions industrials de Barcelona, presento una aproximació completa a la seva trajectòria durant aquests anys.

Pel que fa al món empresarial, cal esmentar d'una banda l'activitat de l'anomenat *grup català*, que concentra diverses empreses del sector financer, ferroviari i de negocis colonials, amb un important poder econòmic i influència política, i de l'altra, les companyies ferroviàries amb traçat per Catalunya.

Aquest món empresarial, si bé no es presenta agrupat en forma d'associacionisme econòmic, en la seva relació amb els poders polítics utilitza alguns dels procediments de les corporacions, destacant les representacions permanents a Madrid, el sistema de comissions, entrevistes i connexions personals amb membres del Govern i també, el disseny d'una estratègia parlamentària.

10. Configuració d'un sistema parlamentari elitista. El sistema parlamentari configurat en els primers anys de la Restauració, tot i no retornar plenament a la situació anterior a la revolució de 1868, defineix unes condicions de participació en el joc electoral i d'accés a les cambres reservades a una part molt reduïda de la població, en les que si el cens d'electors era reduït, el d'elegibles encara ho era més.

En el cas del Congrés, el sufragi directe masculí, però censatari, amb uns mínims de renda i d'edat, va acompanyat d'altres mesures de restricció, com uns districtes electorals dissenyats per anul·lar el component urbà i un tracte discriminatori envers els electors de base industrial enfront els de base territorial, ambdues mesures de prevenció envers un possible desenvolupament de les opcions polítiques no dinàstiques, junt amb l'acció sistemàtica de falsejament del sufragi amb la utilització dels mecanismes del Ministeri de la Governació.

En el cas del Senat, un complex mecanisme —que hem pogut veure amb més deteniment al capítol primer— feia l'accés a aquesta cambra extremadament restringit, amb una meitat dels escons de caràcter permanent, no dependents de cap elecció ni tan sols en el moment del seu nomenament, i reservats a la cúpula de l'aristocràcia, l'Exèrcit, l'Església,

la branca principal de la Casa Reial, els alts funcionaris de l'Estat, les elits econòmiques i els polítics de relleu dels partits dinàstics, mentre que en la part electiva, el sufragi indirecte masculí quedava reservat als principals contribuents i requeia entre un grup amb uns mínims d'edat i, sobretot, de renda, considerablement més elevats que al Congrés.

Aquesta composició tan fortament restrictiva de les Corts i especialment del Senat, seria de fet una continuació dels sistemes parlamentaris precedents. Per si tots els mecanismes de restricció de l'accés al Congrés fossin insuficients per barrar el pas a possibles opcions polítiques contràries al règim —situació, d'altra banda, molt poc probable— la composició del Senat estava especialment dissenyada per servir de dic de contenció als possibles excessos de la cambra baixa, tal com queda ben palès en el text de la pròpia Constitució i de la legislació electoral, així com en les declaracions dels màxims caps polítics del partit governant en el primer tram de la Restauració.

Les Corts resultants, doncs, tenen un caire clarament elitista. A la part permanent del Senat, trobem una molt significativa representació de *grandes de España*, molts d'ells representants de l'antiga aristocràcia terrinent, militars d'alta graduació sovint ennoblits a partir de la seva actuació en política, un grup d'arquebisbes i un altre de polítics i magistrats amb trajectòries llargues i que ocupen o han ocupat les presidències dels màxims organismes de l'Estat, junt amb un altre de financers i homes de negocis ennoblits als primers moments de la Restauració. A més, a la part electiva del Senat i al Congrés, hi ha una important presència de famílies adscrites a activitats econòmiques diverses —gran propietat agrària, participació en empreses capitalistes (finances i ferrocarrils, sobretot), indústria, negocis colonials i gran comerç— que disposen de representació parlamentària en un o més dels seus membres, això sense oblidar la continuada presència dels polítics de primera fila de cada partit, als que no manca mai representació parlamentària.

L'exercici del govern reservat a les opcions dinàstiques, que s'alternaven al poder, i el fet que el sistema representatiu es plantegés de dalt a baix, amb uns governs de designació reial que controlaven tot el procés electoral i que fabricaven unes majories més que absolutes i unes Corts subordinades als seus desigis, completen aquesta visió d'un joc polític reservat a les elits.

11. Concentració i centralització de les decisions en política econòmica. Les decisions en política econòmica del període, estaven concentrades en un grup reduït de persones i centralitzades a la capital de l'estat. D'una banda, qui marcava les orientacions a seguir en la legislació d'una certa envergadura era el Consell de ministres, en tot cas amb la intervenció de les Corts, que no acostumaven a desautoritzar el Govern que les havia fabricat. De l'altra, la gran majoria de decisions, fins i tot aquelles de caire més administratiu i que en posteriors sistemes polítics depenen d'institucions de rang inferior, havien de passar bé per les Corts, en el cas de les lleis, bé pels ministeris, en el cas de les reials ordres, reials decrets i altres disposicions menors.

Tots els sectors econòmics necessitaven en un grau o altre actuacions de política econòmica per a l'exercici de la seva activitat i, en aquest sentit, eren demandants de decisions polítiques, però també de tramitacions administratives. En aquestes darreres, a més, la lentitud i inoperància dels òrgans de l'administració implicats, especialment en cas d'intervenció de més d'un ministeri, de renovació d'alts càrrecs després d'una crisi ministerial, o de pressió en sentit contrari de demandants rivals, condemnava les tramitacions ordinàries

a recórrer el penós camí de la tramitació administrativa a les dependències dels ministeris i a quedar encallades en algun punt del recorregut.

En un sistema polític i administratiu d'aquestes característiques, en el que els mecanismes de decisió i de gestió de l'Estat es troben concentrats en un lloc concret i són exercits per un grup molt reduït de persones, la proximitat a ells esdevé un requisit indispensable per als diversos sectors econòmics, interessats en l'adopció d'una determinada política econòmica o en la resolució d'afers diversos. La presència d'aquests sectors econòmics en els diversos nivells de funcionament de l'Estat, ja sigui en forma d'exercici directe de càrrecs o bé en forma de representants dels seus interessos, esdevé així indispensable. En aquest sentit, el càrrec de diputat o senador permetia canalitzar demandes concretes dels diversos sectors econòmics, si parlem d'accions legislatives, alhora que constituïa una targeta de presentació immillorable de cara a la satisfactòria resolució d'afers administratius als ministeris.

12. Tendències de la política aranzelària. Si bé tots els sectors econòmics catalans necessitaven en un grau o altre disposar de proximitat als centres de decisió i de gestió de l'Estat, la política aranzelària constitueix un apartat molt remarcable durant aquests anys, per la magnitud de la demanda provinent de Catalunya.

En aquest sentit, l'aposta dels successius governs del període és clarament de donar prioritat a les exportacions de vins, aprofitant el context internacional de davallada de la producció francesa per la fil·loxera i, consegüentment, la recerca d'acords comercials que assegurassin aquest flux exportador.

Aquesta clara aposta pel sector vitivinícola, feia que en les negociacions dels acords comercials els governs espanyols acceptessin les demandes dels governs d'altres països, sovint concretades en la rebaixa de l'aranzel espanyol en les partides del sector industrial tèxtil, que quedava així com el més directament perjudicat per aquesta política aranzelària.

El sistema de doble columna, vigent per a l'aranzel espanyol des de 1877, feia que qualsevol negociació d'acords comercials, per insignificant que fos el moviment comercial amb el país signant, afectés el conjunt de països que fruïen de la clàusula de la nació més afavorida. No obstant, el tractament diferenciat envers la indústria tèxtil era especialment visible en la negociació amb els països amb els que existia un volum comercial més gran i que, a més, posseïen una important indústria del mateix sector, més competitiva i en condicions de col·locar els seus productes al mercat interior espanyol en condicions avantatjoses: França i Gran Bretanya.

Un altre resultat de la política aranzelària del període analitzat, és la tendència a rebaixar l'aranzel, tant en les dues grans reformes aranzelàries de 1877 i 1882, com en els acords comercials més significatius amb França i Gran Bretanya i mesures complementàries, com la llei de primeres matèries. Caldria matisar, no obstant, que mentre al període immediatament anterior la tendència a la rebaixa aranzelària s'havia fet d'una manera unilateral, com una mesura beneficiosa per ella mateixa, a la Restauració s'introdueix la noció de reciprocitat, és a dir, el condicionament de la concessió de les rebaxes a l'establiment d'acords comercials i a l'obtenció d'avantatges per a les demandes espanyoles, concretades en els vins.

Cal veure també que per part dels responsables ministerials que intervenen en la gestió de la política aranzelària, el tractament atorgat al sector industrial en molts casos respon no sols a una necessitat de les negociacions, sinó a un veritable desinterès per una política de

foment industrialista. En aquest sentit, alguns dels ministres responsables, però potser encara més els membres de les comissions parlamentàries que tramiten aquests afers, especialment si pertanyen a l'esquerra de les cambres, expressen quines són les directrius que desitgen en economia: afavoriment decidit de l'agricultura d'exportació que representaria, segons ells, l'interès de la majoria— i desinterès pel sector industrial, en el millor dels casos, quan no es parla obertament de la conveniència de la seva liquidació, en una lectura espanyola de les tesis ricardianes dels costos comparats i de la divisió internacional del treball.

Aquesta gran orientació d'afavoriment de les exportacions vinícoles i de recerca d'acords comercials, es manté inalterable amb el pas d'un govern a un altre i constitueix el gruix de les decisions polítiques en matèria aranzelària del període. No obstant, hi ha diferències substancials en el plantejament de les rebaixes aranzelàries. Així, la ILD incorpora al seu Govern lliurecanvistes militants de primera fila i dissenya una política aranzelària decididament lliurecanvista; els liberals, tot i la identificació d'alguns dels seus màxims dirigents amb la doctrina lliurecanvista, moderen un tant la seva acció de govern, introduint clarament la noció de reciprocitat; i els conservadors s'inclinen més cap a una identificació doctrinal amb el proteccionisme, que igualment queda matisat per la seva acció de govern.

Apèndix documental.

Introducció general a l'apèndix.

Aquest apèndix documental conté diversos documents que per la seva extensió és preferible no incloure dins dels capítols centrals de la tesi. Consta de dues grans parts: els quadres i els textos. Ambdues amplien altres informacions aparegudes dins del cos principal del treball. De fet, dins d'aquest hi ha força al·lusions a l'apèndix, en tant que relacions completes d'informació de temes vistos, que seria massa feixuc d'incloure dins del text.

A la primera part, s'ha intentat elaborar una sèrie d'informacions relatives a quatre grans blocs temàtics: el context polític i l'activitat parlamentària, el grup de parlamentaris catalans, els directius de les grans corporacions industrials i la connexió entre el món econòmic i la representació parlamentària. El criteri de selecció de temes ha estat el d'intentar aplegar un seguit d'informacions que sovint es fa difícil de trobar en forma exacta i completa o bé, que són inèdites.

Configuren el primer bloc, dedicat al context polític i a l'activitat parlamentària, els quadres 1 a 8. Els quadres 1 a 4 es refereixen als governs, a les Corts i a l'activitat parlamentària del període, junt a la legislació econòmica, tant si apareix en forma de llei aprovada per les Corts, com si es tracta de reials decrets o altres disposicions. Els quadres 5 i 6, estan dedicats als treballs parlamentaris de temes econòmics d'interès per als diversos grups demandants catalans, agrupats d'acord amb la distribució feta al capítol sisè: corporacions econòmiques (política aranzelària, política fiscal i legislació d'interès per als sectors de la propietat agrària i immobiliària, i del comerç i de la marina mercant); i món dels negocis català (legislació referida a les empreses del *grup català* de finances, a les companyies ferroviàries amb traçat per Catalunya, de canals i pantans de regatge i algun altre tema, junt amb les proposicions de llei d'incompatibilitat entre el càrrec parlamentari i la pertinença als consells d'administració d'empreses).

El segon bloc, dedicat al grup de parlamentaris catalans, inclou els quadres 7 i 8. El primer d'aquests, està dedicat a la situació i evolució dels escons en joc a Catalunya durant el període analitzat (als que cal afegir les senadories permanents i els escons d'altres llocs, exercits puntualment per catalans), mentre que el segon, a la trajectòria política i parlamentària dels membres del grup estudiat.

Els quadres 9 a 12, configuren el tercer bloc, dedicat a les juntes directives de les quatre grans corporacions industrials de Barcelona del període: IIC, FPN, FPE i IFTN.

Finalment, els quadres 13 a 15 constitueixen el quart bloc. En ell s'estableix una relació entre els directius de corporacions i de consells d'administració de companyies, així com els principals contribuents de cada província, i els càrrecs parlamentaris que ocupen durant aquests anys.

Pel que fa a la segona part, trobem en primer lloc tres documents (16 a 18) que són esborranys de cartes de Víctor Balaguer adreçades a persones diverses, en les que (entre altres temes) fa una important reflexió entorn al seu paper com a transmissor a les Corts de les demandes dels sectors econòmics catalans.

El document número 19, elaborat pel candidat derrotat al districte d'Igualada a les eleccions de 1881, però que fins aleshores havia ocupat el càrrec, és un clar exemple de les

irregularitats dels processos electorals i, en aquest cas, de la rivalitat en projectes ferroviaris que es tradueix en rivalitat de candidatures polítiques.

Finalment, els documents 20 a 22 estan elaborats per les corporacions industrials catalanes, amb caràcter intern. En ells es pot apreciar aspectes diversos de l'estratègia parlamentària d'aquestes corporacions.

Part I: Quadres.

Apèndix 1. Governes espanyols, 1876-1886.

L'objectiu d'aquest primer apèndix, és visualitzar el llistat complet de membres del Consell de ministres, junt amb les dates de cada executiu. En el transcurs dels capítols precedents, hi ha constants al·lusions a les intervencions dels presidents del Consell i dels ministres i sovint en relació a afers que passen d'un titular als seus successors en el càrrec.

Es considera aquí com a períodes de govern, els definits pel canvi en la presidència, fet que comporta una renovació general de l'executiu, més enllà de les successives remodelacions que aquest va experimentant en el transcurs dels mesos. Això ens dóna sis grans períodes, als que hauríem d'afegir el primer tram d'un setè, ja que a partir de novembre de 1885, comença l'anomenat *Gobierno largo de Sagasta*, tot i que les Corts de 1884-1886 no suspenen les sessions fins el 5 de gener de 1886. Aquests períodes serien:

- 1) 1875/1879: Govern presidit per Antonio Cánovas del Castillo, constituït abans de les primeres eleccions de la Restauració (1876), i que agafa les Corts completes de 1876-1879. A tenir en compte que el Senat es recomposa el 1877 a partir de la nova llei electoral i que hi ha, per tant, una altra elecció de senadors.
- 2) 1879: Govern de pocs mesos, presidit pel general Arsenio Martínez Campos, que agafa sols una part de la legislatura de 1879-1880 (Corts de 1879-1881). Inclou les eleccions de 1879.
- 3) 1879-1881: nou Govern de Cánovas, que completa la resta del període de Corts de 1879-1881. Aquest canvi de govern no va implicar la convocatòria d'eleccions.
- 4) 1881-1883: primer Govern liberal fusionista de Práxedes Mateo Sagasta, que suposà l'inici de l'alternança entre els dos grans partits dinàstics de la Restauració. Inclou la convocatòria d'eleccions de 1881 i bona part de les Corts de 1881-1884.
- 5) 1883-1884: breu Govern de la ILD, presidit per José Posada Herrera. No suposà convocatòria d'eleccions ni recomposició de les cambres (de fet, la majoria liberal del Congrés precipità la crisi d'aquest Govern).
- 6) 1884-1885: nou Govern presidit per Cánovas. Inclou les eleccions de 1884 i bona part de les Corts de 1884-1886.
- 7) 1885-(1890): *gobierno largo de Sagasta*, format a la mort d'Alfons XII. Pel que fa al període objecte d'estudi, va mantenir les Corts de majoria conservadora obertes fins el gener de 1886, el temps just per celebrar una sessió conjunta d'ambdues cambres per al jurament de la reina regent (30-12-1885).

-Fonts de l'apèndix 1: *Estadística del personal y vicisitudes de las Cortes y de los Ministerios de España desde el 29 de Setiembre de 1833, en que falleció el Rey Don Fernando VII, hasta el 24 de Diciembre de 1879, en que se suspendieron las sesiones. 1880. Estadística del personal y vicisitudes de las Cortes y de los Ministerios de España. Apéndice primero que comprende desde 24 de Diciembre de 1879 hasta 29 de Diciembre de 1890. 1892.*

1) Govern de 1875-1879: 2-12-1875/7-3-1879:

ministeris	titulars	dates
Presidència:	-Antonio Cánovas del Castillo	02-12-1875/07-03-1879
Estat:	-Fernando Calderón Collantes	02-12-1875/14-01-1877
	-Manuel Silvela	14-01-1877/07-03-1879
	-Cristóbal Martín de Herrera (interí durant l'absència de Silvela)	11-07-1877/13-08-1877
	-comte de Toreno (interí durant l'absència de Silvela)	28-07-1878/03-09-1878
Gràcia i Justícia:	-Cristóbal Martín de Herrera	02-12-1875/14-01-1877
	-Fernando Calderón Collantes (durant el seu mandat, pren el títol de marquès de Reinosa)	14-01-1877/06-01-1879
	-marquès de Orovio (interí durant l'absència de Calderón)	30-07-1877/31-08-1877
	-Saturnino Álvarez Bugallal	06-01-1879/07-03-1879
Hisenda:	-Pedro Salaverria	02-12-1875/25-07-1876
	-Antonio Cánovas del Castillo (interí durant l'absència de Salaverria)	22-06-1876/25-07-1876
	-José García Barzanallana - marquès de Orovio	25-07-1876/11-07-1877 11-07-1877/07-03-1879
Guerra:	-Joaquín Jovellar	02-12-1875/21-12-1875
	-Francisco de Ceballos y Vargas (durant el seu mandat, pren el títol de marquès de Torrelavega)	21-12-1875/07-03-1879
Marina:	-Santiago Durán y Lira	02-12-1875/01-04-1876
	-Juan Antequera y Bobadilla	01-04-1876/23-09-1877
	-Francisco de Paula Ceballos (interí durant l'absència d'Antequera)	01-08-1876/31-08-1876
	-Francisco de Paula Pavía y Pavía	23-09-1877/07-03-1879
Governació:	-Francisco Romero Robledo	02-12-1875/07-03-1879
	-comte de Toreno (interí durant les absències de Romero)	16-08-1875/08-09-1875 + 08-09-1878/11-10-1878
Foment:	- comte de Toreno	02-12-1875/09-12-1879
Ultramar:	-Adelardo López de Ayala	02-12-1875/14-01-1877
	-Cristóbal Martín de Herrera (primer, interí durant les absències de López de Ayala, i, després, titular)	10-08-1876/13-09-1876 + 22-11-1876/14-01-1877 + 14-01-1877/12-02-1878
	-Antonio Cánovas del Castillo (interí durant les absències de Martín de Herrera i del marquès del Pazo de la Merced)	10-01-1878/12-02-1878 + 04-09-1878/21-10-1878
	- marquès del Pazo de la Merced	12-02-1878/07-03-1879

2) Govern de 1879 (1r): 8-3-1879/9-12-1879:

ministeris	titulars	dates
Presidència:	-Arsenio Martínez Campos	07-03-1879/09-12-1879
Estat:	comte de Toreno (interí, primer per dimissió de Silvela i després per no presa de possessió del marquès de Molins)	07-03-1879/10-03-1879 + 10-03-1879/15-03-1879
	- marquès de Molins	15-03-1879/16-05-1879
	- duc de Tetuán	16-05-1879/09-12-1879
	-Pedro Nolasco Aurioles	07-03-1879/09-12-1879
Hisenda:	- marquès de Orovio	07-03-1879/09-12-1879
Guerra:	-Arsenio Martínez Campos	07-03-1879/09-12-1879
Marina:	-Francisco de Paula Pavía y Pavía	07-03-1879/09-12-1879
	-Arsenio Martínez Campos (interí durant l'absència de Pavía)	14-08-1879/30-08-1879
Governació:	-Francisco Silvela	07-03-1879/09-12-1879
	-comte de Toreno (interí durant l'absència de Silvela)	01-09-1879/16-09-1879
Foment:	- comte de Toreno	08-03-1879/09-12-1879
	-Salvador Albacete (interí durant l'absència del comte de Toreno)	27-07-1879/31-08-1879
Ultramar:	-marquès de Orovio (interí per dimissió del marquès del Pazo de la Merced)	07-03-1879/16-03-1879
	-Salvador Albacete	16-03-1879/09-12-1879

3) Govern de 1879 (2n)-1881: 9-12-1879/8-2-1881:

ministeris	titulars	dates
Presidència:	-Antonio Cánovas del Castillo	09-12-1879/08-02-1881
Estat:	- comte de Toreno	09-12-1879/20-01-1880
	-Antonio Cánovas del Castillo (interí per dimissió del comte de Toreno i per absència del marquès del Pazo de la Merced)	20-01-1880/19-03-1880
	- marquès del Pazo de la Merced	+ 25-10-1880/22-11-1880 19-03-1880/08-02-1881
Gràcia i Justícia:	-Saturnino Álvarez Bugallal	09-12-1879/08-02-1881
Hisenda:	- marquès de Orovio	09-12-1879/19-03-1880
	-Fernando Cos-Gayón	19-03-1880/08-02-1881
Guerra:	-José Ignacio Echevarría (marquès de Fuentesiel)	09-12-1879/08-02-1881
Marina:	-Santiago Durán y Lira	09-12-1879/08-02-1881
Governació:	-Francisco Romero Robledo	09-12-1879/08-02-1881
	-Antonio Cánovas del Castillo (interí durant l'absència de Romero)	19-03-1880/07-04-1880
	-Fermín Lasala y Collado (interí durant l'absència de Romero)	25-10-1880/28-11-1880
Foment:	-Manuel Lasala y Collado	09-12-1879/08-02-1881
Ultramar	- marquès del Pazo de la Merced	09-12-1879/19-03-1880
	-Cayetano Sánchez Bustillo	19-03-1880/08-02-1881

4) Govern de 1881-1883: 8-3-1881/13-10-1883.

ministeris	titulars	dates
Presidència:	-Práxedes Mateo Sagasta	08-02-1881/13-10-1883
	-Arsenio Martínez Campos (interí durant les absències de Sagasta)	10-07-1881/02-08-1881
		+ 09-01-1882/19-01-1882
		+ 25-07-1882/25-08-1882 + 01-08-1883/10-08-1883
Estat:	- marquès de la Vega de Armijo	08-02-1881/13-10-1883
	-Práxedes Mateo Sagasta (interí durant l'absència del marquès de la Vega de Armijo)	26-07-1883/01-08-1883
	-Arsenio Martínez Campos (interí durant l'absència del marquès de la Vega de Armijo)	+ 10-08-1883/11-08-1883 01-08-1883/10-08-1883
Gràcia i Justícia:	-Manuel Alonso Martínez	08-02-1881/09-01-1883
	-José Luís Albareda (interí durant l'absència d'Alonso)	09-08-1881/06-09-1881
	-Vicente Romero Girón	09-01-1883/13-10-1883
	-Germán Gamazo y Calvo (interí durant l'absència de Romero)	17-07-1883/30-07-1883
Hisenda:	-Juan Francisco Camacho	08-02-1881/09-01-1883
	-Justo Pelayo Cuesta	09-01-1883/13-10-1883
Guerra:	-Arsenio Martínez Campos	08-02-1881/13-10-1883
Marina:	-Francisco de Paula Pavía y Pavía	08-02-1881/09-01-1883
	-Arsenio Martínez Campos (interí per dimissió de Pavía)	09-01-1883/13-01-1883
	-Rafael Rodríguez Arias	13-01-1883/13-10-1883
Governació:	-Venancio González	08-02-1881/09-01-1883
	-Práxedes Mateo Sagasta (interí durant l'absència de González)	06-09-1881/22-09-1881
	-Pío Gullón	22-09-1883/13-10-1883
Foment:	-José Luís Albareda	08-02-1881/09-01-1883
	-Germán Gamazo y Calvo	09-01-1883/13-10-1883
	-Pío Gullón (interí durant l'absència de Gamazo)	01-08-1883/11-08-1883
Ultramar:	-Fernando de León y Castillo	08-02-1881/09-01-1883
	-José Luís Albareda (interí durant l'absència de León)	02-07-1881/01-08-1881
	-Arsenio Martínez Campos (interí durant l'absència de León)	23-07-1882/11-09-1882
	-Gaspar Núñez de Arce	09-01-1883/13-10-1883

5) Govern de 1883-1884: 13-10-1883/18-1-1884.

ministeris	titulars	dates
Presidència:	-José Posada Herrera	13-10-1883/18-01-1884
Estat:	-Servando Ruiz Gómez	13-10-1883/18-01-1884
Gràcia i Justícia:	-Aureliano Linares Rivas	13-10-1883/18-01-1884
Hisenda:	-José Gallostra y Frau	13-10-1883/18-01-1884
Guerra:	-José López Domínguez	13-10-1883/18-01-1884
Marina:	-Carlos Valcárcel y Ussel de Guimbarde	13-10-1883/18-01-1884
Governació:	-Segismundo Moret y Prendergast	13-10-1883/18-01-1884
Foment:	- marquès de Sardoal	13-10-1883/18-01-1884
Ultramar:	-Estanislao Suárez Inclán	13-10-1883/18-01-1884

6) Govern de 1884-1885: 18-1-1884/27-11-1885.

ministeris	titulars	dates
Presidència:	-Antonio Cánovas del Castillo	18-01-1884/27-11-1885
Estat:	- marquès del Pazo de la Merced	18-01-1884/27-11-1885
Gràcia i Justícia:	-Francisco Silvela	18-01-1884/27-11-1885
	-Fernando Cos-Gayón (interí durant l'absència de Silvela)	09-05-1884/13-05-1884
Hisenda:	-Fernando Cos-Gayón	18-01-1884/27-11-1885
Guerra:	-Genaro Quesada (marquès de Miravalles)	18-01-1884/27-11-1885
Marina:	-Juan Antequera	18-01-1884/13-07-1885
	-Manuel de la Pezuela y Lobo	13-07-1885/27-11-1885
Governació:	-Francisco Romero Robledo	18-01-1884/13-07-1885
	-Raimundo Fernández Villaverde	13-07-1885/27-11-1885
Foment:	-Alejandro Pidal y Mon	18-01-1884/27-11-1885
Ultramar:	- comte de Tejada de Valdosera	18-01-1884/27-11-1885

7) Govern de 1885-(1890): 27-11-1885/(5-7-1890).

ministeris	titulars	dates (sols primer tram)
Presidència:	-Práxedes Mateo Sagasta	27-11-1885/(05-07-1890)
Estat:	-Segismundo Moret y Prendergast	27-11-1885/(14-06-1888)
Gràcia i Justícia:	-Manuel Alonso Martínez	27-11-1885/(11-12-1888)
Hisenda:	-Juan Francisco Camacho	27-11-1885/(02-08-1886)
Guerra:	-Joaquín Jovellar y Soler	27-11-1885/(10-10-1886)
Marina:	-José M ^a Beránger y Ruiz Apodaca	27-11-1885/(10-10-1886)
Governació:	-Venancio González	27-11-1885/(10-10-1886)
Foment:	-Eugenio Montero Ríos	27-11-1885/(10-10-1886)
Ultramar:	-Germán Gamazo y Calvo	27-11-1885/(10-10-1886)

Apèndix 2. Corts espanyoles, 1876-1886.

Si l'anterior apèndix pretenia visualitzar els membres del Consell de ministres i les dates en què exercien llurs càrrecs, aquest vol fer el mateix amb les Corts. Si les al·lusions durant els capítols precedents als membres del Govern són nombroses, en el cas de les Corts ho són encara més. Interessa sobretot fixar el calendari exacte de sessions, amb el seu complicat sistema d'interregnes parlamentaris entre legislatures d'unes mateixes Corts i entre convocatòries electorals, per poder fer un correcte seguiment dels afers que queden pendents d'un període de sessions al següent.

Es considera com a Corts, els períodes legislatius entre dues convocatòries electorals. Com ja hem vist, no sempre un canvi de govern suposà una recomposició de les cambres. Així, mentre que una cronologia dels executius ens dóna set períodes entre 1876 i 1886, una cronologia de les Corts ens en dóna quatre (cinc al Senat). Aquests són:

1) 1876-1879. A tenir en compte que el Senat es recomposa el 1877 i que hi ha una nova elecció de senadors. Per tant, caldria matisar la cronologia de 1876-1879 pel que fa a la cambra alta, ja es divideix en dues Corts. Dins d'aquestes Corts hi ha quatre legislatures: 1876-77 (DSS: 1876), 1877, 1878 (DSC i DSS: 1878 extraordinària) i 1878-79 (DSC i DSS: 1878). La de 1878 és molt breu, ja que es convoca per aprovar el missatge de les Corts a Alfons XII amb motiu del seu casament.

2) 1879-1881. Corts més breus, interrompudes per la crisi del Govern de Cánovas i per la convocatòria d'eleccions de 1881. Inclou les legislatures de 1879-80 i 1880-81. Aquesta darrera es clausura molt aviat, per l'accés dels liberals al govern.

3) 1881-1884. Inclou les legislatures de 1881-82, 1882-83 i 1883-84. Aquesta darrera té també una durada breu, en no superar el Govern de la ILD la votació del missatge de contestació al discurs de la corona.

4) 1884-1886. Inclou les legislatures de 1884-85 i 1885-86. La darrera, com ja hem vist a l'apèndix anterior, té sols com a objectiu la celebració d'una sessió conjunta d'ambdues cambres per al jurament de la reina regent.

Aquestes quatre Corts representen, doncs, onze legislatures: set amb una durada normal i quatre de molt breus, per motius diversos.

-Fonts de l'apèndix 2: elaboració pròpia i *Estadística del personal y vicisitudes de las Cortes y de los Ministerios de España desde el 29 de Setiembre de 1833, en que falleció el Rey Don Fernando VII, hasta el 24 de Diciembre de 1879, en que se suspendieron las sesiones*. 1880. *Apéndice primero que comprende desde 24 de Diciembre de 1879 hasta 29 de Diciembre de 1890*. 1892. VALLE DE JUAN, Mª Ángeles; PÉREZ SAMPERIO, Ángela: *Próceres y senadores*. I: 1834-1923. 1993

1) Corts de 1876-79:

eleccions, legislatures i sessions			calendari de sessions	
Congrés: 20/23-01-1876 eleccions Senat: 20/23-01-1876 05-04-1877			15-02-1876: sessió règia d'obertura de la legislatura 1876-77, al Congrés 26-02-1876: constitució definitiva del Congrés 02-03-1876: constitució definitiva del Senat 20-07-1876: suspensió de les sessions 06-11-1876: continuació de les sessions 05-01-1877: clausura de la legislatura 1876-77 08-02-1877: dissolució del Senat	
legis-latures	sessions Congrés	sessions Senat	25-04-1877: sessió règia d'obertura de la legislatura 1877, al Senat 01-05-1877: constitució definitiva del nou Senat 11-07-1877: clausura de la legislatura 1877	
1876-77 (DSS: 1876)	162	114	10-01-1878: obertura de la legislatura 1878 28-01-1878: clausura de la legislatura 1878	
1877	60	59	15-02-1878: sessió règia d'obertura de la leg. 1878-79, al Congrés 24-07-1878: suspensió de les sessions 30-10-1878: continuació de les sessions 30-12-1878: clausura de la legislatura 1878-79	
1878 (DSC i DSS: 1878 extr.)	6	9	10-03-1879: dissolució del Congrés i de la part electiva del Senat	
1878-79 (DSC i DSS: 1878)	157	116		
meses de Congrés i Senat				
	Congrés		Senat	
presidents	-José Posada Herrera (1876-78) -Adelardo López de Ayala (1878-79)		-marquès de Barzanallana (1876-79)	
vice-presidents	-José Elduayen (1876-77) -Pedro Nolasco Auriolas (1876-79) -Nicolás Hurtado (1876-77) -Ignacio José Escobar (1876-78) -Lope Gisbert (1877-78) -Manuel Danvila (1877-78) -José Moreno Nieto (1878-79) -Fernando Cos-Gayón (1878-79) -José Bernaldo de Quirós (marquès de Campo Sagrado) (1878-79)		-Alejandro Llorente (1876-79) -marquès de Santa Cruz de Mudela (1876-78) -Manuel Silvela (1876-77) -Eduardo Fernández San Román (encara no era marquès de San Román) (1876-77) -Florencio Rodríguez Vaamonde (1877-79) -comte de Torre-Mata (1877-79) -marquès de Bedmar (1878-79)	
secretaris	-Francisco Silvela (1876-77) -Gabriel Fernández Cadórniga (1876-78) -Celestino Rico (1876-77) -Cándido Martínez (1876-79) -Antonio Hernández y López (1877-78) -Juan García López (1877-78) -Eduardo Garrido Estrada (1878-79) -Ezequiel Ordóñez (1878-79) -Manuel Pérez Aloe y Elías (1878-79)		-Dionisio López Roberts (comte de la Romera) (1876-79) -comte de Casa-Galindo (1876-79) -Jacobo Ozores de Mosquera (senyor de la Casa de Rubianes) (1876-79) -Emilio Bravo (1876-77) -Juan de la Concha Catañeda (1876-78) -comte de la Almina (ja ho és Melchor Sangro y Rueda) (1878-79)	

2) Corts de 1879-81:

eleccions, legislatures i sessions			calendari de sessions	
Congrés: 25-04-1879 eleccions Senat: 03-05-1879			01-06-1879: sessió règia d'obertura de la legislatura 1879-80, al Congrés 05-06-1879: constitució definitiva del Senat 24-06-1879: constitució definitiva del Congrés 26-07-1879: suspensió de les sessions 03-11-1879: continuació de les sessions	
legis-latures	sessions Congrés	sessions Senat	24-12-1879: nova suspensió de les sessions 10-01-1880: continuació de les sessions 23-06-1880: nova suspensió de les sessions 16-09-1880: clausura de la legislatura 1879-80	
1879-80	119	93	30-12-1880: sessió règia d'obertura de la legislatura 1880-81, al Congrés 09-02-1881: suspensió de les sessions	
1880-81	20	17	25-06-1881: dissolució del Congrés i part electiva del Senat	

meses de Congrés i Senat		
	Congrés	Senat
presidents	-comte de Toreno (1879-81)	-marquès de Barzanallana (1879-81)
vice-presidents	José Moreno Nieto (1879-81) -Fernando Cos-Gayón (1879-80) -Santos de Isasa (1879-81) -Francisco Santos Guzmán (1879-80) -Venancio González (1879-81) -Lorenzo Domínguez (1880-81)	-marquès de Bedmar (1879-80) -Florencio Rodríguez Vaamonde (1879-80) -comte de Torre-Mata (1879-80) -José María de Ezpeleta y Aguirre (1879-80) -Manuel Silvela (1880-81) -Guillermo Chacón y Maldonado (1880-81) -comte de Casa-Galindo (1880-81) -comte de Bernar (1880-81)
secretaris	-Eduard Garrido Estrada (1879-80) -Ezequiel Ordóñez (1879-81) -comte de la Encina (1879-81) -Cándido Martínez (1879-81) -José Luis Santonja (1879-81)	-comte de la Romera (1879-81) -comte de Casa-Galindo (1879-80) -senyor de la Casa de Rubianes (1879-81) -comte de la Almina (1879-81) -Emilio Bravo (1880-81)

3) Corts de 1881-84:

eleccions, legislatures i sessions			calendari de sessions	
eleccions			20-09-1881: sessió règia d'obertura de la legislatura 1881-82, al Senat	
Congrés: 21-08-1881			29-09-1881: constitució definitiva del Senat	
Senat: 02-09-1881			20-10-1881: constitució definitiva del Congrés	
legis-latures	sessions	sessions	30-12-1881: suspensió de les sessions	
	Congrés	Senat	20-03-1882: continuació de les sessions	
1881-82	167	137	10-07-1882: nova suspensió de les sessions	
1882-83	164	162	15-11-1882: clausura de la legislatura 1881-82	
1883-84	20	9	04-12-1882: obertura de la legislatura 1882-83	
			26-07-1883: clausura de la legislatura 1882-83	
			15-12-1883: sessió règia d'obertura de la legislatura 1883-84, al Congrés	
			19-01-1884: suspensió de les sessions	
			31-03-1884: dissolució del Congrés i part electiva del Senat	
meses de Congrés i Senat				
	Congrés		Senat	
presidents	-José Posada Herrera (1881-83) -Práxedes Mateo Sagasta (1883-84)		-marquès de la Habana (1881-83) -duc de la Torre (1883-84)	
vice-presidents	-Víctor Balaguer (1881-82) -Gaspar Nuñez de Arce (1881-83) -Pío Gullón (1881-83) -Segismundo Moret y Prendergast (1881-82) -marquès de Sardoal (1882-83) -Santiago de Angulo (1882-83) -Trinitario Ruíz Capdepón (1882-83) -Aureliano Linares Rivas (1882-83) -Fernando de León y Castillo (1883-84) -comte de Xiquena (1883-84) -Ulpiano González Olañeta (marquès de Valdeterrazo) (1883-84) -Enrique Fernández Alsina (1883-84)		-Telesforo Montejo y Robledo (1881-83) -comte de Torre-Mata (1881-83) -duc de Tetuán (1881-83) -Juan Moreno Benítez (1881-84) -Tomás María Mosquera (1883-84) -Justo Pelayo Cuesta (1883-84) -Pedro Ruíz Dana (1883-84)	
secretaris	-Luís del Rey (1881-83) -Rafael Ruíz Martínez (1881-83) -Antonio del Moral (1881-83) -Ezequiel Ordóñez (1881-84) -Julio Apezteguía (1882-83) -Pedro Pagán (1882-83) -Isidoro Recio Sánchez de Ipola (1883-84) -Benigno Quiroga López Ballesteros (1883-84) -Emilio Sánchez Pastor (1883-84)		-José Abascal (1881-84) -marquès de Monsalud (1881-82) -Sebastián de la Fuente Alcázar (1881-83) -comte de la Romera (1881-82, 1882-83, 1883-84) -comte de Villardompardo (1882-83) -Claudio Alba Mugurio (1883-84) -José de la Torre Villanueva (1883-84)	

4) Corts de 1884-86:

eleccions, legislatures i sessions			calendari de sessions	
eleccions			20-05-1884: sessió règia d'obertura de la legislatura 1884-85, al Senat	
Congrés: 27-04-1884			28-05-1884: constitució definitiva del Senat	
Senat: 08-05-1884			09-06-1884: constitució definitiva del Congrés	
legis-latures	Sessions Congrés	sessions Senat	22-07-1884: suspensió de les sessions	
1884-85	195	169	27-12-1884: continuació de les sessions	
1885-86	7	8	11-07-1885: clausura de la legislatura 1884-85	
			26-12-1885: obertura de la legislatura 1885-86	
			05-01-1886: suspensió de les sessions	
			08-03-1886: dissolució del Congrés i part electiva del Senat	
meses de Congrés i Senat				
	Congrés		Senat	
presidents	-comte de Toreno (1884-85) -Antonio Cánovas del Castillo (1885-86)		-comte de Puñonrostro (1884-85) -Arsenio Martínez Campos (1885-86)	
vice-presidents	-comte de Oricain (1884-85) -Lorenzo Domínguez (1884-86) -Antonio Fernández Durán y Bernaldo de Quirós (comte de Villanueva de Perales) (1884-86) -Felipe Juez Sarmiento (marquès de Cusano) (1884-86) -Rafael Serrano Alcázar (1884-85) -Antonio Maura (1885-86)		-Fermín Lasala y Collado (1884-86) -marquès de San Román (1884-86) -comte de Bernar (1884-85) -marquès de San Carlos (1884-86) -Juan Moreno Benítez (1885-86)	
secretaris	-comte de Sallent (1884-86) -Albert Camps (1884-86) -marquès de Goicoerrotea (el fill, Ramón) (1884-85) -Benigno Quiroga López Ballesteros (1884-85) -Luís Sanchez Arjona (1885-86) -Juan Montilla (1885-86)		-comte de la Romera (1884-85) -senyor de la Casa de Rubianes (ara també marquès de Aranda) (1884-86) -Eduardo de Rojas y Alonso (comte de Montarco) (1884-86) -José de España y Puerta (1884-86) -Sebastián de la Fuente Alcázar (1885-86)	

Apèndix 3. Treballs parlamentaris més rellevants del període 1876-1886.

L'objectiu d'aquest apèndix és contextualitzar cada període de Corts i, dins seu, cada legislatura, amb els treballs parlamentaris més rellevants duts a terme per ambdues cambres, bé de manera conjunta, bé una sola d'elles.

Com acabem de veure, els quatre períodes de Corts (cinc al Senat) donen un total d'onze legislatures. Dins de cadascun d'aquests períodes, els temes que generen treballs parlamentaris d'una certa consideració apareixen en aquest apèndix agrupats cronològicament. S'inclou aquí tant els temes de política general com els de política econòmica, en aquest cas, no tots i cadascun dels que apareixen esmentats al capítol sisè, sinó sols els que tenen un tractament més ampli per part de les Corts.

-Font de l'apèndix 3: elaboració pròpia.

Temes	Congrés	Senat
1.Corts de 1876-79:		
1.1. Legislatura de 1876-77 [DSS: 1876]:		
1) Contestació al discurs de la corona (1876)	08-03-1876/17-03-1876	23-03-1876/29-03-1876
2) Constitució de 1876	05-04-1876/24-05-1876	02-06-1876/27-06-1876
3) Llei d'autorització al ministre d'Hisenda per concretar amb el BE i el BHE un conveni per al reemborsament del Deute flotant del Tresor i per satisfer alguns serveis públics	06-05-1876/17-05-1876	26-05-1876/27-05-1876
4) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1876-77	02-06-1876/13-07-1876	24-06-1876/10-07-1876
5) Llei de declaració com a lleis del regne els decrets de caràcter legislatiu expedits pel Ministeri d'Hisenda des de 20-9-1873 fins la constitució de les actuals Corts	20-06-1876/27-06-1876	06-07-1876
6) Llei d'arranjament dels furs bascos	12-07-1876/19-07-1876	20-06-1876/22-06-1876
7) Reforma de les lleis municipal i provincial de 20-8-1870	22-06-1876/24-06-1876 07-11-1876/18-11-1876	07-12-1876
8) Llei de composició del Senat	08-11-1876/15-11-1876	30-06-1876/01-07-1876
9) Llei d'exercici de les facultats legislatives pel poder executiu, mesures extraordinàries i suspensió de les garanties constitucionals	27-12-1876/04-01-1877	16-11-1876/20-11-1876
10) Llei d'organització i reemplaçament de l'Exèrcit	06-12-1876/14-12-1876	22-12-1876/26-12-1876
11) Llei de fixació de la garantia eventual de la nació per a l'amortització i interessos de l'emprèstit de Cuba	14-12-1876/22-12-1876	27-12-1876/28-12-1876
1.2.Legislatura de 1877:		
12) Contestació al discurs de la corona (1877)	08-05-1877/14-05-1877	05-05-1877/07-05-1877
13) Llei de reforma de la d'enjudiciament civil	18-05-1877	12-06-1877
14) Llei de restabliment de l'electoral de diputats a Corts de 18-7-1865 i creació d'una comissió que en proposi una altra de definitiva	21-05-1877/06-06-1877	21-06-1877/28-06-1877
15) Llei de reforma de la de cassació civil	(no es debat)	28-05-1877/08-06-1877
16) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1877-78 (inclou una reforma aranzelària)	06-06-1877/07-07-1877	16-06-1877/10-07-1877
17) Interpel·lació de Manuel de Salamanca al Govern sobre els fets dels Jardins del <i>Buen Retiro</i> (Congrés)	25-06-1877/26-06-1877	
18) Llei de caça	28-06-1877 (debat inacabat)	(no es debat)

Temes	Congrés	Senat
19) Projecte de llei d'organització de la carrera diplomàtica	(no es debat)	07-07-1877/09-07-1877
1.3. Legislatura de 1878 [DSC i DSS: 1878 extraordinària]:		
20) Missatge al rei amb motiu del matrimoni regi.	14-01-1878/15-01-1878	17-01-1878
1.4. Legislatura de 1878-79 [DSC i DSS: 1878]:		
21) Contestació al discurs de la corona (1878)	25-02-1878/28-02-1878	07-03-1878/12-03-1878
22) Llei de reforma de la d'enjudiciament civil (pendent de l'anterior legislatura)	12-03-1878/21-03-1878	(anterior legislatura)
23) Llei d'imprensa	14-11-1878/05-12-1878	19-03-1878/03-04-1878
24) Llei d'amortització del Deute públic (Llei de restabliment de l'amortització de les accions d'obres públiques, carreteres i obligacions de l'Estat per subvenció de ferrocarrils)	22-03-1878/05-04-1878	26-04-1878/03-05-1878
25) Projecte de llei d'instrucció pública	05-04-1878/29-05-1878 (amb intervals; debat inacabat)	(no es debat)
26) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1878-79	09-05-1878/12-07-1878	21-06-1878/19-07-1878
27) Llei constitutiva de l'Exèrcit	31-10-1878/07-11-1878	16-05-1878/27-05-1878
28) Llei d'ascensos a l'Amada (al Congrés, és "Canvis d'escala, retirs i ascensos en la Marina")	17-06-1878 i 10-07-1878	04-06-1878/11-06-1878 i 12-07-1878
29) Llei d'autoritzacions per a una emissió d'obligacions del Tresor de l'illa de Cuba	13-06-1878/14-06-1878	25-06-1878
30) Llei de reemplaçament de l'Exèrcit	20-07-1878	04-07-1878/11-07-1878
31) Interpel·lació de Fernando León y Castillo sobre política general del Govern (Congrés)	15-07-1878	
32) Projecte de llei de presó preventiva	(no es debat)	16-07-1878/19-07-1878
33) Llei de defensa contra la invasió de la fil·loxera	19-07-1878/20-07-1878	23-07-1878
34) Llei electoral de diputats a Corts	07-11-1878/13-11-1878	03-12-1878/07-12-1878
35) Llei d'alienació de bons del Tresor	05-12-1878/16-12-1878	21-12-1878/27-12-1878
36) Llei de caça (pendent de l'anterior legislatura)	12-11-1878	09-12-1878/12-12-1878
37) Llei d'autorització al Govern per verificar una nova emissió de les obligacions del Tresor de l'illa de Cuba sobre la renda de duanes	17-12-1878/19-12-1878	28-12-1878
2. Corts de 1879-81:		
2.1. Legislatura de 1879-80:		
38) Contestació al discurs de la corona (1879-80)	30-06-1879/14-07-1879	11-06-1879/19-06-1879
39) Llei de construcció per concurs de les línies dels <i>Ferrocarrils del Noroeste</i> (Palència a Ponferrada, de Ponferrada a La Corunya, de Lleó a Gijón i d'Oviedo a Trubia)	22-07-1879/26-07-1879 07-11-1879/18-11-1879 i 11-12-1879	30-06-1879 i 11-12-1879
40) Llei d'abolició de l'esclavatge a Cuba	14-01-1880/19-01-1880	12-12-1879/24-12-1879
41) Pregunta i després interpel·lació de Bernardo Portuondo al ministre d'Ultramar sobre empadronament de negres i reformes a les Antilles (Congrés)	04-02-1880/23-02-1880	
42) Proposició incidental de Rafael María Labra demanant que es declari urgent la presentació pel Govern i el debat pel Congrés dels projectes de llei sobre reformes polítiques i econòmiques a l'illa de Cuba (Congrés)	24-02-1880/06-03-1880	
43) Interpel·lació d'Arsenio Martínez Campos al Govern per les acusacions rebudes per part d'aquest (Senat)		09-03-1880/15-03-1880
44) Llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1880-81	31-03-1880/23-04-1880	17-05-1880/02-06-1880
45) Proposició del comte de Casa-Galindo de vot de confiança al Govern per què continuï exercint el seu mandat (Senat)		03-06-1880/12-06-1880

Temes	Congrés	Senat
46) Llei de bases per a la reforma de la d'enjudiciament civil	17-06-1880/18-06-1880	09-04-1880/14-04-1880
47) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1880-81	23-04-1880/11-06-1880	14-06-1880/19-06-1880
48) Llei de pressupostos generals de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1880-81	12-06-1880/14-06-1880	17-06-1880
2.2.Legislatura de 1880-81:		
49) Contestació al discurs de la corona (1880-81)	10-01-1881/19-01-1881	22-01-1881/31-01-1881
3.Corts de 1881-84:		
3.1.Legislatura de 1881-82:		
50) Contestació al discurs de la corona (1881-82)	28-10-1881/30-11-1881	10-10-1881/18-10-1881
51) Interpel·lació d'Antonio Mena y Zorrilla al Govern sobre el Consell d'Instrucció Pública (Senat)		22-10-1881/29-10-1881
52) Llei d'establiment dels tribunals col·legiats i del judici oral i públic	17-05-1882/27-05-1882	15-11-1881/31-11-1881
53) Lleis de pressupostos generals de l'Estat per al segon semestre de l'any econòmic de 1881-82 i per a l'any econòmic de 1882-83	23-11-1881/20-12-1881	12-12-1881/19-12-1881
54) Llei d'autorització al Govern per modificar el reglament de la contribució industrial i de comerç i les taxes annexes al mateix	05-12-1881/06-12-1881	20-12-1881
55) Llei de fixació de la quota per contribució d'immobles, conreu i ramaderia	06-12-1881/09-12-1881	20-12-1881
56) Llei d'exigència de l'impost de consums i cereals d'acord amb la taxa general vigent	12-12-1881/15-12-1881	20-12-1881
57) Interpel·lació de Francisco Romero Robledo al Govern sobre indústria i comerç a Madrid (Congrés)	21-03-1882/22-03-1882	
58) Llei d'aprovació del conveni celebrat entre el ministre d'Hisenda i els tenidors del Deute consolidat al 3% interior i obligacions per ferrocarrils	03-04-1882/28-04-1882	10-05-1882/20-05-1882
59) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i França de 6-2-1882	10-04-1882/22-04-1882	27-04-1882/09-05-1882
60) Llei de reforma de l'organització de l'Exèrcit	01-05-1882/09-05-1882	22-05-1882
61) Projecte de llei d'instal·lació d'escoles d'instrucció primària	(no es debat)	01-06-1882/02-06-1882
62) Projecte de llei d'escola de reforma per a joves menors de 18 anys	(no es debat)	12-06-1882/17-06-1882
63) Llei de reforma de les relacions comercials entre la península i les províncies ultramarines	16-05-1882/30-05-1882	13-06-1882
64) Llei d'aixecament de la suspensió, feta pel RD de 17-6-1875, de la base 5ena de l'apèndix lletra C de l'aranzel d'1-7-1869	31-05-1882/07-06-1882	20-06-1882/28-06-1882
65) Llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1882-83	09-06-1882/21-06-1882	26-06-1882/28-06-1882
66) Projecte de llei de sanitat	(no es debat)	09-06-1882/19-06-1882 (debat inacabat)
67) Llei orgànica provincial	20-06-1882/28-06-1882	06-07-1882/08-07-1882
68) Interpel·lació de Segismundo Moret sobre sistema polític i situació de l'actual Govern (Congrés)	20-06-1882/27-06-1882	
69) Llei de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1882-83	22-06-1882	30-06-1882
3.2.Legislatura de 1882-83:		
70) Interpel·lació del duc de la Torre sobre política general del Govern (Senat)		06-12-1882/12-12-1882
71) Interpel·lació de Manuel Becerra sobre sistema polític de l'actual Govern (Congrés)	13-12-1882/21-12-1882	
72) Projecte de llei de sanitat (pendent de l'anterior legislatura)	(no es debat)	13-12-1882/20-12-1882
73) Interpel·lació del marquès d'Orovio al Govern sobre la significació política de la crisi ministerial (Senat)		10-01-1883/15-01-1883

Temes	Congrés	Senat
74) Projecte de llei de Codi de Comerç	24-01-1883/27-02-1883	(no es debat)
75) Projecte de llei de colònies agrícoles, foment de la població rural i noves rompudes	(no es debat)	21-01-1883/29-01-1883 01-03-1883/12-03-1883
76) Reforma del jurament dels senadors (intern Senat)		29-01-1883/08-02-1883
77) Proposició incidental de Manuel Pedregal sobre matrimoni civil (Congrés)	13-02-1883/14-02-1883	
78) Llei d'Estat Major general de l'Exèrcit	28-03-1883/02-04-1883	03-02-1883/17-02-1883
79) Llei de reducció dels drets de duanes a diverses mercaderies considerades com a primeres matèries	21-02-1883/21-03-1883 (amb intervals) i 12-07-1883	31-05-1883/20-06-1883 (amb intervals) i 13-07-1883
80) Llei de concessió d'un crèdit extraordinari per indemnitzar els súbdits francesos residents en territori espanyol pels perjudicis ocasionats durant les insurreccions carlina i cantonal	05-03-1883/10-03-1883	13-04-1883/25-04-1883
81) Proposició de llei d'Eugenio Alau de fixació del termini en el que els senadors electes han de provar llur aptitud legal per ocupar el càrrec i prendre'n possessió (Senat).	20-06-1883	19-03-1883
82) Projecte de llei d'establiment del jurat en matèria criminal	(no es debat)	28-03-1883/19-05-1883 (amb intervals)
83) Llei de reforma de l'article 194 de la d'instrucció pública	04-04-1883/17-04-1883	19-05-1883
84) Llei d'imprensa	10-04-1883/16-04-1883	04-07-1883/09-07-1883
85) Projecte de llei de reforma de diversos articles de la de reclutament i reemplaçament de l'Exèrcit	(no es debat)	17-05-1883
86) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1883-84	18-05-1883/07-07-1883	11-07-1883/19-07-1883
87) Llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1883-84	11-07-1883/19-07-1883	21-07-1883/23-07-1883
88) Llei de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1883-84	20-07-1883	23-07-1883
3.3.Legislatura de 1883-84:		
89) Contestació al discurs de la corona (1883-84)	04-01-1884/17-01-1884	(no es debat)
4.Corts de 1884-86:		
4.1.Legislatura de 1884-85:		
90) Contestació al discurs de la corona (1884-85)	19-06-1884/10-07-1884	05-06-1884/11-06-1884
91) Llei d'autorització al Govern per adoptar certes disposicions de caràcter econòmic i mercantil que afecten diversos serveis de les illes de Cuba i Puerto Rico i de la Península	11-07-1884/17-07-1884	19-07-1884/22-07-1884
92) Interpel·lació d'Augusto Comas al Govern sobre els fets de la UCM (Senat)		31-12-1884/12-01-1885
93) Interpel·lació de Luís Silvela al Govern sobre els fets de la UCM (Congrés)	09-01-1885/14-02-1885	
94) Projecte de llei de bases per al Codi Civil (queda pendent al Congrés)	09-06-1885/19-06-1885	19-02-1885/04-05-1885 (amb intervals)
95) Projecte de llei de govern i d'administració local	21-02-1885/15-04-1885	(no es debat)
96) Llei d'autorització al Govern per ratificar el conveni de 21-12-1884 d'establiment d'un "Modus vivendi" entre Espanya i Gran Bretanya	02-03-1885/11-03-1885	21-03-1885/28-03-1885
97) Llei de previsió d'ocupacions civils als sergents i demés classes de tropa	24-04-1885/29-04-1885	03-03-1885/10-03-1885
98) Llei de fixació del primer de juliol com a data a partir de la qual l'Estat administri o arrendi l'impost de consums	22-04-1885/28-04-1885	16-05-1885/25-05-1885
99) Llei de supressió de l'impost creat en substitució dels establerts sobre la sal i dictant resolucions relatives a la contribució territorial	29-04-1885/05-05-1885	26-05-1885/03-06-1885
100) Llei de reforma de la contribució industrial i de comerç	05-05-1885/07-05-1885	18-05-1885
101) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1885-1886	08-05-1885/13-05-1885	09-06-1885/20-06-1885

Temes	Congrés	Senat
102) Llei de forces navals de la nació	23-05-1885/13-06-1885	24-06-1885/10-07-1885
103) Llei de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1885-86	27-05-1885/03-06-1885	15-06-1885
104) Llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1885-86	23-06-1885/30-06-1885	03-07-1885/09-07-1885
105) Llei de Codi de Comerç	(aprovat a la legislatura de 1882-83)	07-07-1885
4.2.Legislatura de 1885-86:		
106) Sessió conjunta d'ambdues cambres per al jurament de la reina regent		30-12-1885

Apèndix 4. Legislació de temes econòmics i/o d'interès per als grups econòmics catalans, 1876-1886.

Tant al capítol quart (*El món dels negocis a Catalunya*), com al sisè (*Parlamentaris catalans i representació d'interessos*), hi ha constants al·lusions a la legislació de tema econòmic que mereix l'atenció dels grups catalans, ja sigui en la seva dimensió de corporacions econòmiques, ja de les empreses.

En aquest apèndix, aquesta legislació es troba agrupada per temes, seguint l'ordre dels diversos apartats del capítol sisè i incloent tant les lleis votades per les Corts com les disposicions governamentals (reglaments, reials decrets i reials ordres).

Fonts: *Gaceta de Madrid, Boletín de la Revista de Legislación y Jurisprudencia, Colección Legislativa de España.*

1) Política aranzelària.

1.1) Reformes de l'aranzel:

1.1.1) Reformes aranzelàries:

- 17-06-1875: RD de suspensió de la base 5ena de l'apèndix lletra C de l'aranzel d'1-7-1869.
- 11-07-1877: llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1877-78, que incloïa una reforma aranzelària.
- 17-07-1877: RD de reforma aranzelària.
- 06-07-1882: llei d'aixecament la suspensió, feta pel RD de 17-6-1875, de la base 5ena de l'apèndix lletra C de l'aranzel d'1-7-1869.
- 23-07-1882: RD de l'aranzel de duanes reformat. En aplicació de la base 5ena i de la llei de relacions comercials.
- 18-09-1882: RO disposant que s'afori amb els drets de l'aranzel anterior les mercaderies que pel nou hagin tingut augment de drets i hagin sortit cap Espanya abans de l'1 d'agost darrer.
- 30-06-1883: circular de la DG de Duanes de prevenció respecte l'aplicació dels drets de les nacions convingudes als productes de les mateixes, els vaixells de les quals toquin en ports de països no convinguts.
- 21-12-1884: ROs d'addicionament i modificació d'algunes partides de l'aranzel de duanes.
- 03-02-1885: (presentat al Congrés el mateix dia) projecte de llei del ministre d'Hisenda, Fernando Cos-Gayón, de declaració dels aranzels de duanes com a definitius i derogació de la base 5ena. No prospera.

1.1.2) Reformes tècniques de l'aranzel:

- 27-06-1880: RO de substitució de diverses partides de l'aranzel de duanes per una altra nomenclatura i drets.
- 23-07-1882: RD de l'aranzel de duanes reformat
- 25-10-1882: RO sobre aplicació als productes dels respectius països dels efectes dels tractats que hagin vençut o vencin a través de denúncies.
- 18-12-1882: RO d'establiment de les regles amb subjecció a les quals ha de fixar-se per la JCAV els preus mitjans de les mercaderies.
- 27-03-1884: RD de creació d'una comissió especial encarregada de formular un projecte d'ordenances generals de la renda de duanes.
- 19-11-1884: RD d'aprovació de les ordenances generals de duanes.

1.2) Acords comercials.

1.2.1) Acords comercials amb França:

- 24-03-1878: llei d'autorització al Govern per ratificar el conveni especial de comerç entre Espanya i França de 8-12-1877. Ratificació: 27-3-1877.
- 30-03-1878: circular de la DG de Duanes, fent diverses prevencions per a l'estricta compliment del conveni de comerç celebrat amb França.
- 28-01-1880: declaració de pròrroga del conveni de comerç celebrat entre Espanya i França el 8-12-1877.
- 27-10-1881: declaració de pròrroga de 3 mesos del conveni de comerç entre Espanya i França de 8-12-1877.
- 06-02-1882: declaració de pròrroga fins el 15 de maig proper de la canviada el 27 d'octubre de 1881, entre Espanya i França.
- 11-05-1882: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya França de 6-2-1882. Ratificació: 12-5-1882.

-09-05-1882: circular de la DG de Duanes, dictant regles per a l'exacta aplicació a les duanes del tractat de comerç i navegació entre Espanya i França.

1.2.2) Acords comercials amb Gran Bretanya:

-01-12-1883: signatura del conveni provisional establint un *modus vivendi* entre Espanya i Gran Bretanya. No arriba a ser llei ni a ratificar-se.

-01-04-1885: llei d'autorització al Govern per ratificar el conveni de 21-12-1884 d'establiment d'un "Modus vivendi" entre Espanya i Gran Bretanya. Llei no publicada i acord no ratificat.

1.2.3) Acords comercials amb Bèlgica:

-12-06-1876: llei d'autorització al Govern per ratificar el conveni comercial entre Espanya i Bèlgica de 5-6-1875, que prorrogava l'aplicació de la primera rebaixa de la base 5ena de l'aranzel espanyol d'1-7-1869. Es manté vigent el tractat de comerç i navegació de 12-2-1870. Ratificació: 2-7-1876.

-21-07-1878: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Bèlgica de 4-5-1878. Ratificació: 23-7-1878.

1.2.4) Altres acords comercials:

-Àustria-Hongria:

-17-06-1875: protocol entre Espanya i Àustria-Hongria, que prorrogava l'aplicació de la primera rebaixa de la base 5ena de l'aranzel espanyol d'1-7-1869. Es manté vigent el tractat de comerç i navegació de 24-3-1870.

-23-06-1880: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Àustria-Hongria de 3-6-1880. Ratificació: 14-3-1881.

-Itàlia:

-23-06-1875 i 07-7-1875: declaracions en les que Itàlia renuncia a l'aplicació de la primera rebaixa de la base 5ena de l'aranzel espanyol. Es manté vigent el tractat de comerç i navegació de 22-2-1870.

-21-05-1877: RD disposant que el tracte igual al de la nació més afavorida per l'art. 11 del tractat de comerç vigent entre Espanya i Itàlia de 22-2-1870, no es faci extensiu a comptar des de 1r de juliol de 1876 al règim especial del que podrien ser objecte a Itàlia els productes helvètics fins la data del 30 d'abril de 1877.

-10-10-1882: RD d'autorització al ministre d'Estat per prorrogar fins el proper 15 de desembre els tractats de comerç denunciats. Incloïa Itàlia.

-21-07-1884: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Itàlia de 2-6-1884. Ratificació: 3-1-1885.

-Alemanya:

-18-10-1879: RO disposant que als vaixells alemanys que arribin a ports espanyols proveïts de certificats d'arqueig se'ls reconegui el tonatge que de l'esmentat document resulti.

-10-10-1882: RD d'autorització al ministre d'Estat per prorrogar fins el proper 15 de desembre els tractats de comerç denunciats. Incloïa Alemanya (30-3-1868).

-01-03-1883: llei d'aprovació de l'autorització concedida al ministre d'Estat sobre pròrroga dels tractats de comerç pel RD de 10-10-1882. S'amplia 3 mesos més els tractats d'Alemanya, Suècia i Noruega i Suïssa.

-12-03-1883: RO d'aplicació des del dia 16 als productes d'Alemanya, Suècia i Noruega i Suïssa els drets de la primera columna de l'aranzel. El dia 15 acabava el termini de la pròrroga.

-11-04-1883: RO de desestimació d'una instància sobre ampliació del termini per què les mercaderies alemanyes frueixin dels drets de les nacions convingudes.

-08-08-1883: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Alemanya de 12-7-1883. Ratificació: 8-8-1883.

-31-08-1883: RO de consideració des del 14 d'agost a Alemanya com a nació convinguda respecte l'exportació de productes espanyols.

-14-06-1885: llei d'autorització al Govern per ratificar el conveni comercial entre Espanya i Alemanya de 10-5-1885. Modifica alguns aspectes del tractat de comerç i navegació de 12-7-1883, que continua vigent. Ratificació: 16-6-1885.

-Portugal:

-18-12-1876: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Portugal de 20-12-1872 (no s'aprova per les Corts fins el desembre de 1876). Ratificació: 22-5-1878.

-28-07-1882: RO resolvent que les mercaderies nacionals que surtin per una duana per conduir-se per ferrocarril de trànsit travessant el territori portuguès siguin lliures de drets a la seva reimportació a Espanya.

-10-10-1882: RD d'autorització al ministre d'Estat per prorrogar fins el proper 15 de desembre els tractats de comerç denunciats. Incloïa Portugal (20-12-1872).

-14-09-1885: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Portugal de 12-12-1883 (aprovat per les Corts el juliol de 1884). Ratificació: 2-10-1885.

-Dinamarca:

-05-09-1878: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Dinamarca de 8-2-1872 (aprovat per les Corts el juliol de 1878). Ratificació: 21-12-1878.

-10-10-1882: RD d'autorització al ministre d'Estat per prorrogar fins el proper 15 de desembre els tractats de comerç denunciats. Incloïa Dinamarca.

-Grècia:

-31-08-1878: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Grècia de 21-8-1875 (aprovat per les Corts el juliol de 1878). Ratificació: 17-8-1878.

-10-10-1882: RD d'autorització al ministre d'Estat per prorrogar fins el proper 15 de desembre els tractats de comerç denunciats. Incloïa Grècia (21-8-1875).

-Suècia i Noruega:

-10-10-1882: RD d'autorització al ministre d'Estat per prorrogar fins el proper 15 de desembre els tractats de comerç denunciats. Incloïa Suècia i Noruega (28-2-1871).

-01-03-1883: llei d'aprovació de l'autorització concedida al ministre d'Estat pel RD de 10-10-1882 per prorrogar per dos mesos els tractats de comerç amb Alemanya, Suècia i Noruega i Suïssa, que ara s'amplien a tres mesos més.

-12-03-1883: RO d'aplicació des del dia 16 als productes d'Alemanya, Suècia i Noruega i Suïssa els drets de la primera columna de l'aranzel.

-07-07-1883: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Suècia i Noruega de 15-3-1883. Ratificació: 7-7-1883.

-09-07-1883: circular de la DG Duanes dictant prevencions per al compliment a les duanes del tractat de comerç entre Espanya i el Regne Unit de Suècia i Noruega.

-Suïssa:

-10-10-1882: RD d'autorització al ministre d'Estat per prorrogar fins el proper 15 de desembre els tractats de comerç denunciats. Incloïa Suïssa (27-8-1869).

-01-03-1883: llei d'aprovació de l'autorització concedida al ministre d'Estat sobre pròrroga dels tractats de comerç pel RD de 10-10-1882. S'amplia 3 mesos més els tractats d'Alemanya, Suècia i Noruega i Suïssa.

-12-03-1883: RO d'aplicació des del dia 16 als productes d'Alemanya, Suècia i Noruega i Suïssa els drets de la primera columna de l'aranzel.

-19-07-1883: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç entre Espanya i Suïssa de 14-3-1883. Ratificació: 18-8-1885.

-Rússia:

-23-12-1876: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Rússia de 23-2-1876 (11-2-1876, segons el calendari julià, vigent a Rússia). Ratificació: 8-1-1877.

-10-10-1882: RD d'autorització al ministre d'Estat per prorrogar fins el proper 15 de desembre els tractats de comerç denunciats. Incloïa Rússia.

-14-09-1885: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Rússia de 3-6-1885 (22-5-1885, segons el calendari julià, vigent a Rússia). Ratificació: 8-8-1885.

-Països Baixos:

-10-10-1882: RD d'autorització al ministre d'Estat per prorrogar fins el proper 15 de desembre els tractats de comerç denunciats. Incloïa Països Baixos (18-11-1871).

-31-12-1883: signatura del tractat de comerç i navegació entre Espanya i els Països Baixos. No s'arriba a aprovar definitivament per cap dels dos països. El següent tractat entre ambdós és de 8-6-1887 i no apareix com a llei fins el maig de 1888.

-Estats Units:

-26-12-1883: RD de derogació de l'art. 5è del de 12-3-1867 sobre drets d'importació a l'illa de Cuba de les mercaderies procedents dels Estats Units d'Amèrica. Aquest article preveia que les mercaderies procedents dels EUA conduïdes en bandera espanyola pagaven a la seva entrada a Cuba els mateixos drets que a la bandera estrangera.

-02-01-1884: signatura de l'acord comercial entre les Antilles i els Estats Units. Entrada en vigor: 1-3-1884.

-13-02-1884: signatura de l'acord de mútua concessió d'avantatges aranzelaris entre les illes de Cuba i Puerto-Rico i els Estats Units d'Amèrica. És RD de 14-2-1884. Entrada en vigor: 1-3-1884.

-Uruguai:

-19-07-1870: signatura del tractat de comerç i navegació entre Espanya i la República Oriental de l'Uruguai.

-Veneçuela:

-12-07-1882: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Veneçuela de 20-5-1882. Ratificació: 19-9-1882.

-10-10-1882: circular de la DG de Duanes, dictant prevencions per a la intel·ligència i aplicació de l'art. 6è del tractat de comerç i navegació entre Espanya i Veneçuela. Amplia una anterior, sobre el mateix, de 26-9-1882. Aclariments sobre els drets aranzelaris dels cacaus veneçolans.

-29-03-1883: ordre de la DG Duanes d'aclariment de les disposicions vigents respecte els drets que cal pagar pels cacaus de Veneçuela.

-República Dominicana:

-14-10-1874: signatura del tractat de reconeixement, pau, amistat, comerç, navegació i extradició entre Espanya i la República Dominicana. Ratificació: 19-11-1875.

-Libèria:

-07-04-1868: signatura del tractat de comerç i navegació entre Espanya i Libèria.

-Turquia:

-10-10-1882: RD d'autorització al ministre d'Estat per prorrogar fins el proper 15 de desembre els tractats de comerç denunciats. Incloua Turquia.

-Pèrsia:

-09-02-1870: signatura del tractat de comerç i navegació entre Espanya i Pèrsia. Per a aquest país era any de l'ègira 8 Zilkaada 1286.

-Xina i Japó:

-28-02-1878: RO d'inclusió de Xina i Japó entre les nacions convingudes a les que es refereix la disposició 12 de l'aranzel de duanes. Tractats de comerç vigents de 10-10-1864 i 12-11-1868, respectivament.

-Annam:

-06-06-1880: llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç entre Espanya i Annam de 27-1-1880. Ratificació: 26-9-1880.

-Siam:

-23-02-1870: signatura del tractat de comerç i navegació entre Espanya i el Siam.

-08-03-1886: llei d'autorització al Govern per ratificar el conveni entre Espanya i el Siam de 24-5-1884 (aprovat per les Corts el febrer de 1885). Ratificació: 25-2-1886.

-Pròrroga col·lectiva:

-02-08-1886: llei d'autorització al Govern per prorrogar els tractats de comerç vigents. A la legislatura de 1885-86, queda inacabat. Es reprèn a la de 1886, com a "Pròrroga dels tractats de comerç vigents i concessió a Anglaterra del tracte de la nació més afavorida". En el cas d'Anglaterra, era segons el conveni de 26-4-1886.

-Altres acords comercials vigents del període anterior: Marroc, Colòmbia.

1.3) Aranzel d'Ultramar:

-18-05-1875: RO de desestimació del que havia sol·licitat el FPN de Barcelona sobre derogació de l'article 2n del decret de reforma aranzelària de les illes Filipines de 29-4-1874.

-10-07-1877: llei de bonificació a les mercaderies estrangeres conduïdes en bandera nacional a Filipines.

-22-06-1880: llei de drets de duanes per als sucres i mel de canya procedents de les províncies espanyoles d'Amèrica.

-28-06-1880: RO d'aprovació de la instrucció per al compliment de la llei relativa als sucres i mels d'Ultramar.

-18-12-1880: RO disposant que es reproduïxi, amb les modificacions introduïdes, la instrucció de 28 de juny darrer, per al compliment de la llei relativa al dret imposat sobre els sucres procedents de les províncies espanyoles d'Ultramar

-30-06-1882: llei de reforma de les relacions comercials entre la península i les províncies ultramarines.

-20-07-1882: llei de supressió del dret diferencial de bandera a les illes de Cuba i Puerto-Rico i reforma de les relacions comercials entre la península, les esmentades illes i les Filipines.

-02-12-1882: RO d'atorgament a la mel de canya, producte i procedent de les províncies d'Ultramar, la llibertat de drets de duanes a la seva importació a la península, i que els sucres de l'esmentada mel paguin els drets transitori i municipal.

-18-03-1884: RO de reforma de la part de la disposició 6a de l'aranzel vigent corresponent a la tara dels sucres.

-05-06-1884: RD de fusió i substitució per altres de les partides 3a a 8ena, relatives als sucres de l'aranzel d'exportació de l'illa de Cuba.

-22-07-1884: llei d'autorització al Govern per adoptar certes disposicions de caràcter econòmic i mercantil que afecten diversos serveis de les illes de Cuba, Puerto-Rico i de la Península.

-25-07-1884: RD de supressió a l'illa de Cuba el recàrrec de 5% sobre els drets d'exportació i reduint els assenyalats per als sucres i mels.

-09-08-1884: RO de regles per evitar els dubtes a les duanes per al despatx dels productes de Cuba, Puerto-Rico i Filipines amb els beneficis de la llei de relacions comercials amb les províncies d'Ultramar.

-14-08-1884: RD de supressió a l'illa de Cuba del dret aranzelari que paguen a la seva introducció els vins ordinaris de producció nacional.

-05-10-1884: RD de desenvolupament de la llei de 22-7-1884.

-05-10-1884: RD de fixació dels drets extraordinaris que des de 1r de gener de 1885 han de pagar els sucres estrangers i de Cuba i Puerto-Rico a les duanes de la Península i illes Balears.

-05-10-1884: RD de rebaixa a una meitat de l'import de les quantitats que han de satisfer els fabricants de sucre peninsular per raó del concert amb L'Havana.

-08-10-1884: circular de la DG de Duanes fent prevencions per al més exacte compliment del RD de reforma del règim aranzelari dels sucres de Cuba i Puerto-Rico i de l'estranger.

-14-10-1884: RO resolvent que els sucres de les províncies d'Ultramar continuïn admetent-se als dipòsits comercials de la península

-25-10-1884: RO disposant que se segueixi aplicant als sucres filipins allò disposat abans de la llei d'autoritzacions per a Ultramar de 22 de juny darrer i RD de 5 d'octubre sobre drets dels sucres de Cuba i Puerto-Rico.

-09-07-1885: llei d'extensió als sucres de Filipines de les exempcions aranzelàries que estan concedides als de Cuba i Puerto-Rico pel RD de 5-10-1884.

-20-07-1885: RO disposant que sigui lliure a Puerto-Rico el tabac de Cuba i determinant les regles que cal observar en el despatx d'exportació per a Cuba del tabac porto-riqueny, i a l'importar-se a L'Havana.

1.4) Llei de primeres matèries.

-23-07-1883: llei de reducció dels drets de duanes a diverses mercaderies considerades com a primeres matèries.

-25-07-1883: circular de la DG de Duanes fent advertiments sobre l'aplicació de la llei que redueix els drets de diverses mercaderies considerades com a primeres matèries.

1.5) Admissions temporals.

-12-05-1883: RO de convocatòria de la informació aranzelària sobre admissions temporals.

-15-08-1883: RO de desestimació de diverses instàncies sobre introducció lliure de drets d'aranzel de l'arròs de l'Índia en closca.

1.6) Drets d'exportació als suros.

-21-07-1876: llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1876-77, ingressos. L'art. 19è incorporava una autorització al Govern per imposar un dret d'exportació "ad valorem" als suros sense elaborar. No es va fer servir. Els de Girona, pagaven abans i continuen pagant 7,5 pessetes (0,05 euros)/100 quilos.

-11-07-1877: llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1877-78, ingressos. L'art. 30è derogava l'anterior autorització relativa als suros. Els de Girona pagaran 5 pessetes (0,03 euros)/100 quilos.

1.7) Franquícies aranzelàries als materials ferroviaris.

-10-03-1875: RO d'establiment de regles per al gaudiment de franquícies concedides a les empreses de ferrocarrils a la introducció de material destinat a les mateixes.

-24-07-1876: llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1876-77, ingressos. Art. 19è.

-29-12-1876: llei de bases d'obres públiques.

-11-07-1877: llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1877-78, ingressos. Arts. 32-35è.

-24-09-1877: RD determinant les circumstàncies que han de consignar les empreses de ferrocarrils en les relacions del material amb destí a la construcció dels que frueixen la franquícia aranzelària de drets d'importació.

-23-11-1877: llei de pla general de ferrocarrils. El capítol 4t, arts. 30-31, es refereix als privilegis i exempcions generals.

-01-04-1878: RO resolvent que l'article 34 de la llei de pressupostos no és aplicable a les empreses de vies fèrries que sols obtingueren franquícies durant la construcció.

-14-10-1879: RO d'aprovació de la fórmula proposada per la DG de Duanes per fixar les dates de caducitat del termini de la franquícia a les empreses de ferrocarrils pels drets corresponents al material.

-02-12-1882: RO de fixació dels drets d'aranzel que corresponen a les plaques de coure per a caixes de foc de locomotores.

-19-09-1883: RO determinant com s'ha de verificar a les duanes els despatxos de material mòbil de ferrocarrils que figuri en concepte de vehicles complets i s'importi desarmat, rebent-se en diferents expedicions les peces components.

1.8) Franquícies aranzelàries a altres materials.

-15-06-1878: RO sobre devolució dels drets d'importació de materials per a la construcció o reparació de vaixells o màquines de vapor marines. Era una reclamació de la societat *Navegación e Industria* de Barcelona, per a la reparació de vaixells de l'Estat, que s'aprova.

-02-12-1882: RO resolvent que es despatxi amb franquícia de dret les peces de màquines i les navals que hom introduïxi per a la reparació de vaixells estrangers que hagin entrat d'arribada forçosa a ports espanyols.

1.9) JCAV, comissions i consells oficials.

-19-12-1876: RD de supressió de la *Junta Consultiva de Aranceles* i la *Comisión de Valoraciones* i creant una *Junta Consultiva de Aranceles y Valoraciones*.

-03-03-1877: RD de reglament per a la *Junta de Aranceles y Aduanas* i *Comisión de Valoraciones de Filipinas*.

-15-01-1877: RO de reglament de la JCAV.

-28-01-1878: RD de fixació del nombre de vocals de la JCAV.

-08-09-1878: RD de creació de la comissió especial aranzelària, encarregada d'obrir les informacions sobre la indústria llanera i la marina mercant ("decret de Riofrío"), en compliment de les lleis 20 i 29 de la llei de pressupostos.

-17-12-1880: ordenances generals de la renda de duanes de l'illa de Cuba. Dins seu, hi ha un reglament per a la *Junta de Aranceles y Aduanas* i *Comisión de Valoraciones de la Isla de Cuba*.

- 01-01-1881: RD de declaració d'acabada la missió de la Comissió especial aranzelària, en la part que es refereix a les classificacions i valoracions dels teixits de llana.
- 20-01-1882: RD de declaració al president del GFS com a vocal nat del *Consejo Superior de Agricultura, Industria y Comercio*.
- 30-06-1882: RD de supressió de la JCAV i creant en el seu lloc una de nova.
- 24-11-1882: RO d'aprovació del reglament de la JCAV.
- 12-05-1883: RO de convocatòria de la informació aranzelària sobre admissions temporals.

1.10) Embarcacions estrangeres i constructors de vaixells nacionals.

- 25-06-1880: llei de modificació dels drets establerts a l'aranzel de duanes per a les embarcacions estrangeres i primes concedides als constructors de vaixells nacionals.
- 25-06-1880: RO sobre intel·ligència del reglament d'arqueig de 2-12-1874 respecte a la seva aplicació per a l'aforament i pagament de drets als vaixells estrangers.

2) Política fiscal:

2.1) Pressupostos.

2.1.1) Pressupostos generals de l'Estat.

- 21-07-1876: llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1876-77.
- 11-07-1877: llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1877-78.
- 27-07-1878: llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1878-79.
- 26-07-1879: RD disposant que regeixin per a l'any econòmic de 1879-80 uns pressupostos iguals als autoritzats per a l'exercici anterior.
- 25-06-1880: llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1880-81.
- 28-06-1881: RD disposant que per a l'any econòmic de 1881-82 regeixin els pressupostos de 1880-81, amb les modificacions posteriors.
- 31-12-1881: lleis de pressupostos generals de l'Estat per al segon semestre de l'any econòmic de 1881-82 i per a l'any econòmic de 1882-83.
- 25-07-1883: llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1883-84.
- 01-07-1884: RD disposant que per a l'any econòmic de 1884-85 regeixin els pressupostos de 1883-84, amb les modificacions acordades o que s'acordi.
- 24-06-1885: llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1885-86.

2.1.2) Xavalla (*calderilla*) catalana.

- 03-11-1879: RO d'atorgament al BE de la recollida dels bitllets representatius de la moneda de xavalla catalana, i disposant quan ha de cessar el seu curs legal (més rectificació de RO del dia 6).
- 22-12-1879: RO disposant que s'executi sense dilació de cap mena les disposicions de la RO sobre recollida dels bitllets de xavalla catalana, quedant en suspens la 5ena i 6ena.

2.1.3) Pressupostos de Cuba.

- 09-05-1874: decret de pressupostos de Cuba per a 1874-75, de Víctor Balaguer. No n'hi havia cap des de l'exercici de 1870-71; no hi haurà cap cosa semblant fins el RD de 4-4-1879.
- 26-08-1876: RD disposant que els pressupostos d'Ultramar siguin aprovats per reial decret fins que es discuteixin a les Corts.
- 04-04-1879: RD disposant que el pressupost de despeses per a l'exercici econòmic de 1878-79, plantejat provisionalment a l'illa de Cuba pel seu governador general, serveixi de base als crèdits legítims.
- 06-06-1879: RD disposant que mentre no siguin aprovats per les Corts els pressupostos de Cuba, continuï regint l'aprovat per decret de 4 d'abril.
- 05-06-1880: llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1880-81.
- 28-06-1881: RD disposant que per a l'any econòmic de 1881-82 regeixin a Cuba i Puerto-Rico els pressupostos de 1880-81.
- 07-07-1882: llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1882-83.
- 27-07-1883: llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1883-84.
- 08-07-1884: RD disposant que per a l'any econòmic de 1884-85 regeixin els pressupostos de Cuba i Puerto-Rico de 1883-84, amb les modificacions acordades.
- 25-07-1884: llei (Presidència) d'autorització al Govern per fer reduccions en el pressupost de despeses de l'illa de Cuba i diverses reformes a l'administració de l'esmentada Antilla. L'art. 2n preveia que la part del pressupost de Fernando Póo que anava a càrrec dels de Cuba i Puerto-Rico, passés al de la península.
- 13-07-1885: llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1885-86.

2.1.4) Pressupostos de Puerto-Rico.

- 13-08-1877: RD de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1877-78.
- 24-07-1878: RD de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1878-79.

- 06-06-1879: RD disposant que mentre no siguin aprovats per les Corts els pressupostos Puerto-Rico, continuïn regint els de 1878-79, aprovats pel RD de 24-7-1878.
- 22-06-1880: llei de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1880-81.
- 28-06-1881: RD disposant que per a l'any econòmic de 1881-82 regeixin a Cuba i Puerto-Rico els pressupostos de 1880-81.
- 07-07-1882: llei de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1882-83.
- 27-07-1883: llei de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1883-84.
- 08-07-1884: RD disposant que per a l'any econòmic de 1884-85 regeixin els pressupostos de Cuba i Puerto-Rico de 1883-84, amb les modificacions acordades.
- 24-06-1885: llei de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1885-86.

2.1.5) Pressupostos de Filipines.

- 13-12-1878: RD de pressupostos de Filipines per a l'any econòmic de 1878-79. Ha de regir també per a 1879-80.
- 12-03-1880: RD de pressupostos de Filipines per a l'any econòmic de 1880-81.
- 30-06-1881: RD disposant que per a l'any econòmic de 1881-82 regeixin a Filipines els pressupostos de 1880-81.
- 29-06-1882: RD de pressupostos de Filipines per al segon semestre de 1883. Per al primer semestre, ha hagut el tema del desestanc i altres problemes, que han impedit fer un pressupost sencer.
- 28-11-1882: RD de pressupostos de Filipines des d'1-1-1883 fins a 30-6-1884.
- 17-07-1884: RD disposant que per a l'any econòmic de 1884-85 regeixin els pressupostos de Filipines de 1883-84.
- 14-08-1884: RD fixant les despeses i ingressos de l'Estat a les illes Filipines durant l'any econòmic de 1884-85.
- 25-05-1885: RD de pressupostos de Filipines per a l'any econòmic de 1885-86.

2.1.6) Pressupostos de Fernando Póo i possessions del Golf de Guinea.

- 24-09-1880: RD de càlcul dels ingressos del pressupost de l'illa de Fernando Póo i fixant les despeses de la mateixa durant l'actual any econòmic. Els pressupostos de Fernando Póo i possessions del Golf de Guinea es treien dels de Cuba, Puerto-Rico i Filipines.
- 17-08-1883: RD de fixació de les despeses i ingressos de la colònia de Fernando Póo i les seves dependències durant l'any de 1883-84.
- 03-10-1884: RD de fixació dels ingressos i despeses de la colònia de Fernando Póo durant l'any de 1884-85.
- 25-07-1884: llei (Presidència) d'autorització al Govern a fer reduccions en el pressupost de despeses de l'illa de Cuba i diverses reformes a l'administració de l'esmentada Antilla. L'art. 2n preveia que la part del pressupost de Fernando Póo que anava a càrrec dels de Cuba i Puerto-Rico, passés al de la península.
- 09-09-1885: RD de fixació de les despeses i ingressos de la colònia de Fernando Póo i les seves dependències durant l'any 1885-86.

2.2) Contribucions i impostos.

2.2.1) Contribució industrial i de comerç.

- 27-07-1877: RD de regles per a l'encapçalament obligatori de la contribució industrial i de comerç a les poblacions.
- 09-08-1877: RD de modificació de les atribucions de les juntes administratives per a la imposició, administració i cobrament de la contribució industrial i de comerç.
- 26-12-1877: RO d'aquesta data però traslladada a 11-1-1878 de la DG de Contribucions, sobre aprovació de les altes i baixes que esdevinguin a la contribució industrial dels pobles encapçalats amb Hisenda.
- 23-03-1880: llei de fixació de l'administració directa per la Hisenda de la contribució industrial i de comerç
- 31-12-1881: llei d'autorització al Govern per reformar el reglament de la contribució industrial i de comerç i les taxes annexes al mateix.
- 31-12-1881: RD de reglament provisional i taxes de la contribució industrial i de comerç. L'anterior era el de 20-5-1873.
- 06-02-1882: RO sobre presentació de reclamacions del reglament i taxes de la contribució industrial i de comerç.
- 06-02-1882: RO de desestimació de la pretensió del *Sindicato Madrileño* en súplica que se suspengui el reglament provisional de 31 de desembre darrer per a l'administració de la contribució industrial i de comerç.
- 09-03-1882: RO de pròrroga del termini per reclamar contra el reglament i taxes de la contribució industrial.
- 01-05-1882: RO de nomenament d'una comissió encarregada de redactar el projecte de reglament i taxes definitives pels que ha de regir-se la contribució industrial i de comerç.
- 11-05-1882: RD de creació d'un cos d'inspectors de la contribució industrial i de comerç
- 13-07-1882: RD de modificació del reglament i taxes de la contribució industrial i de comerç.
- 18-06-1885: llei de reforma de la contribució industrial i de comerç.

2.2.2) Contribució d'immobles, conreu i ramaderia o territorial.

- 31-12-1881: llei de fixació de la quota per contribució d'immobles, conreu i ramaderia.

- 16-03-1882: circular de la DG de Contribucions d'aquesta i altres dates, dictant regles per a la designació de les quotes de contribució territorial i formació dels repartiments individuals.
- 03-04-1882: RO de fixació de regles de conducta a les delegacions d'Hisenda per esmenar les errades materials comeses en la designació de la riquesa dels pobles i de la quota de contribució d'immobles.
- 11-04-1882: circular de la DG de Contribucions d'aquesta i altres dates, fixant la recta intel·ligència de la regla 10 de l'anterior circular (16-3-1882).
- 30-04-1882: RD disposant que les delegacions d'Hisenda i Administracions de contribucions i rendes rectifiquin errades i facin les comprovacions necessàries per què quan abans els pobles tributin per territorial, conreu i ramaderia, segons el nou tipus de gravamen.
- 29-05-1882: RO de regles per a la formació dels repartiments de la contribució territorial.
- 31-05-1882: RO de rectificació d'una errada de còpia comesa en la RO que fixa regles per a la formació dels repartiments de la contribució territorial.
- 13-04-1883: RO de fixació de regles per al repartiment de la contribució d'immobles, conreu i ramaderia.
- 21-11-1883: RO de disposicions per a la repartició i cobrament de la contribució d'immobles, conreu i ramaderia.
- 18-06-1885: llei de supressió de l'impost creat en substitució dels establerts sobre la sal i dictant resolucions relatives a la contribució territorial. Plantejava també la reforma dels *amillaramientos*.

2.2.3) Cadastre (*Amillaramientos*).

- 19-09-1876: reglament de rectificació del Cadastre (*amillaramientos*).
- 10-12-1878: reglament reformat per a la rectificació del Cadastre de la riquesa territorial.
- 16-12-1878: circular de la DG Contribucions, dictant disposicions per començar les operacions del Cadastre.
- 07-03-1879: circular de la DG Contribucions, relativa a la manera d'emplenar les cèdul·les del Cadastre.
- 14-03-1879: circular de la DG Contribucions, resolvent dubtes sobre la manera d'emplenar les cèdul·les del Cadastre de finques rústiques.
- 31-07-1879: circular de la DG Contribucions, donant instruccions sobre la rectificació del Cadastre.
- 18-06-1885: llei de supressió de l'impost creat en substitució dels establerts sobre la sal i dictant resolucions relatives a la contribució territorial. Plantejava també la reforma del Cadastre.

2.2.4) Impost de consums.

- 06-05-1878: ordre de la DG d'Administració (Governació), sobre addició pels ajuntaments encapçalats, per a pagament de consums, de noves espècies a la taxa del Govern.
- 25-03-1878: circular de la DG d'Impostos, per a la recaptació de l'impost de consums i cereals.
- 16-06-1878: RO resolvent alguns dubtes sobre la circular de 6 de maig que dictà regles per a la instrucció dels expedients que promouen els ajuntaments en sol·licitud d'autorització per addicionar la taxa especial de l'impost de consums amb noves espècies.
- 31-12-1881: llei d'exigència de l'impost de consums i cereals d'acord amb la taxa general vigent.
- 31-12-1881: RD d'aprovació amb caràcter provisional de l'adjunta instrucció per a l'administració i cobrament de l'impost de consums.
- 31-12-1881: RO de la DG d'Impostos, sobre les espècies de consum que han de servir de base als encapçalaments de les poblacions.
- 07-07-1882: RO resolvent que la primera part de l'art. 1r de la llei de 6 de juliol, relativa a l'impost de consums, s'entengui aplicable al semestre que va començar el primer de gener i va acabar el 30 de juny darrer.
- 10-03-1883: RO declarant que l'impost transitori establert per la llei de pressupostos de 1872-73, confirmat per la de 1876-77 sobre els articles compresos a la taxa unida a aquesta darrera, és compatible amb l'exacció de l'impost de consums que grava algunes de les espècies que aquella esmenta.
- 23-05-1885: RO de regles per facilitar les projectades modificacions a l'impost de consums.
- 16-06-1885: llei de fixació del primer de juliol com a data a partir de la qual l'Estat administri o arrensi l'impost de consums.
- 16-06-1885: RD d'aprovació del reglament provisional per a l'administració i cobrament de l'impost de consums.
- 27-07-1885: RO de disposicions per al compliment de la llei de 16 de juny darrer sobre l'impost de consums.

2.2.5) Impostos varis.

- 25-06-1880: RO de la DG de Contribucions, sobre condonació, compensació i ajornament als ajuntaments per extingir els seus debits per impostos.
- 31-12-1881: llei de supressió dels impostos sobre la sal i creant-ne un altre d'equivalent.
- 31-12-1881: RD d'aprovació amb caràcter provisional de l'adjunt reglament per al compliment de la llei creant un impost en equivalència als que existien sobre la sal.
- 28-06-1882: RO de disposicions per facilitar la recaptació de l'impost en equivalència al de la sal i simplificar la seva comptabilitat.
- 02-06-1883: RO d'exempció de l'impost equivalent al de la sal a les colònies agrícoles a les que estan concedits els beneficis de la llei de 3 de juny de 1868.
- 18-06-1885: llei de supressió de l'impost creat en substitució dels establerts sobre la sal i dictant resolucions relatives a la contribució territorial.

2.2.6) El segell de vendes.

- 27-07-1876: instrucció de la DG d'Impostos sobre segell de vendes. Amplia les disposicions del decret de pressupostos generals de l'Estat per a 1874-75.
- 02-09-1876: circular de la DG d'Impostos amb disposicions aclaridores al reglament de l'impost de vendes.
- 03-08-1876: ordre circular de la DG d'Impostos sobre la instrucció per a l'impost de vendes.
- 23-08-1876: ordre de la DG d'Impostos de declaració de lliures del segell de vendes els transports terrestres i marítics.
- 21-02-1877: ordre de la DG d'Impostos de declaració de no obligatorietat de la imposició del segell de vendes a les escriptures de contractes de compravenda de predis rústics i urbans, permutes d'aquests i obligacions de préstecs.
- 31-07-1877: RO exceptuant algunes indústries del recàrrec del 15% en equivalència de l'impost de vendes.

2.3) Deute de l'Estat.

- 03-06-1876: llei d'autorització al ministre d'Hisenda per concretar amb el BE i el BHE un conveni per al reemborsament del Deute flotant del Tresor i per satisfer alguns serveis públics.
- 21-07-1876: llei d'arranjament del Deute.
- 09-01-1877: llei de pignoració de bons del Tresor per garantir les operacions del Deute flotant.
- 17-07-1876: llei de declaració com a lleis del regne tots els decrets de caràcter legislatiu expedits pel Ministeri d'Hisenda des del 20 de setembre de 1873 fins la constitució de les actuals Corts.
- 11-07-1877: llei d'autorització al Govern per alienar els bons del Tresor que existeixen en cartera, per atendre el pagament del Deute flotant (destinats a cobrir el probable descobert del Tresor públic en finalitzar l'exercici de l'any econòmic vigent).
- 17-05-1878: llei d'amortització del Deute públic (llei de restabliment de l'amortització de les accions d'obres públiques, carreteres i obligacions de l'Estat per subvenció de ferrocarrils)
- 01-01-1879: llei sobre alienació de bons del Tresor.
- 09-12-1881: llei d'autorització al Govern per tractar amb els tenidors de Deute perpetu i obligacions de l'Estat per ferrocarrils.
- 29-05-1882: llei d'aprovació del conveni celebrat entre el ministre d'Hisenda i els tenidors del Deute consolidat al 3% interior i obligacions per ferrocarrils.

3) Legislació econòmica d'interès per al sector de la propietat agrària i/o immobiliària.

3.1) Codi Civil.

3.1.1) Legislació anterior.

-Codi Rural:

- 27-04-1876: (presentada al Congrés el 3-5-1876) proposició de llei de Manuel Danvila sobre Codi Rural. No s'arriba a aprovar.

-Foros:

- 08-11-1875: RD de fixació de les bases per a la modificació de la llei de *foros*.
- 08-06-1877: (presentat al Senat l'11-6-1877) projecte de llei del ministre de Gràcia i Justícia, Fernando Calderón Collantes, de *foros*. No s'arriba a aprovar.

-Enjudiciament civil:

- 21-06-1880: llei de bases per a la reforma de la d'enjudiciament civil.
- 03-02-1881: RD d'aprovació de l'adjunt projecte de reforma d'enjudiciament civil.

3.2.2) Codi Civil.

- 10-05-1875: RD de creació d'una Comissió General de Codificació, que prepari i redacti els projectes de llei o de decret i qualsevol altre treball sobre legislació civil i penal que li encomani el Govern.
- 02-02-1880: RD del ministre de Gràcia i Justícia, Saturnino Álvarez Bugallal, d'encàrrec a la Comissió General de Codificació de preparació d'un text de reforma del Codi Civil.
- 16-02-1880: RD de nomenament dels lletrats representants dels territoris forals que han de formar part de la CGC. Inclou Catalunya, Aragó, Navarra, País Basc, Balears i Galícia.
- 22-10-1881: (presentat al Senat el mateix dia) projecte de llei del ministre de Gràcia i Justícia, Manuel Alonso Martínez, de bases per al Codi Civil.
- 24-04-1882: (presentat al Senat el 14-12-1882) projecte de llei del ministre de Gràcia i Justícia, Manuel Alonso Martínez, proposant a les Corts l'aprovació dels dos primers llibres del Codi Civil.
- 23-09-1882: RD del ministre del ministre de Gràcia i Justícia, Manuel Alonso Martínez, d'augment del personal de la CGC.
- 07-01-1885: (presentat al Senat el 12-1-1885) projecte de llei del ministre de Gràcia i Justícia, Francisco Silvela, de bases per al Codi Civil.

3.3) Legislació sobre plagues.

3.3.1) Fil-loxera.

- 11-06-1875: RO de prohibició de la introducció dels *Vitis Cissus Ampelopsis*.

- 20-06-1875: circular de Foment i instrucció, comunicada per la DG d'Agricultura, per combatre la *Phylloxera*, epidèmia de les vinyes.
- 15-03-1878: RO d'instruccions als governadors amb motiu de l'aparició a algunes comarques estrangeres de la *Phylloxera Vastratix*.
- 16-03-1878: RO de prohibició absoluta d'importació de tota planta viva per les duanes de la península i Balears, ja siguin de l'estranger o d'Ultramar.
- 30-07-1878: llei de defensa contra la invasió de la fil·loxera.
- 05-08-1878: RO de formació de la Comissió Central de Defensa contra la Fil·loxera.
- 09-08-1878: RO de regles per al compliment per les duanes i resguards de la llei de defensa contra la fil·loxera.
- 06-12-1879: RO disposant que mentre no es declari d'una manera oficial la fil·loxera a una província, serà considerada com a neta per als efectes de la llei de 30 de juliol de 1878. Adreçada a Balears i Granada.
- 22-09-1880: RO de suspensió de les ordres de la comissió de defensa contra la fil·loxera de les Balears contràries a la llei especial de 30 de juliol de 1878 i a les generals de duanes i aranzels.
- 09-12-1881: RD de creació de tres estacions anti-fil·loxèriques a les províncies.
- 12-06-1882: RO de recordatori de les disposicions que han de prendre les autoritats contra la plaga fil·loxèrica.
- 27-07-1883: llei de defensa contra la fil·loxera, completant la de 30-7-1878.
- 27-07-1883: llei de prevenció de la fil·loxera a les Balears.
- 14-11-1883: RO de reorganització de la Comissió Central de Defensa contra la Fil·loxera.
- 18-06-1885: llei de defensa contra la fil·loxera.

3.3.2) Llagosta.

- 31-03-1876: llei de concessió al Ministeri de Foment d'un suplement de crèdit de 500.000 pessetes (3.005,06 euros) destinat exclusivament a l'extinció de la llagosta.
- 27-05-1878: llei de concessió d'un suplement de crèdit, amb el caràcter de permanent, de 250.000 pessetes (1.502,53 euros), amb destí a l'extinció de la llagosta.
- 10-01-1879: llei de mesures addicionals per a l'extinció de la llagosta.
- 21-07-1879: RD de reglament per a l'execució de la llei sobre extinció de la llagosta.
- 16-06-1885: llei de concessió d'un suplement de crèdit amb destí a l'extinció de la llagosta.

3.3.3) Lagarta (*Bombix Dispar*).

- 28-12-1881: RO de mesures per a l'extinció de la *lagarta*.
- 04-03-1882: RO d'aprovació d'un projecte i pressupost de despeses per combatre la plaga de l'insecte *lagarta*.

3.4) Colònies agrícoles.

- 06-05-1882: (presentat al Senat el 9-5-1882) projecte de llei del ministre de Foment, José Luís Albareda, sobre colònies agrícoles, foment de la població rural i noves rompudes. No s'arriba a aprovar.
- 02-06-1883: RO de declaració com a exemptes de l'impost equivalent al de la sal les colònies agrícoles a les que estan concedits els beneficis de la llei de 3 de juny de 1868.
- 04-09-1884: RD fent extensiva a Filipines la llei de colònies agrícoles de 3-6-1868.

3.5) Fucsina.

- 22-02-1879: RO circular de Foment sobre vigilància en la venda i exportació de vins per l'adulteració per la fucsina.
- 22-02-1879: circular de Governació amb disposicions per evitar l'adulteració dels vins per la fucsina.
- 12-03-1879: circular d'Estat sobre adulteració dels vins per la fucsina
- 14-03-1879: RO d'Hisenda sobre reconeixement dels vins espanyols exportats per comprovar si estan adulterats per la fucsina.
- 13-04-1880: RO d'Hisenda sobre utilització a les duanes d'un mètode per descobrir l'adulteració dels vins per la fucsina.
- 16-08-1885: RO d'Hisenda de recordatori i ampliació de les disposicions dictades per impedir l'exportació de vins adulterats.

3.6) Arbrat (monts públics).

- 11-07-1877: llei de repoblació, foment i millora dels monts públics.
- 18-01-1878: reglament per a l'execució de la llei de repoblació, foment i millora dels monts públics.
- 08-01-1881: RO sobre millora i foment dels monts públics.
- 12-06-1882: RD de disposicions per a la conservació i foment de l'arbrat.

3.7) Llei d'eixample de poblacions.

- 11-11-1876: RO de nomenament d'una comissió que prepari un projecte de llei que resolgui les dificultats que ofereix la llei d'eixample de 29-6-1864.
- 22-12-1876: llei de reforma de la de 29-6-1864 d'eixample de poblacions.
- 19-02-1877: reglament de la llei d'eixample de poblacions.

3.8) Lleis municipal i provincial.

- 16-12-1876: llei de reforma de les lleis municipal i provincial de 20-8-1870.

- 20-01-1877: RO circular sobre interpretació i intel·ligència de la llei de reforma de la municipal i provincial.
- 02-10-1877: Llei d'autorització al ministre de la Governació per publicar, més RD de la mateixa data disposant que es publiqui a continuació, les lleis orgàniques municipal i provincial, incorporant al seu text les reformes compreses a la de 16-12-1876.
- 29-08-1882: Llei orgànica provincial.

3.9) Llei d'expropiació forçosa.

- 03-02-1877: RD de restabliment de la legislació que sobre expropiació forçosa de la propietat per causa d'utilitat pública regia abans del decret de 12-8-1869, que queda derogat. Legislació anterior: 17-7-1836 + notes aclaridores de 19-9-1845 i 25-1-1853 + reglament de 27-7-1853; modificada pel decret de 12-8-1869.
- 10-01-1879: Llei d'expropiació forçosa per utilitat pública. Havia estat una proposició de llei de Manuel Danvila i altres.
- 13-06-1879: RD d'aprovació i publicació del reglament per a l'execució de la llei d'expropiació forçosa per utilitat pública.
- 04-08-1882: Llei de reforma de la referència que a l'art. 58 de la llei sobre expropiació forçosa de 10-1-1877 es fa a l'art. 10 de la mateixa llei.

4) Legislació econòmica d'interès per al sector del comerç i de la marina mercant.

4.1) Codi de Comerç.

- 30-07-1878: Llei de reforma de diversos articles del Codi de Comerç referents a fallides mercantils.
- 07-05-1880: Llei de formació d'una comissió especial per a la reforma del Codi de Comerç.
- 01-03-1881: RD de nomenament dels individus que han de formar la comissió encarregada de reformar el Codi de Comerç.
- 22-08-1885: Llei de Codi de Comerç.

4.2) Companyies generals de dipòsit.

- 30-12-1878: Llei de modificació de la de magatzems generals de dipòsit. Havia estat una proposició de Ferran Puig. La llei vigent era de 9-7-1862.

4.3) Vapors-correus a Filipines.

- 27-03-1879: RO de desestimació de la pretensió de la casa *Olano, Larrinaga y Compañía* per contractar un servei de vapors-correus subvencionats a Manila i afirmant que cal un concurs públic.
- 19-08-1879: RD de convocatòria del concurs públic per a l'adjudicació d'una línia de vapors-correus subvencionats entre la península i les illes Filipines.
- 19-09-1879: RD de plec de condicions a l'adjudicació d'una línia de vapors-correus subvencionats entre la península i les illes Filipines.
- 30-01-1880: RD de concessió de la línia al marquès de Campo.
- 18-04-1884: RD d'autorització del traspàs de la concessió a la CT.

4.4) Marques de fàbrica.

- 18-11-1876: RO sobre marques de fàbrica.
- 31-03-1881: RO sobre marques de fàbrica.
- 21-08-1884: RD de disposicions sobre l'ús, dret de propietat i efectes legals de les marques, dibuixos i models a l'illa de Cuba. Orientat a la indústria tabaquera.

4.5) Altres temes.

- 17-05-1880: RO d'aprovació de les regles per les que es procura afavorir els interessos de la marina mercant. (agilitació dels tràmits de l'administració sanitària a l'arribada dels vaixells). Havia estat una petició de l'ANCB

5) Legislació econòmica d'interès per al grup català de finances.

5.1) BHC.

- 27-08-1876: RO de convocatòria del concurs per a l'adjudicació de l'emprèstit de Cuba. Es publica el text del conveni provisional amb el grup d'Antonio López de 5-8-1876 per què serveixi de base.
- 27-09-1876: RO de regles per procedir al concurs.
- 30-09-1876: RO d'adjudicació al grup d'Antonio López.
- 07-12-1876: RD de trasllat del contracte al BCH.
- 13-01-1877: Llei de fixació de la garantia eventual de la nació per a l'amortització i interessos de l'emprèstit de Cuba.
- 02-04-1877: RO d'autorització de la cotització en borsa de les accions de la societat de crèdit BHC.
- 21-07-1877: RO de declaració d'efectes públics les accions i obligacions del BHC.

- 27-07-1877: RO de concessió al BHC d'autorització per emetre 120.000 obligacions de la societat per a l'ampliació de l'emprèstit de Cuba
- 05-10-1877: RO d'ampliació de l'emprèstit a 5 milions de pesos més.
- 14-03-1878: RO d'ampliació de l'emprèstit a 5 milions de pesos més.
- 25-06-1878: llei d'autoritzacions per a una emissió d'obligacions del Tresor de l'illa de Cuba.
- 24-08-1878: RD d'aprovació del conveni celebrat entre el Ministeri d'Ultramar i el BEH per a la negociació, pagament d'interessos i amortització de les obligacions del Tresor sobre la renda de duanes.
- 31-08-1878: RD d'aprovació del conveni entre el Govern i el BEH per a l'arranjament, liquidació i pagament del Deute del Tresor de l'illa de Cuba.
- 03-09-1878: RD de reforma de l'article segon de la instrucció de 18-10-1876 per dur a terme el contracte sobre avenç de fons amb destí a les atencions de les necessitats de l'illa de Cuba.
- 31-12-1878: llei d'autorització al Govern per verificar una nova emissió de les obligacions del Tresor de l'illa de Cuba sobre la renda de duanes.
- 15-08-1879: RD de creació a Madrid d'una comissió per informar el Govern sobre les reformes que procedeixi fer a Cuba.
- 19-08-1879: RD de nomenament dels membres de la comissió creada amb l'objectiu d'informar sobre els projectes de llei que hauran de sotmetre's a les Corts respecte a l'illa de Cuba.
- 08-11-1879: RO de publicació de les conclusions de la comissió nomenada per informar sobre reformes a Cuba.
- 05-06-1880: llei de pressupostos generals de Cuba per a 1880-81. Facultava el Govern a emetre bitllets hipotecaris de l'illa de Cuba per atendre totes les seves necessitats i rescindir el contracte amb el BHC.
- 15-06-1880: RD sobre negociació de 520.500 bitllets hipotecaris del Tresor de l'illa de Cuba, creats per RD de 12-6-1880.
- 06-07-1880: RO de regles per a l'adjudicació definitiva dels bitllets hipotecaris del Tresor de l'illa de Cuba.

5.2) CT.

5.2.1) Consum de carbons nacionals pels serveis de l'Estat.

- 13-11-1878: RO ordenant que es contracti el subministrament durant dos anys del carbó espanyol de pedra per a vaixells a diversos departaments i l'anglès per a altres.
- 07-01-1879: llei de consum de carbons nacionals pels serveis de l'Estat.

5.2.2) Línia de vapors-correus subvencionats entre la península i les Antilles.

- 25-06-1875: RD d'autorització al ministre d'Ultramar a contractar amb l'empresa de vapors-correus d'*A. López y Compañía* una tercera expedició mensual als esmentats vapors per a conducció de correspondència. Era una adjudicació de RD de 21-1-1868.
- 27-12-1877: RD d'autorització al ministre d'Ultramar per contractar, a través d'un concurs públic, la continuació del servei de vapors-correu entre la Península i les illes de Puerto-Rico i de Cuba, d'acord amb el plec de condicions aprovat en aquesta data.
- 16-01-1878: RD d'ajornament en 15 dies del termini per presentar sol·licituds per optar a la concessió.
- 07-03-1878: RD d'adjudicació de la línia de vapors-correus subvencionats a les Antilles a *A. López y Cía.*, segons el plec de condicions de 27-12-1877.
- 08-03-1878: RO de contracte de la línia de vapors-correus subvencionats a les Antilles.
- 14-06-1879: RO sobre exempció de drets de duanes per als vaixells estrangers que es destinin a la conducció del correu entre la Península i les illes de Cuba i Puerto-Rico.
- 17-04-1880: RO de reglamentació de la franquícia de drets consignada a l'art. 21 del plec de condicions per als vaixells estrangers destinats al servei de correus amb les Antilles.
- 26-08-1881: RD disposant que els vapors correus de Cuba i Puerto-Rico facin escala a Las Palmas. Es refereix al viatge mensual que surt de Cadis.
- 01-09-1881: RD de traspàs de la concessió a la CT.
- 17-04-1883: RO de regles per al passatge i transports oficials en els vapors correus de la CT des de l'illa de Gran Canària a les Antilles.
- 28-08-1883: RO resolvent que es retorni al governador general de Cuba per a la seva tramitació d'acord amb les ordenances de duanes, un expedient sobre exacció de drets en els de les Antilles, promogut per l'empresa de vapors-correus transatlàntics. Contenció entre aquesta i l'administració de duanes de L'Havana.
- 31-05-1885: RO d'admissió d'una demanda presentada per la CT de vapors-correus sobre exempció del pagament dels impostos de navegació i port, càrrega i descàrrega.

5.2.3) Transports de soldats i materials per a la guerra de Cuba.

- 19-11-1875: RD d'autorització al ministre d'Ultramar per contractar sense les formalitats de les subhastes el transport de 8.000 homes amb destí a l'Exèrcit de l'illa de Cuba.
- 07-08-1876: RD d'autorització al ministre d'Ultramar per contractar sense les formalitats de la subhasta el transport de 20 batallons d'infanteria destinats a l'Exèrcit de Cuba.
- 17-07-1877: RO d'autorització al ministre d'Ultramar per contractar sense les formalitats de subhasta pública el transport a l'illa de Cuba de 12.000 homes de l'Exèrcit.

- 27-12-1876: RO donant les gràcies en nom de S.M. a l'Empresa *A. López y Compañía* pel zel i interès que ha desplegat en el transport de les tropes expedicionàries a Cuba, i disposant que l'esmentada empresa proposi per a una recompensa els capitans encarregats del nòlit.
- 07-06-1878: RD d'autorització al ministre d'Ultramar per contractar, sense les solemnitats de subhasta, el transport a la península de 8 a 10.000 llicenciats de l'Exèrcit de Cuba, i dels caps i oficials que amb ells han de tornar de l'esmentada illa.
- 13-09-1879: RD d'autorització al ministre d'Ultramar a contractar sense les solemnitats de les subhastes el transport a Cuba de 4.000 a 5.000 soldats i dels seus caps i oficials, amb destí a cobrir les baixes de l'Exèrcit a l'esmentada illa.
- 28-09-1879: RD d'autorització al ministre d'Ultramar per contractar, sense les formalitats de les subhastes, el transport de 8.000 soldats, amb els seus oficials, amb destí a cobrir les baixes de l'Exèrcit a l'esmentada illa.
- 25-11-1879: RD d'autorització al ministre d'Ultramar per contractar, sense les formalitats de les subhastes, el transport de 4.000 soldats, amb els seus oficials, amb destí a cobrir les baixes de l'Exèrcit a l'esmentada illa.
- 06-12-1879: RD d'autorització al director general d'administració militar per contractar, sense les formalitats de les subhastes, el transport de 40.000 quilograms de pólvora des de la península a Cuba.

5.2.4) Altres temes:

- 01-08-1876: RO de concessió a *A. López y Cía.* una pròrroga de 2 anys per a la construcció del dic de carena a Cadis, atorgat per RD de 19-8-1872.

5.2.5) Línia de vapors-correus subvencionats entre Cuba i Puerto-Rico i entre Cuba i diversos ports d'Amèrica:

- 20-05-1875: RO d'adjudicació a Cesáreo Manúz, en representació de D. Ramón Herrera, el servei de vapors correus entre L'Havana i Puerto-Rico.
- 11-02-1878: RD d'autorització al ministre d'Ultramar a contractar amb l'empresa de vapors-correus de D. Ramón de Herrera una tercera expedició mensual entre L'Havana i Puerto-Rico.
- 10-12-1880: RD d'autorització al ministre d'Ultramar per contractar un servei de vapors-correu entre L'Havana i San Juan de Puerto-Rico, Veracruz, Colón i La Guaira. El concurs públic ha de ser l'1-3-1881. No hi ha cap sol·licitant.
- 06-05-1881: RD de nova autorització al ministre d'Ultramar per convocar un concurs públic per a l'adjudicació d'un servei de vapors-correus entre L'Havana i San Juan de Puerto-Rico; L'Havana i Veracruz; L'Havana i Colon (Aspinwall; és al golf de Mèxic, mar de les Antilles); L'Havana i Guaira.
- 11-05-1881: RO de fixació de l'hora en la que s'ha de verificar a Madrid i L'Havana la subhasta del servei de vapors-correu entre l'illa de Puerto-Rico i el Golf de Mèxic.
- 12-08-1881: RO d'adjudicació del servei de vapors-correu entre les illes de Cuba i Puerto-Rico i el Golf de Mèxic i el mar de les Antilles al marquès de Campo. Doble subhasta simultània a Madrid i L'Havana de l'1-7-1881.

5.3) CGTF.

- 01-01-1879: RD d'Hisenda de creació d'una junta encarregada de proposar al ministre les reformes que en l'administració de la renda del tabac calgui adoptar per augmentar els seus rendiments, reduir les seves despeses i perfeccionar les elaboracions.
- 20-05-1879: RD de formació d'una comissió, dependent del Ministeri d'Ultramar, per estudiar el conreu del tabac a Filipines i el monopoli existent.
- 25-06-1881: RD de declaració com a lliure la sembra i el conreu del tabac a Filipines, així com la seva manufactura, venda i consum interior.
- 02-12-1881: RD de supressió de la contribució de tabac en floca a la que es refereix l'art. 3r del RD de 25-6-1881.
- 31-12-1881: llei de fixació del crèdit per atendre a noves fàbriques de tabacs, eixample de les actuals i adquisició de màquines i artefactes necessaris.

6) Legislació econòmica per a les companyies d'obres públiques amb activitat a Catalunya.

6.1) Temes generals, que afecten totes les companyies ferroviàries.

6.1.1) Legislació sobre concessions i temes generals.

- 14-10-1876: RO de regles sobre expedients de concessió de tramvies pels ajuntaments.
- 27-10-1876: RO sobre aplicació del decret-llei de 14-11-1868 sobre les concessions de ferrocarrils i tramvies.
- 29-12-1876: llei de bases d'obres públiques. Arts. 11è i 12è.
- 13-04-1877: llei general d'obres públiques.
- 04-07-1877: llei general de carreteres. Segons la llei de bases.
- 06-07-1877: RD de reglament per a l'execució de la llei d'obres públiques.
- 23-11-1877: llei de pla general de ferrocarrils. Desenvolupa unes bases aprovades per les Corts i publicades com a llei el 29-12-1876.

- 24-05-1878: RD d'aprovació i publicació del reglament per a l'execució de la llei de ferrocarrils de 23-11-1877.
- 10-08-1878: RD d'aprovació i publicació del reglament per a l'execució de la llei general de carreteres.
- 04-03-1881: RO disposant que no es doni curs a cap autorització per fer estudis de línies de ferrocarrils sense que l'interessat acompanyi a la seva instància el document que acrediti haver consignat a la caixa general de dipòsits o sucursals de província un dipòsit de 50 pessetes (0,30 euros) per cadascun dels quilòmetres que aproximadament compregui el projecte que es pretén estudiar.

6.1.2) Altres temes:

-Subvencions als ferrocarrils:

- 30-05-1876: llei de fixació de les quantitats amb què l'Estat auxiliarà l'execució de les línies de ferrocarrils compreses als articles 1r i 11 de la de 2-7-1870.
- 21-07-1876: llei d'arranjament del Deute. L'art. 1r es referia al Deute per subvencions a ferrocarrils.
- 29-01-1877: RO resolvent que els ferrocarrils compresos a la llei d'auxili de 2 de juliol de 1870, hauran de subjectar-se, no obstant la publicació de la de 21 d'igual mes de 1876 sobre arranjament del Deute, a les subvencions que a la primera es consigna, i en la forma que s'expressa.
- 01-02-1877: RO declarant que la disposició 1a de l'art 6è de la llei de 21 de juliol darrer és aplicable a la part de subvencions, ja directes, ja addicionals, concedides a les empreses de ferrocarrils, el pagament de les quals no s'hagi acordat amb posterioritat a la mateixa llei.
- 17-05-1878: llei d'amortització del Deute públic (llei de restabliment de l'amortització de les accions d'obres públiques, carreteres i obligacions de l'Estat per subvenció de ferrocarrils) (ja esmentada a l'apartat de "Deute").
- 24-08-1878: RO d'aprovació de la instrucció sobre amortització de les accions per obres públiques i carreteres i obligacions de l'Estat per subvenció de ferrocarrils.
- 09-12-1881: llei d'autorització al Govern per tractar amb els tenidors de Deute perpetu i obligacions de l'Estat per ferrocarrils (ja esmentada a l'apartat de "Deute")
- 29-05-1882: llei d'aprovació del conveni celebrat entre el ministre d'Hisenda i els tenidors de Deute consolidat al 3% interior i obligacions per ferrocarrils (ja esmentada a l'apartat de "Deute").
- 10-07-1882: RO resolvent que no procedeix la celebració de subhasta per a l'amortització d'obligacions de l'Estat per ferrocarrils.
- 29-07-1883: RO de declaració que les companyies d'obres públiques subvencionades per l'Estat estan subjectes per a l'emissió d'obligacions a les disposicions que s'esmenta a l'article 1r de la llei de 12 de novembre de 1869, que no és aplicable a les companyies no subvencionades.

-Avenç reintegrable:

- 05-07-1876: llei de concessió d'un avenç reintegrable a diverses companyies ferroviàries destinat a reparar els desperfectes de la darrera guerra carlina.

-10% als bitllets dels passatgers:

- 13-08-1876: RD de creació d'una comissió que estudiï les taxes legals que apliquen les empreses de ferrocarrils i proposi les reformes convenients.
- 26-06-1882: RD de reconstitució de la comissió per a l'estudi de les taxes aplicades a les empreses concessionàries de ferrocarrils. Reforma i amplia la creada per RD de 13-8-1876.
- 16-07-1882: RD de nomenament 4 vocals més per a l'anterior comissió.
- 30-07-1883: llei de supressió de la cessió feta a les companyies ferroviàries del 10% de recàrrec sobre les taxes dels bitllets de viatgers.
- 31-07-1883: RD disposant que la supressió del recàrrec del 10% sobre el preu de transport de viatgers per ferrocarrils quedi establerta des del dia 20 d'agost proper.
- 17-08-1883: RD de pròrroga durant els darrers 11 dies de l'esmentat mes el termini per a la supressió del 10% sobre l'import dels bitllets de ferrocarrils.
- 25-06-1884: RO de publicació de l'informe redactat per la comissió nomenada per a l'estudi de les taxes que apliquen les companyies de ferrocarrils.

-Ferrocarrils del Noroeste:

- 23-04-1878: llei de concessió d'un crèdit extraordinari de 250.000 pessetes (1.502,53 euros) al Ministeri de Foment, amb aplicació al capítol de despeses d'explotació dels *Ferrocarrils del Noroeste*.
- 11-07-1878: llei de subvencions atorgades als *Ferrocarrils del Noroeste*.
- 19-12-1879: llei de construcció per concurs de les línies de Palència a Ponferrada, de Ponferrada a La Corunya, de Lleó a Xixó i d'Oviedo a Trubia.

6.2) Temes propis de cada companyia ferroviària.

6.2.1) *Compañía de los Ferrocarriles de Tarragona a Barcelona y Francia:*

- 23-02-1875: RO de pròrroga per tres anys els terminis per a la construcció dels ferrocarrils de Girona a Figueres i a la frontera francesa.
- 06-02-1875: RO d'aprovació de la transferència de les concessions dels ferrocarrils de Girona a Figueres i d'aquesta a la frontera francesa a favor de la Societat *Crédit Mobilier*.
- 02-12-1875: RO d'aprovació de la transferència de les concessions dels ferrocarrils de Girona a Figueres i de Figueres a la frontera francesa que fa la societat *Crédit Mobilier* a favor de la CFTMB.

- 16-08-1877: RO d'aprovació de l'enllaç dels ferrocarrils de Tarragona i de França pels carrers d'Aragó i Marina i rebutjant l'enllaç pel Port.
- 05-12-1877: RD de desestimació de la demanda contenciosa presentada per l'Ajuntament de Barcelona contra la RO de 16-8-1877 (demanava túnel i rasa) i fixant que aquesta corporació ha de ser escoltada abans de prendre una resolució definitiva.
- 12-03-1879: RO de desestimació de la demanda contenciosa interposada per l'Ajuntament de Barcelona contra l'enllaç pel carrer Aragó, segons resolució del Consell d'Estat de 30-1-1879.
- 02-06-1880: RD sentència de desestimació de la demanda contenciosa interposada per propietaris del carrer Aragó, contra l'enllaç per aquest carrer.
- 30-03-1881: RO de creació d'una comissió per estudiar l'enllaç.
- 21-05-1881: RD d'autorització a la companyia concessionària dels ferrocarrils de Tarragona a Barcelona i França per verificar l'enllaç de les seves línies dins Barcelona.
- 27-10-1881: RO de resolució de la instància presentada per la companyia de Tarragona a Barcelona i França sobre compliment de la de 21 de maig, relativa a l'enllaç dels mateixos.
- 17-12-1881: RD d'autorització de l'enllaç pels carrers d'Aragó i Diagonal, en rasa i al passeig de Gràcia en túnel.
- 20-07-1882: (ratificat el 13-8-1883) conveni entre Espanya i França relatiu al servei de vigilància i de duanes en els camins de ferro de Tarragona a Barcelona i França i del Migdia de França.
- 13-05-1885: RO d'autorització a la TBF per aprofitar 100 metres cúbics d'aigua de la riera de Port Bou.
- 10-09-1885: llei d'autorització al Govern per atorgar a la TBF la concessió d'un ferrocarril que enllaçant amb el de Girona a Figueres, en el terme de Campdorà, acabi a Banyoles.

6.2.2) Ferrocarril de Valls y Villanueva a Barcelona & Compañía de los Ferrocarriles Directos de Madrid y Zaragoza a Barcelona:

- 12-01-1877: llei d'autorització al Govern per atorgar a D. Francesc Gumà la concessió d'un ferrocarril de Valls a Vilanova i la Geltrú i Barcelona.
- 24-01-1877: RO de declaració com a inadmissible la demanda interposada per D. Francesc Gumà contra una Reial Ordre de concessió d'un tramvia a Vilanova i la Geltrú.
- 07-05-1877: RO d'autorització a D. Cristobal Raventós y Soler i Manuel Carreras i Girona per construir un ferrocarril de Tarragona a Barcelona per Cubelles. Més plec de condicions de 3-5-1877.
- 22-10-1878: RO de transferència a la societat anònima FVVB de la concessió que tenia Francesc Gumà de la línia de Valls a Vilanova i Barcelona per llei de 12-1-1877.
- 02-04-1880: llei d'autorització al Govern per atorgar a la societat FVVB la concessió d'un ferrocarril directe de Madrid a enllaçar amb la seva línia.
- 28-05-1880: RD de confirmació de la providència dictada pel governador civil de Barcelona el 15 d'abril darrer, declarant necessària per a l'execució del ferrocarril de Valls a Vilanova i Barcelona l'ocupació de diversos terrenys en el terme municipal d'El Prat de Llobregat pertanyents a Josep Flaquer i els seus representats.
- 03-09-1880: RD de declaració de necessària l'ocupació de diverses finques pertanyents a D. Salvador Euras per construir el ferrocarril de Valls per Vilanova i la Geltrú a Barcelona.
- 12-05-1881: RO d'aprovació de la transferència de la concessió per Gabino Mendoza F. Cortina dels terrenys del moll de Sant Bertran de Barcelona, feta a favor de la companyia FVVB.
- 18-05-1881: RD de confirmació de la resolució apel·lada del governador de Tarragona declarant ser necessària l'ocupació d'un terreny en el terme municipal de Pola de Montornés, propi de D. Rufino Plana, per al FVVB.
- 10-10-1881: RO d'aprovació de la transferència que de les concessions dels ferrocarrils de Saragossa a Escatrón i de Val de Zafán a Gargallo fa la companyia FCA a favor de D. Jacinto María Anglada.
- 26-01-1882: RO d'aprovació de les transferències de concessions fetes per la companyia FVVB a favor de la societat CFDMZB.
- 11-03-1882: RO d'aprovació d'una transferència de terrenys guanyats al mar amb la construcció del moll de Sant Bertran a la societat CFDMZB.
- 03-09-1882: RO d'atorgament a la societat CFDMZB de la concessió de la part que afecta al domini públic del ferrocarril de Madrid per Molina, Calamocha, Montalbán i Casp a empalmar a Roda amb el de Valls a Vilanova i Barcelona.
- 29-07-1883: RO de resolució favorable i de caràcter general a l'expedient promogut per la CFDMZB sobre emissió d'obligacions.

6.2.3) Compañía de los Ferrocarriles de Zaragoza a Pamplona y Barcelona:

- 26-02-1878: RO d'aprovació de la fusió entre la CFZPB i el Norte.

6.2.4) Compañía de los Ferrocarriles de Lérida a Reus y Tarragona:

- 19-02-1875: RD de pròrroga per dos anys del termini dins del qual haurien d'obrir-se a l'explotació certes línies de ferrocarrils. Inclou Mollet-Caldes de Montbui i Lleida-Montblanc.
- 12-01-1877: llei de concessió d'una pròrroga d'un any i mig a la CFLRT per acabar la construcció del tram de Lleida a Montblanc.
- 14-06-1878: llei de concessió a la CFLRT una pròrroga de 6 mesos per acabar la construcció del tram de Lleida a Montblanc.

- 22-11-1881: RO sobre reconeixement i obres a la línia de Lleida a Reus i Tarragona. Dicta diverses instruccions de construcció, material mòbil i explotació.
- 10-06-1885: RO d'aprovació de la transferència de la CFLRT, feta al *Norte*.

6.2.5) Sociedad de los Ferrocarriles de Almansa a Valencia y Tarragona.

- 26-11-1875: RD d'autorització al ministre d'Hisenda per fer a la SFAVT un avenç reintegrable destinat a la rehabilitació de la línia de València a Tarragona.
- 05-10-1880: RD d'autorització a la SFAVT per reformar dos articles dels seus estatuts.

6.2.6) Ferrocarril y Minas de San Juan de las Abadesas.

- 10-08-1875: RO d'aprovació de la transferència feta per D. Eugeni Brocca a favor de D. Félix Macià de la part que té a la concessió del ferrocarril de Granollers a Sant Joan de les Abadesses.
- 01-12-1877: RO d'autorització de la transferència de la concessió del ferrocarril de Granollers a Sant Joan de les Abadesses de Félix Macià i Bonaplata a favor de la societat FMSJA.
- 02-07-1878: Llei de concessió d'una pròrroga de 30 mesos al FMSJA per acabar la construcció de la línia fins Sant Joan de les Abadesses.
- 10-01-1879: Llei d'autorització a la societat FMSJA per emetre obligacions al portador
- 28-06-1879: RO de declaració que no procedeix admetre la demanda de la societat FMSJA sobre pagament de subvenció.
- 26-05-1882: Llei d'autorització al Govern per atorgar a la societat FSFTO la concessió del ferrocarril econòmic entre Sant Feliu de Torelló i Olot.
- 04-08-1882: Llei d'autorització al Govern per atorgar a la SCGC la concessió d'un ferrocarril entre Sant Martí de Provençals i Llerona.
- 12-05-1883: RO amb el plec de condicions per a la concessió del ferrocarril de Sant Martí de Provençals a Llerona.
- 06-06-1883: RO d'atorgament de la concessió d'un ferrocarril que sortint de Sant Martí de Provençals enllaci prop de Granollers amb el que des d'aquesta vila es dirigeix a Sant Joan de les Abadesses. Llei de 4-8-1882.
- 09-01-1884: RO de transferència a la societat FMSJA de la concessió del de Sant Martí de Provençals a Llerona.
- 12-06-1885: Llei de concessió d'una pròrroga al FMSJA per acabar la construcció de la línia de Sant Martí de Provençals a Llerona.

6.2.7) Ferrocarril de Mollet a Caldes de Montbui.

- 16-07-1872: RO de concessió a Agustí Oms i Nubau de la línia de Mollet a Caldes de Montbui.
- 19-02-1875: RD de pròrroga per dos anys del termini dins del qual haurien d'obrir-se a l'explotació certes línies de ferrocarrils. Inclou Mollet-Caldes de Montbui i Lleida-Montblanc.
- 05-01-1877: Llei de concessió d'una pròrroga d'un any a la companyia concessionària del ferrocarril de Mollet a Caldes de Montbui per acabar la construcció del mateix.
- 17-05-1878: Llei de concessió d'una pròrroga a la companyia concessionària del ferrocarril de Mollet a Caldes de Montbui per acabar la construcció del mateix.
- 06-02-1880: RO de traspàs a la FMCM de la concessió d'aquest ferrocarril, que tenia Agustí Oms i Nubau per RO de 16-7-1872.
- 17-03-1882: RO de reconeixement a la CEFE com a concessionària del ferrocarril de Mollet a Caldes de Montbui.
- 02-10-1884: RO d'aprovació de la transferència de la concessió del ferrocarril de Mollet a Caldes de Montbui a la SCGC.

6.2.8) Ferrocarrils de Berga.

-El projecte del Ferrocarril y Minas de Berga:

- 22-11-1881: RO de concessió a la societat especial minera CE d'un ferrocarril econòmic que sortint de Manresa, en el de Saragossa a Barcelona, acabi a Guardiola.
- 13-05-1882: RO de desestimació d'una demanda presentada a nom de la societat CE contra una RO del Ministeri de Foment de 7 de maig de l'any anterior, que atorga a D. Marià Puig i Valls la concessió d'un tramvia amb motor de vapor de Manresa a Berga.
- 25-05-1882: RO d'aprovació de la transferència que de la concessió del ferrocarril de Manresa a Guardiola ha fet a favor de la societat FMB D. Ramon Salvadó, com a concessionari i apoderat de la CE.
- 27-07-1883: Llei de concessió d'una pròrroga al FMB per acabar la construcció de la línia de Manresa a Guardiola.
- 17-07-1885: Llei de concessió d'una pròrroga al FMB per acabar la construcció de la línia de Manresa a Guardiola.

-El projecte del Tramvia o ferro-carril económico de Manresa a Berga:

- 07-05-1881: RO de concessió a Marià Puig i Valls del tramvia de Manresa a Berga. Subhasta feta el 25 d'abril, segons plec de condicions de GM de 27 de febrer.
- 18-11-1881: RO d'aprovació de la transferència de concessió del tramvia a vapor de Manresa a Berga que fa D. Marià Puig i Valls a la companyia anònima TFEMB.

- 08-06-1883: llei d'autorització al Govern per atorgar al TFEMB la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Manresa i Berga, que ja tenia com a tramvia, així com la modificació del seu traçat.
- 06-07-1883: llei d'autorització al Govern per atorgar a Marià Puig i Valls la concessió d'un ferrocarril-tramvia de Maresa a Cardona.

6.2.9) Ferrocarril de Sarrià.

- 13-03-1875: RO de declaració de la Compañía FSB com a única concessionària de la mateixa.
- 24-04-1885: RD d'autorització al ministre de Foment per presentar un projecte de llei relatiu a l'estació de Barcelona, en el ferrocarril de Sarrià.

6.2.10) Ferrocarril d'Igualada.

-Projecte Camacho & Carreras:

- 09-01-1880: llei d'autorització al Govern per atorgar a Mariano Carreras la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Igualada i Sant Sadurní d'Anoia.
- 04-01-1882: RO de plec de condicions per a l'atorgament d'un FC d'Igualada a Sant Sadurní d'Anoia a D. Mariano Carreras.
- 20-01-1882: RO de concessió a D. Mariano Carreras del ferrocarril d'Igualada per Capellades a Sant Sadurní d'Anoia i plec de condicions.
- 30-01-1882: RO d'aprovació de la transferència de la concessió del ferrocarril d'Igualada a Sant Sadurní d'Anoia, en el de Tarragona a Barcelona, que fa el concessionari del mateix D. Mariano Carreras a favor de D. Santiago Serra.
- 28-04-1884: RO de declaració de caducitat de la concessió del ferrocarril d'Igualada a Sant Sadurní d'Anoia.

-Projecte Bové & Godó:

- 04-08-1882: llei d'autorització al Govern per atorgar a Pere Bové la concessió d'un ferrocarril de via estreta entre Igualada i Martorell.
- 04-04-1884: RO de plec de condicions de la concessió d'un ferrocarril de via estreta que sortint d'Igualada acabi a Martorell.
- 01-05-1884: RO de concessió a D. Pere Bové d'un ferrocarril de via estreta que sortint d'Igualada enllaci a Martorell amb el ferrocarril de Barcelona a Martorell.
- 24-01-1885: RO d'aprovació del traspàs de la concessió del ferrocarril d'Igualada a Martorell de Pere Bové i Montseny a la CFEIM.
- 30-05-1885: llei d'autorització al Govern per atorgar a la CFEIM la concessió de l'allargament de la seva línia, entre Martorell i Barcelona.
- 10-11-1885: de concessió d'una pròrroga a la CFEIM per acabar la construcció la línia d'Igualada a Martorell.

6.2.11) Ferrocarrils Econòmics de La Selva y Ampurdán.

- 20-12-1876: RO d'autorització a Mateu Mateu i Francesc Puig per establir un tramvia amb motor de sang des de l'estació de Sils a Santa Coloma de Farners. Més plec de condicions de 15-12-1876.
- 25-09-1877: RO d'autorització a D. Teodoro Merly Iturralde per construir un ferrocarril de Caldes de Malavella a Sant Miquel de Fluvià, amb ramal a Sant Feliu de Guíxols. Més plec de condicions de 21-9-1877.
- 06-08-1880: llei d'autorització a Teodor Merly per variar el traçat del ferrocarril de Caldes de Malavella Sant Miquel de Fluvià, amb un ramal a Sant Feliu de Guíxols, consistent en l'allargament fins Castelló d'Empúries i l'acabament de la línia a Figueres, enlloc de Sant Miquel de Fluvià.
- 10-09-1880: llei d'autorització al Govern per atorgar a Teodor Merly la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Blanes i Girona.
- 03-09-1882: RO de concessió d'un tramvia de Santa Coloma de Farners a Sils.
- 14-03-1883: RO d'aprovació de la transferència que Teodoro Merly fa del ferrocarril de Castell d'Aro a Figueres a favor de la societat FELSA.
- 09-01-1884: RO de transferència a favor de la societat *Minas y construcciones* la concessió del tramvia de Santa Coloma de Farners a Sils.
- 02-10-1884: RO de concessió a D. Augusto Pagés d'un tramvia entre Flaçà i Palamós.
- 27-02-1885: RO d'aprovació de la transferència del tramvia de Flaçà a Palamós a favor de la societat *Tranvía del Bajo Ampurdán*.

6.2.12) Sociedad de los Ferrocarriles Económicos del Bajo Llobregat.

- 27-07-1883: llei d'autorització al Govern per atorgar la concessió dels ferrocarrils tramvies del Baix Llobregat.
- 06-10-1885: RO de concessió dels ferrocarrils tramvies del Baix Llobregat a la societat *Crédito Marítimo*.

6.2.13) Compañía Reusense de Tranvías.

- 19-01-1881: RO de concessió a D. S. Cabot del tramvia Reus-Salou.
- 17-07-1885: llei d'autorització al Govern per atorgar a la CRT un ferrocarril econòmic entre Reus i el Port de Salou.
- 31-12-1885: RO d'aprovació de l'acta de la subhasta celebrada el dia 29 de setembre darrer per a la concessió d'un tramvia a vapor de Reus a Salou i ramal a Vilaseca de Golsina, adjudicant-lo a D. Antonio Juate i D. Sebastián Cavot.
- 15-06-1886: RD de concessió a la CRT del ferrocarril econòmic de la mateixa ciutat al Port de Salou i estació d'aquest nom a la línia de València a Tarragona.

6.2.14) Ferrocarril d'Olot.

- 06-05-1882: llei d'autorització al Govern per atorgar a Domènec Puigoriol la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Olot i Girona.
- 18-04-1883: RO de concessió a Domènec Puigoriol del ferrocarril de via estreta d'Olot a Girona.
- 17-10-1883: RO de traspàs de la concessió del ferrocarril d'Olot a Girona, que tenia Domènec Puigoriol per RO de 18-4-1883, a la CEFE.
- 24-01-1885: RO d'aprovació del traspàs de la concessió del ferrocarril d'Olot a Girona de la CEFE a Pere Bové i Agustí Pujol.

6.2.15) Compañía del Ferrocarril Trasversal del Principado de Cataluña.

- 04-08-1882: llei d'autorització al Govern per atorgar a Josep Campderà la concessió d'un ferrocarril transversal del Principat de Catalunya (Tarragona-Roses).
- 19-03-1885: llei d'autorització al Govern per atorgar a Josep Campderà la concessió de dues línies de ferrocarril que, sortint de Balaguer i La Jonquera, enllacin amb el Transversal del Principat de Catalunya a Valls i Figueres, respectivament.

6.2.16) Ferrocarril del Noguera-Pallaresa.

-Línia de Lleida a les mines del Montsec i frontera francesa:

- 03-01-1876: RO de concessió a Manuel Gasset i Manuel Vidal, com a president i sotsdirector respectivament de la CME, d'un ferrocarril que uneixi les mines de Montsec amb la línia fèrria de Saragossa a Barcelona, a Lleida. Més plec de condicions.
- 26-07-1876: llei d'autorització al Govern per atorgar a CME la concessió d'un ferrocarril, com allargament de la seva línia entre Lleida i les mines del Montsec fins la frontera francesa.
- 10-01-1879: llei de concessió d'una pròrroga a CME per acabar la construcció de la línia de les mines del Montsec a la frontera francesa.
- 12-04-1881: RO d'aprovació de la transferència que de la concessió del ferrocarril de les mines de Montsec a enllaçar amb el de Saragossa a Barcelona, fa la companyia CME a favor de la SFPC.

-Línia de Lleida a Pont de Rei:

- 05-01-1877: llei d'autorització al Govern per atorgar a Antoni Rovira i Altiser la concessió d'un ferrocarril entre Lleida i Pont de Rei.
- 30-07-1878: llei de fixació de tres anys per a la presentació dels estudis de la línia de Lleida a Pont de Rei.

-Línia de Canfranc:

- 05-01-1882: llei de declaració com a inclosa entre les línies fèrries de servei general la de Canfranc.
- 06-10-1882: RO de concessió a la *Sociedad Anónima Aragonesa* del ferrocarril d'Osca a la frontera francesa.

6.2.17) Projectes ferroviaris diversos.

-Val de Zafán-Sant Carles de la Ràpita:

- 10-05-1880: llei de declaració com de servei general el ferrocarril que sortint de Val de Zafán i passant per Alcanyís acabi a Sant Carles de la Ràpita.
- 16-10-1882: RO de la concessió del ferrocarril de Val de Zafán a Sant Carles de la Ràpita a la *Sociedad General de Obras Públicas*.
- 17-05-1884: RO d'autorització de la transferència de la concessió del ferrocarril de Val de Zafán a Sant Carles de la Ràpita, feta a favor de la societat del mateix nom.

-Alcover-Valls:

- 21-12-1876: llei d'autorització al Govern per atorgar a D. Salvador Peydro la concessió d'un ferrocarril entre Alcover i Valls, com a ramal de la línia de Lleida i Reus a Tarragona.

-Martorell a Sant Vicenç de Castellet:

- 22-06-1882: llei d'autorització al Govern per atorgar a Josep Vilumara la concessió d'un ferrocarril econòmic d'algun punt proper a Martorell, a la línia de Tarragona a Barcelona, a Sant Vicenç de Castellet, enllaçant amb la línia de Barcelona a Saragossa.

-Cervera-Pons:

- 17-07-1885: llei d'autorització al Govern per atorgar a la CFCEP la concessió d'un ferrocarril entre Cervera i Pons.

-Monistrol-Monestir de Montserrat:

- 05-01-1882: llei d'autorització al Govern per atorgar a Joaquim Carrera i Sayrol i José María González la concessió d'un ferrocarril de muntanya, amb el sistema Riggembach, entre l'estació de Monistrol, a la línia Barcelona-Saragossa, i el monestir de Montserrat.
- 27-07-1882: RO de concessió a D. Joaquín Carrera i D. José María González del ferrocarril de Monistrol a Montserrat. Segons llei de 5-1-1882.

-Sant Andreu de Palomar-Sabadell:

- 27-07-1883: llei d'autorització al Govern per atorgar la concessió d'un ferrocarril tramvia entre Sant Andreu de Palomar i Sabadell.

-Pons a Puigcerdà:

- 14-03-1882: RD (Governació) de rescissió del contracte celebrat amb D. Antonio Tejeiro per a la construcció de la línia de ferrocarril de Pons a Puigcerdà.

6.2.18) Tramvies metropolitans.

- 23-11-1876: RO d'autorització als senyors *Roig, García y Cía.*, de Barcelona, per establir un tramvia amb motor de vapor de Barcelona a Badalona. Més plec de condicions.
- 24-02-1879: RO de declaració que no procedeix admetre la demanda presentada per la *Sociedad Catalana de Tranvías de Barcelona* contra les RO que aprovaren i concediren diversos tramvies.
- 16-07-1879: RO de resolució que no procedeix admetre la demanda presentada per l'Ajuntament de Barcelona sobre concessió de tramvies.
- 21-04-1881: RO d'aprovació de la transferència de la concessió del tramvia de Barcelona a Sants feta per D. Alejo Soujol a la SATBCSA.
- 24-10-1881: RO de concessió a D. Pedro Pascual Herrero d'un tramvia amb motor de vapor des d'Horta a enllaçar amb el de Barcelona a Sant Andreu de Palomar en el lloc anomenat "La Sagrera".
- 03-05-1882: RO de reconeixement de la SATFEB com a concessionària del tramvia de Sants a Sant Andreu de Palomar.
- 07-03-1883: RO d'aprovació de la transferència de la concessió del tramvia de Barcelona a Badalona que l'actual concessionari D. Albert Quintana fa a favor de D. Fernando Guillón.
- 12-01-1884: RO d'autorització de la transferència del tramvia de Barcelona a Badalona a favor de la *Compañía Anónima de los Tranvías de Vapor de Barcelona y el Litoral*.
- 28-06-1886: RO d'aprovació de la subhasta per a la concessió del tramvia que sortint de la plaça del Teatre de Barcelona acabi a la platja de Casa Antúnez, a favor de D. Juan de Maza.

6.3) Companyies de canalització.

6.3.1) Legislació general.

- 19-11-1875: RD de pròrroga a les empreses de canals de regatge.
- 13-06-1879: Llei d'aigües. Segons la Llei de bases d'obres públiques de 29-12-1877.
- 05-09-1881: RD de disposicions per al compliment de l'art. 36 de la Llei d'aigües de 13-6-1879.
- 23-07-1883: Llei de canals i pantans de regatge.
- 09-04-1885: RD de reglament per a l'aplicació de la Llei de 27-7-1883, relativa als auxilis a les empreses de canals i pantans de regatge.

6.3.2) RCCRE.

- 16-09-1879: RO de resolució de l'expedient instruït en el Govern Civil de Tarragona, amb motiu de les qüestions promogudes a conseqüència d'haver acordat el jutge de Tortosa la venda d'una part de les obres executades per la RCCRE.
- 11-12-1884: RO d'admissió en part d'una demanda presentada per la RCCRE contra la duana de Tarragona sobre responsabilitats per la liquidació que en forma legal practiqui.
- 07-05-1886: RO de caducitat de la concessió de les obres de canalització i recs del riu Ebre sol·licitada per la Reial Companyia concessionària i per 15 ajuntaments de la comarca.

6.3.3) Canal d'Urgell.

- 10-11-1882: RD de declaració de la societat anònima *Canal d'Urgell* amb dret a fruir dels beneficis concedits a la llei de 20 de febrer de 1870 sobre canals de regatge i pantans.

7. Altres temes d'interès empresarial.

7.1. Establiment de la xarxa telefònica.

- 20-03-1882: (presentat al Senat el mateix dia) projecte de Llei del ministre de la Governació, Venancio González, sobre establiment de la xarxa telefònica.
- 16-06-1882: RD d'autorització al ministre de la Governació per concedir a particulars o companyies l'establiment i explotació de xarxes telefòniques amb destí al servei públic.
- 25-09-1882: RO amb el reglament per a l'aplicació del RD sobre establiment i explotació de xarxes telefòniques.
- 11-08-1884: RO de concessió d'un crèdit extraordinari per a l'establiment de vies telefòniques a les capitals de província.
- 11-08-1884: RO d'autorització al ministre (Governació) per establir i explotar el servei telefònic a les poblacions que hom cregui convenients. Més reglament de 12-8-1884.
- 01-03-1885: RO de substitució per altres dels articles 7è i 8è del reglament per al servei telefònic de 12-8-1884.

Apèndix 5. Activitat parlamentària en temes d'interès per a les corporacions econòmiques catalanes, 1876-1886.

Si l'anterior apèndix feia referència a tota la legislació econòmica del període, tant la votada per les Corts com l'emanada dels ministeris, aquest se centra en les iniciatives parlamentàries que mereixen l'atenció del món de les corporacions econòmiques catalanes. Es tracta d'una agrupació d'alguns dels temes que hem pogut veure al capítol sisè.

Està agrupat per Corts i per legislatures. Inclou també els treballs parlamentaris que no generen lleis, com preguntes, peticions de dades, interpel·lacions, presentació d'exposicions, incidents i proposicions de llei no reeixides. Correspon concretament als temes que hem vist al subcapítol 6.1.3. (*Les campanyes de defensa del treball nacional*): política aranzelària, política fiscal, legislació econòmica d'interès per al sector de la propietat agrària i/o immobiliària i legislació econòmica (no aranzelària) d'interès per al sector del comerç i de la marina mercant

En política fiscal, no s'inclou els emprèstits de Cuba, que veurem al quadre següent. En canvi, s'inclou la llei de 1876 de declaració com a lleis del regne de totes les resolucions expedides anteriorment amb caràcter legislatiu pel Ministeri d'Hisenda, en la mesura que els parlamentaris catalans que s'hi oposen dediquen bona part de la seva atenció a les operacions relacionades amb el deute de l'Estat.

Font de l'apèndix 5: elaboració pròpia.

Temes	Situació	Congrés	Senat
1.Corts de 1876-79:			
1.1.Legislatura de 1876-77 [DSS: 1876]:			
1) Llei de concessió al Ministeri de Foment d'un suplement de crèdit de 500.000 pessetes (3.005,06 euros) destinat exclusivament a l'extinció de la llagosta	lleï aprovada	18-03-1876	29-03-1876
2) Llei d'autorització al Govern per ratificar el conveni comercial entre Espanya i Bèlgica de 5-6-1875	lleï aprovada	19-05-1876 i 30-05-1876 /31-05-1876	10-04-1876
3) Llei d'autorització al ministre d'Hisenda per concretar amb el BE i el BHE un conveni per al reemborsament del Deute flotant del Tresor i per satisfer alguns serveis públics	lleï aprovada	06-05-1876 /17-05-1876	26-05-1876 /27-05-1876
4) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1876-77 (l'art. 19è incorporava una autorització a les Corts per imposar un dret d'exportació "ad valorem" als suros sense elaborar)	lleï aprovada	02-06-1876 /13-07-1876	24-06-1876 /19-07-1876
5) Llei de declaració com a lleis del regne els decrets de caràcter legislatiu expedits pel Ministeri d'Hisenda des de 20-9-1873 fins la constitució de les actuals Corts	lleï aprovada	20-06-1876 /27-06-1876	06-07-1876
6) Llei de reforma de les d'ajuntaments i diputacions provincials de 20-8-1872	lleï aprovada	22-06-1876 /24-06-1876 i 07-11-1876 /18-11-1876	07-12-1876
7) Llei d'arranjament del Deute	lleï aprovada	11-07-1876	17-07-1876
8) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Portugal de 20-12-1872	lleï aprovada	14-12-1876	05-12-1876

Temes	Situació	Congrés	Senat
9) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Rússia de 23-2-1876	lleï aprovada	14-12-1876	05-12-1876
10) Llei de reforma de la de 29-6-1864 d'eixample de poblacions	lleï aprovada	15-12-1876	06-12-1876
11) Llei de pignoració de bons del Tresor per garantir les operacions de Deute flotant	lleï aprovada	26-12-1876	29-12-1876
12) Proposició de llei de Víctor Balaguer sobre establiment d'una línia de vapors correus entre Barcelona i Manila (Congrés)	presentació de la proposició	29-03-1876	
13) Proposició de llei del marquès de Viana sobre foment i repoblació de l'arbrat (Congrés)	comissió	05-04-1876	
14) Proposició de llei de Manuel Danvila sobre Codi Rural (Congrés)	comissió	26-05-1876	
15) Proposició de llei d'Ángel Escobar de mesures per a l'extinció de la llagosta (Congrés)	proposició retirada pel seu autor, després de ser defensada	10-06-1876	
16) Projecte de llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Grècia de 21-8-1875	formació de comissió al Senat		17-11-1876
17) Proposició de llei d'Antoni Sedó sobre monopoli d'emissió del BE (Congrés)	proposició rebutjada	11-12-1876	
18) Proposició de llei de Claudio Moyano d'augment de drets als grans i les seves farines, olis de coco i alguns objectes de manyeria i ferreteria (Congrés)	presentació de la proposició	15-12-1876	
19) Proposició de llei del comte de la Encina d'augment de drets a la llana pentinada i en brut (Congrés)	presentació de la proposició	21-12-1876	
20) Petició de dades de Pere Bosch i Labrús sobre comerç amb diversos països (Congrés)		04-03-1876	
21) Pregunta de Bosch i Labrús sobre relacions comercials amb Veneçuela (Congrés)		27-03-1876	
22) Petició de dades d'Albert Quintana sobre negociacions amb Gran Bretanya (Congrés)		06-06-1876	
23) Pregunta del comte de Pallares sobre foros (Congrés)		22-11-1876	
24) Pregunta de Marià Maspons i Labrós sobre obres al Port de Barcelona (Congrés)		24-11-1876	
25) Peticions de modificacions dels drets aranzelaris dels suros (Congrés i Senat)		diversos dies	27-11-1876
26) Exposició de comerciants, navillers i veïns de Barcelona sobre obres al port de la ciutat, presentada per Francesc de Paula Rius i Tauler (Congrés)		30-11-1876	
27) Interpel·lació d'Antonio Mariscal al Govern sobre invasió de la llagosta a la província de Jaén i altres (Congrés)		09-12-1876	
1.2.Legislatura de 1877:			
28) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1877-78 (inclou una reforma aranzelària; l'art. 30è derogava l'autorització relativa als suros dels anteriors pressupostos)	lleï aprovada	06-06-1877 /05-07-1877	16-06-1877 /10-07-1877
29) Llei de bonificació a les mercaderies estrangeres conduïdes en bandera nacional a Filipines	lleï aprovada	07-06-1877	07-07-1877
30) Llei d'autorització al Govern per alienar els bons del Tresor que existeixen en cartera, per atendre el pagament del Deute flotant, destinats a cobrir el probable descobert del Tresor públic en finalitzar l'exercici de l'any econòmic vigent	lleï aprovada	13-06-1877 /14-06-1877	02-07-1877 /06-07-1877
31) Llei de repoblació, foment i millora dels monts públics	lleï aprovada	19-06-1877	02-07-1877
32) Proposició de llei de Manuel Danvila per obrir una informació parlamentària sobre l'estat de la indústria (Congrés)	comissió	27-04-1877	

Temes	Situació	Congrés	Senat
33) Proposició de llei del marquès de Campo sobre monopoli d'emissió del BE (Senat)	proposició retirada pel seu autor, després de ser defensada		16-05-1877
34) Proposició de llei del comte de la Encina de reforma dels articles 135, 136 i 137 de l'arancel (Congrés)	comissió	18-05-1877	
35) Proposició de llei d'Antoni Sedó sobre ocultacions de la contribució d'immobles, conreu i ramaderia (Congrés)	proposició rebutjada	09-06-1877	
36) Projecte de llei de foros	formació de comissió al Senat		12-06-1877
37) Proposició de llei de Manuel Danvila sobre marques de fàbrica i de comerç (Congrés)	aprovada al Congrés; formació de comissió al Senat	16-06-1877	25-06-1877
38) Proposició de llei de Ramón Aranzaz de creació de l'impost del <i>cuartillo por ciento</i> per a l'amortització del Deute flotant (Congrés). Posteriorment, aquest tema passa a ser <i>Amortització del Deute públic</i>	dictamen de la comissió	18-06-1877	
39) Proposició de llei de Ferran Puig sobre xavalla (<i>calderilla</i>) catalana (Senat)	aprovada al Senat; presentació al Congrés	06-07-1877	30-06-1877
40) Proposició de llei de Manuel Danvila sobre expropiació forçosa per utilitat pública (Congrés)	aprovada al Congrés; formació de comissió al Senat	03-07-1877	07-07-1877
41) Proposició de llei de Joaquim Maria Paz sobre reforma d'alguns articles del Codi de Comerç referents a fallides mercantils (Senat)	dictamen de la comissió		08-07-1877
42) Pregunta de José Polo de Bernabé sobre alteracions de l'arancel i increment de drets als carbons (Congrés)		08-06-1877	
43) Anunci d'interpel·lació de Joan Fabra sobre arbitriarietats de la Direcció General de Duanes (Congrés)		21-06-1877	
1.3. Legislatura de 1878 [DSC i DSS: 1878 extraordinària]:			
(Cap tema)			
1.4. Legislatura de 1878-79 [DSC i DSS: 1878]:			
44) Llei d'autorització al Govern per ratificar el conveni especial de comerç entre Espanya i França de 8-12-1877	lleï aprovada	01-02-1878 /02-02-1878	22-03-1878 /23-03-1878
45) Llei d'amortització del Deute públic (lleï de restabliment de l'amortització de les accions d'obres públiques, carreteres i obligacions de l'Estat per subvenció de ferrocarrils)	lleï aprovada	22-03-1878 /05-04-1878	26-04-1878 /03-05-1878
46) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Grècia de 21-8-1875	lleï aprovada	08-07-1878	25-04-1878 /26-04-1878
47) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Dinamarca de 8-2-1872	lleï aprovada	08-07-1878	26-04-1878
48) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1878-79	lleï aprovada	09-05-1878 /12-07-1878	21-06-1878 /25-06-1878 i 16-07-1878 /19-07-1878
49) Llei de concessió d'un suplement de crèdit, amb el caràcter de permanent, de 250.000 pessetes (1.502,53 euros), amb destí a l'extinció de la llagosta	lleï aprovada	14-05-1878	20-05-1878
50) Proposició de llei de Joaquim Maria Paz sobre reforma d'alguns articles del Codi de Comerç referents a fallides mercantils (pendent de l'anterior legislatura)	lleï aprovada	09-07-1878	21-05-1878

Temes	Situació	Congrés	Senat
51) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Bèlgica de 4-5-1878	lleï aprovada	09-07-1878	18-07-1878
52) Llei de defensa contra la invasió de la fil·loxera	lleï aprovada	19-07-1878 /20-07-1878	23-07-1878
53) Llei d'alienació de bons del Tresor	lleï aprovada	05-12-1878 /16-12-1878	21-12-1878 /27-12-1878
54) Proposició de llei de Ferran Puig sobre modificació de la de magatzems generals de dipòsit (Senat)	lleï aprovada	25-12-1878	09-12-1878
55) Proposició de llei de Manuel Danvila sobre expropiació forçosa per utilitat pública (pendent de l'anterior legislatura)	lleï aprovada ara al Senat, amb modificacions i comissió mixta	19-12-1878	13-12-1878 /16-12-1878 i 19-12-1878
56) Proposició de llei d'Antonio Mariscal sobre mesures addicionals per a l'extinció la llagosta (Congrés)	lleï aprovada	18-12-1878	23-12-1878
57) Projecte de llei de foros (pendent de l'anterior legislatura)	aprovat al Senat; formació de comissió al Congrés	12-06-1878	08-05-1878
58) Proposició de llei de Ferran Puig sobre marques de fàbrica i de comerç (Senat)	comissió		18-07-1879
59) Proposició de llei de Joaquim Cabirol sobre declaració d'obres d'utilitat pública les de reforma interior de les poblacions (Congrés)	presentació de la proposició	09-12-1878	
60) Petició de Josep Florejachs sobre adopció de mesures per impedir que la fil·loxera travessi la frontera per Girona (Congrés)		07-03-1878	
61) Pregunta de Víctor Balaguer sobre crisi industrial a Catalunya i reforma aranzelària (Congrés)		13-03-1878 /14-03-1878	
62) Moció de Ferran Puig sobre contraban per Gibraltar (Senat)			16-03-1878
63) Exposicions sobre cadastre (<i>amillaramientos</i>) (Congrés)		26-03-1878 i seg.	
64) Interpel·lació del marquès de Monistrol sobre fil·loxera al departament dels Pirineus Orientals (Senat)			30-03-1878
65) Pregunta de Balaguer sobre dret diferencial de bandera (Congrés)		01-04-1878	
66) Pregunta d'Antonio Vivar sobre aranzel peninsular respecte els sucres antillans (Congrés)		02-04-1878	
67) Pregunta de Gabriel Fernández Cadórniga sobre cabotatge entre la península i Cuba (Congrés)		02-04-1878	
68) Interpel·lació de Leopoldo Alba Salcedo al Govern sobre exportació de vins espanyols a Gran Bretanya i acord comercial (Congrés)		06-04-1878	
69) Petició de dades de José García Barzanallana sobre tractat de comerç i navegació entre Espanya i Rússia (Senat)			24-04-1878
70) Petició del marquès de Montoliu de mesures de prevenció contra la fil·loxera (Congrés)		14-05-1878	
71) Petició de dades de Manuel Alcalá del Olmo sobre aranzel peninsular respecte els sucres antillans (Congrés)		21-05-1878	
72) Petició de dades de Fernández Cadórniga sobre aranzel peninsular respecte els sucres antillans (Congrés)		23-05-1878	
73) Peticions sobre llagosta (Congrés)		25-05-1878 i seg.	
74) Pregunta de Manuel María Álvarez sobre prevenció de la fil·loxera (Senat)			17-06-1878
75) Pregunta de Fernando de Gabriel sobre exportació de vins espanyols a Gran Bretanya i acord comercial amb aquest país (Congrés)		30-11-1878	
76) Petició de Juan Ribo sobre mesures per impedir l'adulteració dels vins amb la fucsina (Congrés)		16-12-1878	

Temes	Situació	Congrés	Senat
2.Corts de 1879-81:			
2.1.Legislatura de 1879-80:			
77) Proposició de llei de Manel Duran i Bas de formació d'una comissió especial per a la reforma del Codi de Comerç (Congrés)	lleï aprovada	24-02-1880	08-04-1880
78) Llei de fixació de l'administració directa per la Hisenda de la contribució industrial i de comerç	lleï aprovada	28-02-1880	15-03-1880
79) Llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1880-81	lleï aprovada	31-03-1880 /23-04-1880	17-05-1880 /02-06-1880
80) Llei de bases per a la reforma de la d'enjudiciament civil	lleï aprovada	17-06-1880 /18-06-1880	09-04-1880 14-04-1880
81) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1880-81	lleï aprovada	23-04-1880 /11-06-1880	14-06-1880 /19-06-1880
82) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç entre Espanya i Annam de 27-1-1880	lleï aprovada	24-05-1880	14-05-1880
83) Llei de drets de duanes per als sucres i mel de canya procedents de les províncies espanyoles d'Amèrica	lleï aprovada	07-06-1880	15-06-1880
84) Llei de pressupostos de Puerto Rico per a l'any econòmic de 1880-81	lleï aprovada	12-06-1880 /14-06-1880	17-06-1880
85) Llei de modificació dels drets establerts a l'aranzel de duanes per a les embarcacions estrangeres i primes concedides als constructors de vaixells nacionals	lleï aprovada	17-06-1880	19-06-1880
86) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Àustria-Hongria de 3-6-1880	lleï aprovada	18-06-1880	22-06-1880
87) Proposició de llei de Ferran Puig sobre marques de fàbrica, de comerç i d'agricultura (Senat)	comissió		18-07-1879
88) Proposició de llei de Manel Duran i Bas sobre enjudiciament civil (Congrés)	comissió (emet un dictamen sobre altres qüestions)	21-07-1879	
89) Proposició de llei de Vivar sobre sucres de Puerto-Rico (Congrés)	proposició rebutjada	20-11-1879	
90) Proposició de llei de Moret sobre lliure importació de cereals (Congrés)	proposició rebutjada	21-11-1879	
91) Proposició de llei del duc d'Almodóvar del Ríó sobre alcohol estrangers (Congrés)	passa a comissió de pressupostos. Aturat	24-04-1880	
92) Pregunta de Segismundo Moret sobre suspensió de la base 5ena (Congrés)		09-07-1879	
93) Pregunta de Pere Bosch i Labrús sobre informació aranzelària de la indústria llanera (Congrés)		09-07-1879	
94) Preguntes, peticions i exposicions de diversos diputats sobre tractats de comerç, escala alcohòlica i drets sobre els vins (Congrés)		10-07-1879 i successius	
95) Petició de Francisco Baston sobre sucres de Puerto-Rico (Congrés)		10-07-1879	
96) Interpel·lació de Manuel Sánchez Silva sobre marina mercant (Senat)			15-07-1879
97) Pregunta de Bosch i Labrús sobre aranzels (Congrés)		17-07-1879	
98) Pregunta d'Eduardo Gasset sobre dret diferencial de bandera a Filipines (Congrés)		22-07-1879	
99) Pregunta d'Antonio Vivar sobre rebaixa d'aranzels a Puerto-Rico (Congrés)		23-07-1879	
100) Pregunta d'Antonio Vivar sobre tractat de comerç amb Veneçuela (Congrés)		13-11-1879	

Temes	Situació	Congrés	Senat
101) Petició de dades de Servando Ruíz Gómez sobre comerç de Cuba (Senat)			18-11-1879
102) Anunci d'interpel·lació de Moret sobre tractat de comerç amb Gran Bretanya (Congrés)		22-11-1879	
103) Petició de dades de José Ramón López Dóriga sobre comerç de Cuba (Senat)			13-12-1879
104) Petició de dades de Ruíz Gómez sobre importació de grans (Senat)			10-01-1879
105) Petició de Salustiano Sanz sobre sucres de Puerto-Rico (Senat)			30-01-1880
106) Preguntes i peticions de dedes sobre fil·loxera (Congrés i Senat)		17-02-1880 i seg.	17-05-1880
107) Pregunta de Cándido Martínez sobre lliure introducció de patates (Congrés)		19-02-1880	
108) Exposicions demanant protecció aranzelària per als suros (Congrés)		03-03-1880 i seg.	
109) Petició de dades de Frederic Nicolau sobre sucres de Puerto-Rico (Congrés)		05-03-1880	
110) Petició de Bonifacio Ruíz de Velasco sobre acords comercials (Congrés)		03-04-1880	
111) Pregunta de Servando Ruíz Gómez sobre tractat de comerç amb els Estats Units (Senat)			14-05-1880
112) Interpel·lació del marquès de Ciutadilla sobre crisi de la indústria llanera a Catalunya (Senat)			28-05-1880
113) Petició de corporacions de Manresa sobre esperits i vins (Congrés)		14-06-1880	
2.2.Legislatura de 1880-81:			
114) Petició de dades de Juan Francisco Camacho sobre base 5ena (Congrés)		20-01-1881	
3.Corts de 1881-84:			
3.1.Legislatura de 1881-82:			
115) Lleis de pressupostos generals de l'Estat per al segon semestre de l'any econòmic de 1881-82 i per a l'any econòmic de 1882-83	lleï aprovada	23-11-1881 /20-12-1881	12-12-1881 /19-12-1881
116) Llei d'autorització al Govern per reformar el reglament de la contribució industrial i de comerç i les taxes annexes al mateix	lleï aprovada	05-12-1881 /06-12-1881	20-12-1881
117) Llei de fixació de la quota per contribució contribució d'immobles, conreu i ramaderia	lleï aprovada	06-12-1881 /09-12-1881	20-12-1881
118) Llei de supressió dels impostos sobre la sal i creant-ne un altre d'equivalent	lleï aprovada	09-12-1881 /10-12-1881	20-12-1881
119) Llei d'exigència de l'impost de consums i cereals d'acord amb la taxa general vigent	lleï aprovada	12-12-1881 /15-12-1881	20-12-1881
120) Llei d'aprovació del conveni celebrat entre el ministre d'Hisenda i els tenidors del Deute consolidat al 3% interior i obligacions per ferrocarrils	lleï aprovada	03-04-1882 /28-04-1882	10-05-1882 /20-05-1882
121) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i França de 6-2-1882	lleï aprovada	10-04-1882 /22-04-1882	27-04-1882 /09-05-1882
122) Llei de reforma de les relacions comercials entre la península i les províncies ultramarines	lleï aprovada	16-05-1882 /30-05-1882	13-06-1882
123) Llei d'aixecament de la suspensió, feta pel RD de 17-6-1875, de la base 5ena de l'apèndix lletra C de l'aranzel d'1-7-1869	lleï aprovada	31-05-1882 /07-06-1882	20-06-1882 /28-06-1882
124) Llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1882-83	lleï aprovada	09-06-1882 /21-06-1882	26-06-1882 /28-06-1882

Temes	Situació	Congrés	Senat
125) Llei de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1882-83	lleï aprovada	22-06-1882	30-06-1882
126) Llei de reforma que a l'art. 58 de la llei sobre expropiació forçosa de 10-1-1877 es fa a l'art. 10 de la mateixa llei	lleï aprovada	26-06-1882	04-07-1882
127) Llei de supressió del dret diferencial de bandera a les illes de Cuba i Puerto-Rico i reforma de les relacions comercials entre la península, les esmentades illes i les Filipines	lleï aprovada	28-06-1882	05-07-1882
128) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Veneçuela de 20-5-1882	lleï aprovada	26-07-1882	05-07-1882
129) Projecte de llei de bases per al Codi Civil	formació de comissió al Senat		24-10-1881
130) Projecte de llei de Codi de Comerç	formació de comissió al Congrés	24-03-1882	
131) Proposició de llei de Cristino Martos de declaració de la seda crua i filada i la borra de seda com a lliures de drets aranzelaris d'entrada (Congrés)	passa a primeres matèries. Dictamen	26-04-1882	
132) Projecte de llei de colònies agrícoles, foment de la població rural i noves rompudes	formació de comissió al Senat		11-05-1882
133) Proposició de llei de Manuel Alcalá del Olmo sobre rebaixes a la introducció de cereals a les Antilles (Congrés)	comissió	24-06-1882	
134) Projecte de llei de reducció de drets de duanes a diverses mercaderies considerades com a primeres matèries	dictamen de la comissió del Congrés	24-06-1882	
135) Proposició de llei de Segismundo Moret d'inclusió en els beneficis de dret d'indemnització previstos a la llei d'expropiació forçosa dels ocupants de finques expropiables que siguin inquilins o arrendataris (Congrés)	debat inacabat	30-06-1882	
136) Preguntes, peticions de dades i interpellacions sobre fil-loxera (Congrés i Senat)		07-11-1881 i seg.	09-06-1882 i seg.
137) Petició de dades de Teodor Baró sobre vi exportat a França (Congrés)		17-11-1881	
138) Petició del comte de Torrependo (Juan Bautista de la Torre) sobre aranzel de Puerto-Rico (Congrés)		24-12-1881	
139) Petició de dades del vescomte de Campo-Grande sobre aranzels i tractats de comerç (Senat)			20-03-1882
140) Exposicions sobre el Codi Civil, presentades pel marquès de Monistrol (Senat)			28-03-1882 i 16-05-1882
141) Pregunta d'Eduardo de Aguirre sobre introducció de cereals estrangers (Congrés)		16-05-1882	
142) Petició del marquès de Villamejor sobre introducció de cereals estrangers (Congrés)		23-05-1882	
3.2. Legislatura de 1882-83:			
143) Llei d'aprovació de l'autorització concedida al ministre d'Estat pel RD de 10-101-882 per prorrogar per a dos mesos els tractats de comerç amb Alemanya, Suècia i Noruega i Suïssa, que ara s'amplien a tres mesos més	lleï aprovada	01-02-1883	24-02-1883
144) Llei de reducció dels drets de duanes a diverses mercaderies considerades com a primeres matèries	lleï aprovada, amb modificacions al Senat i comissió mixta	21-02-1883 /21-03-1883 (amb intervals) i 12-07-1883	31-05-1883 /20-06-1883 (amb intervals) i 13-07-1883
145) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1883-84	lleï aprovada	18-05-1883 /07-07-1883	11-07-1883 /19-07-1883
146) Proposició de llei del comte de Sallent sobre prevenció de la fil-loxera a les Balears (Congrés)	lleï aprovada	19-05-1883	25-06-1883
147) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Suècia i Noruega de 15-3-1883	lleï aprovada	09-06-1883	02-07-1883 /03-07-1883

	Temes	Situació	Congrés	Senat
148)	Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç entre Espanya i Suïssa de 14-3-1883	llei aprovada	09-06-1883	04-07-1883
149)	Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Alemanya de 12-7-1883	llei aprovada	25-06-1883	20-07-1883
150)	Llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1883-84	llei aprovada	11-07-1883 /19-07-1883	21-07-1883 /23-07-1883
151)	Llei de defensa contra la fil·loxera, completant la de 30-7-1878	llei aprovada	13-07-1883	23-07-1883
152)	Llei de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1883-84	llei aprovada	20-07-1883	23-07-1883
153)	Projecte de llei proposant a les Corts l'aprovació dels dos primers llibres del Codi Civil	passa a la comissió ja existent al Senat		14-12-1882
154)	Projecte de llei de colònies agrícoles, foment de la població rural i noves rompudes	aprovat al Senat; formació de comissió al Congrés	20-04-1883	22-01-1883 /29-01-1883 i 01-03-1883 /12-03-1883
155)	Projecte de llei de Codi de Comerç (pendent de l'anterior legislatura)	aprovat al Congrés; formació de comissió al Senat	24-01-1883 /27-02-1883	04-04-1883
156)	Proposició de llei de Servando Ruíz Gómez sobre rectificació dels valors de l'aranzel de duanes i les seves taxes (Senat)	presentació de la proposició		06-03-1883
157)	Exposicions sobre cereals estrangers (Congrés)		11-12-1883 i seg.	14-12-1882
158)	Petició de dades de José García Barzanallana sobre importació de cereals estrangers (Senat)			19-01-1883
159)	Peticions i preguntes sobre fil·loxera (Senat)			19-01-1883 i seg.
160)	Pregunta de Bernardo Portuondo sobre reforma aranzelària a Cuba i Puerto-Rico per a les procedències dels Estats Units (Congrés)		24-01-1883	
161)	Exposició sobre aranzel d'exportació per als suros sense elaborar (Senat)			12-02-1883
162)	Pregunta de Josep Güell i Renté sobre estat dels treballs de la comissió de Codi Civil (Senat)			11-04-1883
163)	Petició de dades de Josep Güell i Renté sobre importació de cereals estrangers (Senat)			24-04-1883
164)	Pregunta de Bosch i Labrús sobre relacions comercials entre la península, Cuba i Filipines (Congrés)		11-07-1883	
3.3.Legislatura de 1883-84:				
165)	Projecte de llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Portugal de 12-12-1883	presentació del projecte de llei	12-01-1884	
166)	Projecte de llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i els Països Baixos de 31-12-1883	presentació del projecte de llei	12-01-1884	
167)	Projecte de llei d'autorització al Govern per ratificar el protocol de 21-12-1884 de "Modus vivendi" entre Espanya i Gran Bretanya	presentació del projecte de llei	12-01-1884	
168)	Projecte de llei d'autorització al Govern per ratificar l'acord comercial amb els Estats Units d'Amèrica de 2-1-1884	presentació del projecte de llei	12-01-1884	
169)	Petició de dades del vescomte de Campo-Grande sobre comerç amb Gran Bretanya i escala alcohòlica (Senat)			18-12-1883
170)	Petició de Modesto Martínez Pacheco sobre tractat de comerç amb Mèxic (Congrés)		02-01-1884	
171)	Petició de dades de José García Barzanallana sobre acord comercial entre Espanya i els Estats Units (Senat)			07-01-1884
172)	Exposició de l'ARAA demanant la celebració de tractats de comerç, rebaixes aranzelàries a la importació de cereals, plantejament d'admissions		12-01-1884	

Temes	Situació	Congrés	Senat
temporals, reforma aranzelària a Cuba i acord comercial entre aquesta illa i els Estats Units, presentada per Manuel Pedregal (Congrés)			
4.Corts de 1884-86:			
4.1.Legislatura de 1884-85:			
173) Llei d'autorització al Govern per adoptar certes disposicions de caràcter econòmic i mercantil que afecten diversos serveis de les illes de Cuba i Puerto Rico i de la Península	lleï aprovada	11-07-1884 /17-07-1884	19-07-1884 /22-07-1884
174) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Itàlia de 2-6-1884	lleï aprovada	12-07-1884	16-07-1884
175) Lei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Portugal de 12-12-1883	lleï aprovada	12-07-1884	16-07-1884
176) Llei d'autorització al Govern per ratificar el conveni entre Espanya i el Siam de 24-5-1884	lleï aprovada	19-02-1885	27-02-1885
177) Llei d'autorització al Govern per ratificar el conveni de 21-12-1884 d'establiment d'un "Modus vivendi" entre Espanya i Gran Bretanya	lleï aprovada	02-03-1885 /11-03-1885	21-03-1885 /28-03-1885
178) Llei de fixació del primer de juliol com a data a partir de la qual l'Estat administri o arrendi l'impost de consums	lleï aprovada	22-04-1885 /28-04-1885	16-05-1885 /25-05-1885
179) Llei de supressió de l'impost creat en substitució dels establerts sobre la sal i dictant resolucions relatives a la contribució territorial	lleï aprovada	29-04-1885 /05-05-1885	26-05-1885 /03-06-1885
180) Llei de reforma de la contribució industrial i de comerç	lleï aprovada	05-05-1885 /07-05-1885	18-05-1885
181) Llei de defensa contra la fil-loxera	lleï aprovada	08-05-1885	18-05-1885
182) Llei de pressupostos generals de l'Estat per a l'any econòmic de 1885-1886	lleï aprovada	08-05-1885 /13-05-1885	09-06-1885 /20-06-1885
183) Llei d'autorització al Govern per ratificar el conveni comercial entre Espanya i Alemanya de 10-5-1885	lleï aprovada	25-05-1885	02-06-1885
184) Llei de pressupostos de Puerto-Rico per a l'any econòmic de 1885-86	lleï aprovada	27-05-1885 /03-06-1885	15-06-1885
185) Llei de concessió d'un suplement de crèdit amb destí a l'extinció de la llagosta	lleï aprovada	01-06-1885	08-06-1885
186) Llei de pressupostos de Cuba per a l'any econòmic de 1885-86	lleï aprovada	23-06-1885 /30-06-1885	03-07-1885 /09-07-1885
187) Llei d'extensió als sucres de Filipines de les exempcions aranzelàries que estan concedides als de Cuba i Puerto-Rico pel RD de 5-10-1884	lleï aprovada	13-06-1885	22-06-1885
188) Llei d'autorització al Govern per ratificar el tractat de comerç i navegació entre Espanya i Rússia de 3-6-1885	lleï aprovada	19-06-1885	03-07-1885
189) Codi de Comerç (pendent a les anteriors Corts de l'aprovació del Senat)	lleï aprovada		07-07-1885
190) Projecte de llei de declaració dels aranzels de duanes com a definitius i derogació de la base 5ena	formació de comissió al Congrés	04-02-1885	
191) Projecte de llei de bases per al Codi Civil	aprovat al Senat; debat inacabat al Congrés	09-06-1885 /19-06-1885	19-02-1885 /04-05-1885 (amb intervals)
192) Proposició de llei de Manuel Casado sobre moratòria de contribució per a les finques afectades per la fil-loxera (Congrés)	presentació de la proposició	19-02-1885	
193) Proposició de llei de Manuel Alcalá del Olmo sobre lliure admissió a la Península i illes adjacents del cafè i sucres procedents de Cuba, Puerto-Rico i Filipines (Congrés)	presentació de la proposició	03-03-1885	
194) Proposició de llei de Félix Lomas sobre exempció de contribució per a les vinyes afectades per la fil-loxera (Congrés)	presentació de la proposició	02-07-1885	

Temes	Situació	Congrés	Senat
195) Preguntes, peticions de dades, exposicions, proposicions de llei i incidents, sobre acord comercial entre Espanya i els EUA (Congrés i Senat)		tota la legislatura	tota la legislatura
196) Pregunta de Sebastián de Abreu sobre tractat de comerç amb França (Congrés)		10-07-1884	
197) Petició de dades de Manuel Eguilor sobre admissions temporals (Congrés)		21-02-1885	
198) Incidents posteriors al "Modus vivendi" (Congrés)		11-03-1885 i seg.	
199) Peticions sobre llagosta (Congrés)		25-05-1885 i seg.	
200) Preguntes i exposicions sobre fil·loxera (Congrés)		23-06-1884 i seg.	
4.2.Legislatura de 1885-86:			
201) Projecte de llei d'autorització al Govern per prorrogar els tractats de comerç	debat inacabat al Congrés	02-01-1886 /04-01-1886	

Apèndix 6. Activitat parlamentària en temes d'interès per al món dels negocis català, 1876-1886.

En la mateixa línia que l'apèndix cinquè, aquest agrupa també d'alguns dels temes que hem pogut veure al capítol sisè. Igualment, està agrupat per Corts i legislatures i inclou treballs parlamentaris que no generen lleis.

Correspon als temes que hem vist al subcapítol 6.2. (*Els parlamentaris catalans i el món dels negocis*): proposicions de llei d'incompatibilitat entre el càrrec parlamentari i el de directiu d'empreses, tramitacions del *grup català* de finances, de les companyies ferroviàries amb traçat per Catalunya (incloent les relatives a tot el sector ferroviari i les específiques de cada companyia), i legislació sobre canals i pantans de regatge i sobre xarxes telefòniques. La legislació sobre subvencions a la construcció ferroviària és coincident amb l'apartat de política fiscal de l'apèndix anterior.

Font de l'apèndix 6: elaboració pròpia.

Temes	Situació	Congrés	Senat
1.Corts de 1876-79:			
1.1.Legislatura de 1876-77 [DSS: 1876]:			
1) Llei de fixació de les quantitats amb què l'Estat auxiliarà l'execució de les línies de ferrocarrils compreses als articles 1r i 11è de la de 2-7-1870	lleï aprovada	16-05-1876	18-04-1876
2) Llei de concessió d'un avenç reintegrable a diverses companyies ferroviàries destinat a reparar els desperfectes de la darrera guerra carlina	lleï aprovada	29-05-1876 /30-05-1876	22-06-1876
3) Llei de bases d'obres públiques	lleï aprovada	05-12-1876	22-06-1876
4) Proposició de llei de Pedro Escudero de pròrroga d'obres per al ferrocarril de Saragossa a Val de Zafán (Congrés)	lleï aprovada	04-07-1876	13-07-1876
5) Proposició de llei de Ramon Soldevila d'autorització al Govern per atorgar a la CME la concessió d'un ferrocarril, com allargament de la seva línia entre Lleida i les mines del Montsec fins la frontera francesa (Congrés)	lleï aprovada	08-07-1876	18-07-1876
6) Llei d'arranjament del Deute (afectava les subvencions als ferrocarrils)	lleï aprovada	11-07-1876	17-07-1876
7) Proposició de llei de Marià Pons d'autorització al Govern per atorgar a Salvador Peydro la concessió d'un ferrocarril entre Alcover i Valls, com a ramal de la línia de Lleida i Reus a Tarragona (Congrés)	lleï aprovada	10-11-1876	29-11-1876
8) Proposició de llei d'Albert Quintana d'autorització al Govern per atorgar a D. Francesc Gumà la concessió d'un ferrocarril de Valls a Vilanova i la Geltrú i Barcelona (Congrés)	lleï aprovada	13-12-1876	18-12-1876
9) Proposició de llei de Marià Pons de concessió de pròrroga d'un any i mig a la CFLRT per acabar la construcció del tram de Lleida a Montblanc (Congrés)	lleï aprovada	13-12-1876	18-12-1876
10) Proposició de llei de Joaquim Castellarnau d'autorització al Govern per atorgar a Antoni Rovira i Altiser la concessió d'un ferrocarril entre Lleida i Pont de Rei (Congrés)	lleï aprovada	14-12-1876	21-12-1876
11) Llei de fixació de la garantia eventual de la nació per a l'amortització i interessos de l'emprèstit de Cuba	lleï aprovada	14-12-1876 /22-12-1876	27-12-1876 /28-12-1876
12) Proposició de llei de Nil Maria Fabra de concessió d'una pròrroga d'un any a la companyia	lleï aprovada	19-12-1876	28-12-1876

Temes	Situació	Congrés	Senat
concessionària del ferrocarril de Mollet a Caldes de Montbui per acabar la construcció del mateix (Congrés)			
13) Proposició de llei de Víctor Balaguer sobre establiment d'una línia de vapors correus entre Barcelona i Manila (Congrés)	presentació de la proposició	29-03-1876	
14) Proposició de llei de Juan González sobre arrendament dels tabacs de Filipines (Congrés)	presentació de la proposició	03-07-1876	
15) Proposició de llei d'Antoni Sedó d'autorització al Govern per atorgar a Enrique de Lamonta la concessió d'un ferrocarril directe de Madrid i Reus a Barcelona (Congrés)	presentació de la proposició	21-12-1876	
16) Proposició de llei d'Albert Quintana d'autorització al Govern per atorgar a Teodor Merly la concessió d'un ferrocarril entre Caldes de Malavella i Figueres (Congrés)	presentació de la proposició	21-12-1876	
17) Peticions de dades de Venancio González sobre l'emprèstit de Cuba (Congrés)		06-11-1876 i seg.	
18) Exposicions a favor i en contra de la proposició de llei de Marià Pons de concessió de pròrroga d'un any i mig a la CFLRT per acabar la construcció del tram de Lleida a Montblanc (Congrés)		27-11-1876	
19) Exposició de l'empresa concessionària del ferrocarril de les mines del Montsec a la frontera francesa oposant-se a la proposició de llei (ara projecte de llei remès pel Congrés) d'autorització al Govern per atorgar a Antoni Rovira i Altiser la concessió d'un ferrocarril entre Lleida i Pont de Rei, presentada pel baró de Covadonga (Senat)			16-12-1876
1.2.Legislatura de 1877:			
20) Proposició de llei de José Pérez Garchitorena de pròrroga d'obres per al ferrocarril de Saragossa a Val de Zafán (Congrés)	lleï aprovada	13-06-1877	22-06-1877
21) Proposició de llei d'Antoni Sedó d'autorització al Govern per atorgar a Enrique de Lamonta la concessió d'un ferrocarril directe de Madrid a Barcelona (pendent de l'anterior legislatura)	proposició rebutjada	04-05-1877	
22) Proposicions de llei d'Antoni Sedó d'autorització al Govern per atorgar a Enrique de Lamonta la concessió d'un ferrocarril entre Madrid i Utrillas i a Gabriel Padrós entre Utrillas i Barcelona (Congrés)	presentació de les proposicions	18-05-1877	
23) Proposició de llei d'Enrique Orozco de no inclusió de la TBF i el FMSJA a l'article 6è de la llei d'arranjament del Deute de 21-7-1876 i que, per tant, puguin rebre íntegra la subvenció que tenien consignada (Congrés)	presentació de la proposició	02-06-1877	
24) Proposició de llei del marquès de Villamejor de retorn a l'Estat del recàrrec del 10% sobre el preu de transport de viatgers pels ferrocarrils establert el 1864 (Congrés)	proposició rebutjada	07-07-1877	
25) Presentació d'exposicions favorables a la proposició d'Antoni Sedó d'autorització al Govern per atorgar a Enrique de Lamonta la concessió d'un ferrocarril directe de Madrid i Reus a Barcelona, presentades per ell mateix (Congrés)		04-05-1877	
26) Pregunta de Ferran Puig sobre la sucursal del BE a Barcelona (Senat)			16-05-1877
27) Petició de Manuel de Salamanca y Negrete sobre activació dels treballs de la RCCRE (Congrés)		02-06-1877	
28) Petició de dades i preguntes d'Antoni Sedó sobre la pròrroga d'obres per al ferrocarril de Saragossa a Val de Zafán (Congrés)		04-06-1877 i 16-06-1877	
29) Pregunta de Gabriel Fernández Cadórniga sobre reforma de l'article 6è del contracte amb el BHC, referent al personal de duanes de Cuba (Congrés)		07-06-1877	

Temes	Situació	Congrés	Senat
30) Pregunta de Gabriel Fernández sobre condicions del BHC respecte el personal de duanes de Cuba (Congrés)		07-06-1877	
31) Pregunta de Manuel de Salamanca sobre venda de part de les obres de la RCCRE (Congrés)		28-06-1877	
32) Pregunta de Ramon Soldevila sobre caducitat de la pròrroga d'obres atorgada a CFLRT per acabar la construcció del tram de Lleida a Montblanc (Congrés)		30-06-1877	
33) Pregunta de Ramon Soldevila sobre fixació d'una data de termini per al lliurament dels estudis tècnics del ferrocarril entre Lleida i Pont de Rei (Congrés)		30-06-1877	
1.3.Legislatura de 1878 [DSC i DSS: 1878 extraordinària]:			
(Cap tema)			
1.4.Legislatura de 1878-79 [DSC i DSS: 1878]:			
34) Llei de concessió d'un crèdit extraordinari de 250.000 pessetes (1.502,53 euros), al Ministeri de Foment, amb aplicació al capítol de despeses d'exploració dels <i>Ferro-carrils del Noroeste</i>	lleï aprovada	14-03-1878	03-04-1878
35) Llei d'amortització del Deute públic (Llei de restabliment de l'amortització de les accions d'obres públiques, carreteres i obligacions de l'Estat per subvenció de ferrocarrils)	lleï aprovada	22-03-1878 /05-04-1878	26-04-1878 /03-05-1878
36) Proposició de llei de Francesc de Paula Rius i Taulet de concessió d'una pròrroga a la companyia concessionària del ferrocarril de Mollet a Caldes de Montbui per acabar la construcció del mateix (Congrés)	lleï aprovada	24-04-1878	06-05-1878
37) Proposició de llei de Víctor Balaguer de concessió d'una pròrroga de 30 mesos al FMSJA per acabar la construcció de la línia fins Sant Joan de les Abadesses (Congrés)	lleï aprovada	18-05-1878	01-06-1878
38) Proposició de llei de Manuel de Salamanca de concessió d'una pròrroga de sis mesos a la CFLRT per acabar la construcció del tram de Lleida a Montblanc (Congrés)	lleï aprovada	20-05-1878	27-05-1878
39) Llei de subvencions atorgades als <i>Ferro-carrils del Noroeste</i>	lleï aprovada	31-05-1878 /01-06-1878 i 12-06-1878 /18-06-1878	25-06-1878
40) Proposició de llei de Josep Maluquer de fixació de tres anys per a la presentació dels estudis de la línia de Lleida a Pont de Rei (Senat)	lleï aprovada	22-07-1878	11-07-1878
41) Proposició de llei del marquès de Benzú de concessió d'una pròrroga a la CME per acabar la construcció de la línia de les mines del Montsec a la frontera francesa (Senat)	lleï aprovada	29-11-1878	18-07-1878
42) Llei d'autoritacions per a una emissió d'obligacions del Tresor de l'illa de Cuba .incidents posteriors (Congrés)	lleï aprovada. incidents	-13-06-1878 /14-06-1878 -07-12-1878 /12-12-1878	25-06-1878
43) Proposició de llei de José Pérez Garchitorena de fixació del 4 d'abril de 1878 com el dia a partir del qual calia comptabilitzar la pròrroga d'obres atorgada a la FCA (Congrés)	lleï aprovada	22-07-1878	24-07-1878
44) Proposició de llei d'Antonio Vivar sobre consum de carbons nacionals pels serveis de l'Estat (Congrés)	lleï aprovada	22-11-1878	18-12-1878 /26-12-1878
45) Proposició de llei d'Emilio Castelar d'autorització a la societat FMSJA per emetre obligacions al portador (Congrés)	lleï aprovada	13-12-1878	18-12-1878

Temes	Situació	Congrés	Senat
46) Proposició de llei de Mariano Muñoz de fixació dels terminis per als estudis rectificats i construcció de la via fèrria Val de Zafán-Gargallo (Congrés)	lleï aprovada	16-12-1878	19-12-1878
47) Llei d'autorització al Govern per verificar una nova emissió de les obligacions del Tresor de l'illa de Cuba sobre la renda de duanes	lleï aprovada	17-12-1878 /19-12-1878	28-12-1878
48) Proposició de llei de Juan González sobre arrendament de la renda de tabacs (Congrés)	presentació de la proposició	11-03-1878	
49) Proposició de llei de José de Cadenas sobre venda de la fulla de tabac sobrant a les Filipines (Congrés)	presentació de la proposició	11-03-1878	
50) Proposició de llei de Josep Maluquer d'atorgament d'exempcions aranzelàries per al material necessari per a la construcció del ferrocarril de Caldes de Malavella Sant Miquel de Fluvià, amb un ramal a Sant Feliu de Guíxols (Senat).	aprovada pel Senat; també pel Congrés, però pendent de l'aprovació definitiva	17-12-1878	16-07-1878
51) Proposició de llei de Manel Girona per al millorament de la renda de tabacs (Senat)	aprovada al Senat; dictamen de la comissió del Congrés	23-12-1878	13-12-1878
52) Ús que ha fet el Govern de l'autorització votada anteriorment per les Corts per contractar un emprèstit de l'illa de Cuba.	Congrés: interpel·lació de Fernando Vida; Senat: formació d'una comissió de seguiment i aprovació del seu dictamen	17-12-1878 /19-12-1878	28-12-1878
53) Exposició de l'Ajuntament de Tarragona contra la proposició de llei de Manuel de Salamanca de concessió d'una pròrroga de 6 mesos a la CFLRT per acabar la construcció del tram de Lleida a Montblanc, presentada pel marquès de Montoliu (Congrés)		10-05-1878	
54) Peticions de Manuel de Salamanca sobre activació dels treballs de la RCCRE o caducitat de la concessió (Congrés)		24-05-1878 i 17-12-1878	
55) Petició de <i>José Pi y Cía.</i> relativa a un ferrocarril entre Manresa, Berga i la conca carbonífera de Surroca, presentada per Pere Bosch i Labrús (Congrés)		10-06-1878	
56) Pregunta de Leopoldo Alba Salcedo sobre ferrocarril del Pirineu Central (Congrés)		16-11-1878	
57) Pregunta de Ferran Puig sobre increment de la renda de tabacs (Senat)			21-11-1878
58) Pregunta de Josep Maluquer sobre ferrocarril del Pirineu Central (Senat)			14-12-1878
2.Corts de 1879-81:			
2.1.Legislatura de 1879-80:			
59) Llei de construcció per concurs de les línies dels <i>Ferro-carriles del Noroeste</i> (de Palència a Ponferrada, de Ponferrada a La Corunya, de Lleó a Gijón i d'Oviedo a Trubia)	lleï aprovada, amb modificacions al Congrés i comissió mixta	22-07-1879 /26-07-1879 i 07-11-1879 /18-11-1879 i 11-12-1879	30-06-1879 i 11-12-1879
60) Proposició de llei de Manuel Camacho d'autorització al Govern per atorgar a Mariano Carreras la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Igualada i Sant Sadurn d'Anoia (Congrés)	lleï aprovada	22-07-1879	19-12-1879
61) Proposició de llei José María Luís Santonja d'autorització al Govern per atorgar a Ramon Gou (al dictamen de la comissió del Congrés, el concessionari és el FVVB) la concessió d'un ferrocarril directe de Madrid a enllaçar amb el de Valls a Vilanova i Barcelona (Congrés)	lleï aprovada	09-03-1880	16-03-1880
62) Proposició de llei de Pedro Lucas Gállego de convocatòria de subhasta pública per a la concessió d'un ferrocarril de Val de Zafán a enllaçar a Tortosa amb la línia de València a	lleï aprovada	09-04-1880	24-04-1880

Temes	Situació	Congrés	Senat
Tarragona (després s'afegeix "i que acabi a Sant Carles de la Ràpita") (Congrés)			
63) Proposició de llei de Pere Antoni Torres d'atorgament d'exempcions aranzelàries per al material necessari per a la construcció del ferrocarril de Caldes de Malavella Sant Miquel de Fluvià, amb un ramal a Sant Feliu de Guíxols; de modificació de l'amplada de via, passant de ferrocarril ordinari a econòmic; de canvi de traçat, substituint Caldes de Malavella per Santa Coloma de Farners i Sant Miquel de Fluvià per Figueres i allargant la línia fins Castelló d'Empúries (Congrés)	lleï aprovada	08-06-1880	19-06-1880
64) Proposició de llei de Pere Antoni Torres d'autorització al Govern per atorgar a Teodor Merly la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Blanes i Girona (Congrés)	lleï aprovada	08-06-1880	19-06-1880
65) Proposició de llei de Manuel Torrecilla de Robles de pròrroga d'obres per a la RCCRE (Senat)	formació de comissió al Senat; debat no del dictamen		15-07-1879 (comissió) 22-07-1879 /23-07-1879 (debat)
66) Proposició de llei de Narcís Pagès d'atorgament d'exempcions aranzelàries per al material necessari per a la construcció del ferrocarril de Caldes de Malavella Sant Miquel de Fluvià, amb un ramal a Sant Feliu de Guíxols; de modificació de l'amplada de via, passant de ferrocarril ordinari a econòmic; de canvi de traçat, substituint Caldes de Malavella per Santa Coloma de Farners i Sant Miquel de Fluvià per Figueres i allargant la línia fins Castelló d'Empúries; i declaració de servei general per a la línia (Congrés)	presentació de la proposició; es fusiona amb la de Torres, del mateix tema.	18-11-1879	
67) Proposició de llei de Lorenzo Guillelmi d'autorització al Govern per atorgar a la FCA la concessió d'un ferrocarril de dos ramals que, sortint de la línia de Val de Zafán, acabi un a Sant Carles de la Ràpita i l'altre a la línia de Gargallo a Terol (Congrés)	comissió	24-12-1879	
68) Proposició de llei del marquès de Retortillo sobre incompatibilitat entre els càrrecs parlamentaris de les presents Corts i la intervenció en la construcció, explotació i administració dels <i>Ferrocarriles del Noroeste</i> (Congrés).	presentació de la proposició	19-02-1880	
69) Proposició de llei de Pedro Escudero sobre incompatibilitat entre els càrrecs de diputat, senador i empleat de la Real Casa i els de vocal dels consells d'administració de les societats industrials i mercantils (Congrés).	proposició retirada pel seu autor, després de ser defensada	23-02-1880	
70) Projecte de llei de canals i pantans de regatge	debat inacabat al Congrés	10-04-1880 /11-06-1880 (amb intervals)	
71) Proposició de llei de Gil Berges d'autorització al Govern per atorgar a Àngel Ramírez la concessió d'un ferrocarril de la conca carbonífera de Val de Ariño a Val de Zafán (Congrés)	presentació de la proposició	03-05-1880	
72) Proposició de llei de Manuel Salamanca d'aixecament de l'obligatorietat a la FCA de construir els quilòmetres que mancaven de la línia Val de Zafán-Escatrón (Congrés)	presentació de la proposició	03-05-1880	
73) Proposició de llei de Pere Antoni Torres d'autorització al Govern per atorgar a Pere Bové i Montseny la concessió d'un ferrocarril entre Reus i Móra la Nova (Congrés)	comissió	08-05-1880	
74) Proposició de llei de Pere Antoni Torres d'inclusió de l'avançament reintegrable atorgat a la línia de	presentació de la proposició	03-05-1880	

Temes	Situació	Congrés	Senat
Mollet a Caldes de Montbui el 7-6-1870 dins de la llei d'arranjament del Deute de 1876; d'ajustament de la subvenció addicional en exempcions aranzelàries que la línia tenia assignada per passar de tramvia a ferrocarril ordinari, al material que havia fet falta per fer aquest canvi; i de fixació per a la línia de les mateixes taxes que a la Barcelona-França, de la qual en seria un ramal (Congrés)			
75) Proposició de llei de Josep Castellet d'autorització al Govern per atorgar a Joan Lluhí la concessió d'un ferrocarril entre Blanes i Flaçà (Congrés)	presentació de la proposició	03-05-1880	
76) Proposició de llei del comte de Cantillana (Juan Antonio Ponce de León y Caro) d'autorització al Govern per atorgar a Luís de Navas y Quinteiros la concessió d'un ferrocarril de Val de Zafán a Casp (Congrés)	aprovada al Congrés; presentació al Senat	21-06-1880	22-06-1880
77) Proposició de llei de Pere Antoni Torres d'ajustament de la subvenció addicional en exempcions aranzelàries que la línia de Mollet a Caldes de Montbui tenia assignada per passar de tramvia a ferrocarril ordinari, al material que havia fet falta per fer aquest canvi; i de fixació per a la línia de les mateixes taxes que a la Barcelona-França, de la qual en seria un ramal (Congrés)	formació de comissió al Congrés	21-06-1880	
78) Proposició de llei de Josep Castellet d'autorització al Govern per atorgar a Carles Soujol la concessió d'un ferrocarril econòmic de Badalona a enllaçar amb el tramvia de Barcelona a Sant Andreu (Congrés)	dictamen de la comissió del Congrés	18-06-1880	
79) Pregunta d'Antonio Vivar sobre subvenció als vapors de Puerto-Rico (Congrés)		30-06-1879	
80) Pregunta de Josep Maria Despujol sobre caducitat o pròrroga d'obres de la RCCRE (Congrés)		27-06-1879	
81) Petició de Josep Maluquer sobre acceleració de l'enllaç ferroviari hispanofrancès pel Pirineu Central (Senat)			07-07-1879
82) Petició de dades de Bonifacio Ruíz de Velasco sobre el contenciós de la RCCRE amb la duana de Tarragona (Congrés)		17-07-1879 i seg.	
83) Pregunta del marquès de Retortillo sobre la comissió d'estudi del conreu del tabac a les Filipines (Congrés)		24-07-1879	
84) Petició de dades de Luís de Estrada sobre arrendament dels tabacs de Filipines a una empresa (Senat)			05-11-1879
85) Petició de dades d'Antonio Vivar sobre la utilització dels 25 milions de pesos del primer emprèstit amb el BHC (Congrés)		13-11-1879	
86) Presentació d'exposicions i defensa de la gestió de la RCCRE per part de Joaquim Maria Paz (Senat)			03-02-1880 i seg.
87) Interpel·lació del marquès de Retortillo sobre els <i>Ferro-carriles del Noroeste</i> (Congrés)		10-03-1880 /10-04-1880	
88) Petició de dades de Manuel Becerra sobre arrendament dels tabacs de Filipines (Congrés)		31-03-1880	
89) Pregunta del comte de Xiquena sobre arrendament de la renda de tabacs (Senat)			17-04-1880
90) Petició de dades de José Laureano Sanz sobre arrendament de la renda de tabacs (Senat)			17-04-1880
91) Petició de dades de Francesc López Fabra sobre l'estació de Barcelona del ferrocarril de Sarrià (Congrés)		03-05-1880	
2.2.Legislatura de 1880-81:			
92) Petició de dades d'Antonio María Fabié sobre l'emprèstit de Cuba (Congrés)		15-01-1881	

Temes	Situació	Congrés	Senat
93) Petició de dades de José Carvajal sobre l'emprestit de Cuba (Congrés)		15-01-1881	
3.Corts de 1881-84:			
3.1.Legislatura de 1881-82:			
94) Llei d'autorització al Govern per tractar amb els tenidors de Deute perpetu i obligacions de l'Estat per ferrocarrils	lleï aprovada	19-11-1881	01-12-1881
95) Projecte de llei del Govern de construcció del ferrocarril del Pirineu Central, des d'Osca fins Canfranc, per Jaca	lleï aprovada	21-11-1881	22-12-1881
96) Proposició de llei de Víctor Balaguer d'autorització al Govern per atorgar a Joaquim Carrera i Sayrol i José María González la concessió d'un ferrocarril de muntanya, amb el sistema Riggembach, entre l'estació de Monistrol, a la línia Barcelona-Saragossa, i el monestir de Montserrat (Congrés)	lleï aprovada	29-11-1881	09-12-1881 /10-12-1881
97) Proposició de llei de Joan Fabra d'autorització al Govern per atorgar a Domènec Puigoriol la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Olot i Girona (Congrés)	lleï aprovada, amb modificacions al Senat i comissió mixta	06-12-1881 i 24-04-1882	27-12-1881 i 21-04-1882
98) Llei de crèdit per atendre a noves fàbriques de tabacs, eixample de les existents i adquisició de màquines i artefactes necessaris	lleï aprovada	10-12-1881	20-12-1881
99) Proposició de llei de Fèlix Macià d'autorització al Govern per atorgar a la societat FSFTO la concessió del ferrocarril econòmic entre Sant Feliu de Torelló i Olot (Congrés)	lleï aprovada	22-12-1881	21-04-1882
100) Proposició de llei de Bartomeu Godó d'autorització al Govern per atorgar a Josep Vilumara la concessió d'un ferrocarril econòmic d'alguns punts proper a Martorell, a la línia de Tarragona a Barcelona, a Sant Vicenç de Castellet, enllaçant amb la línia de Barcelona a Saragossa (Congrés)	lleï aprovada	26-12-1881	30-05-1882
101) Llei d'aprovació del conveni celebrat entre el ministre d'Hisenda i els tenidors de Deute consolidat al 3% interior i obligacions per ferrocarrils	lleï aprovada	03-04-1882 /28-04-1882	10-05-1882 /20-05-1882
102) Proposició de llei d'Antoni Ferratges d'autorització al Govern per atorgar a la SCGC la concessió d'un ferrocarril entre Sant Martí de Provençals i Llerona (Congrés)	lleï aprovada	09-05-1882	02-06-1882
103) Proposició de llei d'Antoni Ferratges d'autorització al Govern per atorgar a Pere Bové la concessió d'un ferrocarril de via estreta entre Igualada i Martorell (Congrés)	lleï aprovada	22-05-1882	05-06-1882
104) Proposició de llei de Pere Antoni Torres d'autorització al Govern per atorgar a Josep Campderà la concessió d'un ferrocarril transversal del Principat de Catalunya (Tarragona-Roses) (Congrés)	lleï aprovada	16-06-1882	08-07-1882
105) Proposició de llei de Pere Antoni Torres d'autorització al Govern per atorgar a Marià Puig i Valls la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Sant Vicenç de Castellet i les proximitats de Sallent, enllaçant a la primera d'aquestes poblacions amb el ferrocarril de Barcelona a Saragossa, i a la segona amb el tramvia o ferrocarril econòmic de Manresa a Berga (Congrés)	presentació de la proposició	14-11-1881	
106) Proposició de llei de Rafael Atard d'autorització al Govern per atorgar a Santiago Serra la concessió d'un ferrocarril entre Igualada, Santa Coloma de Queralt i Tàrraga (Congrés)	comissió	23-11-1881	
107) Proposició de llei d'Antoni Ferratges d'autorització al Govern per atorgar a Marià Puig i Valls la concessió d'un ferrocarril entre Berga i La Pobla	comissió	05-12-1881	

Temes	Situació	Congrés	Senat
de Lillet, com a continuació del tramvia o ferrocarril econòmic de Manresa a Berga (Congrés)			
108) Proposició de llei d'Antoni Ferratges d'autorització al Govern per atorgar a Sebastián de Mobellán la concessió d'un ferrocarril econòmic de la fàbrica d'Antoni Sedó a Esparreguera a enllaçar amb les línies generals de Barcelona a Tarragona i de Barcelona a Saragossa, amb un ramal fins el monestir de Montserrat (Congrés)	comissió	05-12-1881	
109) Proposició de llei de Joaquim Planas d'autorització al Govern per atorgar a la SATBCSA la concessió d'un ferrocarril de Sabadell a enllaçar amb el seu propi tramvia, a l'alçada de Sant Andreu (Congrés)	presentació de la proposició	05-12-1881	
110) Proposició de llei de Francisco Cañamaque d'autorització al Govern per atorgar a Máximo Puget i José Fort la concessió d'un ferrocarril entre Lleida i Samper de Calanda, enllaçant amb el directe de Madrid a Barcelona (Congrés)	presentació de la proposició	05-12-1881	
111) Proposició de llei de Joaquim Planas d'autorització al Govern per atorgar a Josep Torres i Payeras la concessió d'un ferrocarril entre Sant Vicenç de Castellet i Sallent, enllaçant a la primera d'aquestes poblacions amb el ferrocarril de Barcelona a Saragossa, i a la darrera, amb el tramvia o ferrocarril econòmic de Manresa a Berga (Congrés)	comissió	27-12-1881	
112) Proposició de llei de Víctor Balaguer de pròrroga d'obres per a la RCCRE	aprovada al Congrés; dictamen de la comissió del Senat	08-05-1882	16-06-1882
113) Proposició de llei de Pedro Diz d'ampliació i modificació del traçat de la línia entre Manresa i Berga del TFEMB (Congrés)	presentació de la proposició	12-05-1882	
114) Proposició de llei de Pere Antoni Torres d'autorització al Govern per atorgar a José Motiño y Dalmau la concessió d'un ferrocarril d'Elis Alfacs a Benasc, per Montsó (Congrés)	aprovada al Congrés; formació de comissió al Senat	13-05-1882	23-05-1882
115) Proposició de llei de Joaquim Marin d'autorització al Govern per atorgar al TFEMB la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Manresa i Berga (que ja tenia, per la via administrativa, però com a tramvia), i un canvi de traçat (Congrés)	aprovada al Congrés; dictamen de la comissió del Senat	29-05-1882	01-07-1882
116) Proposició de llei de Fèlix Macià d'autorització al Govern per atorgar a Antoni Girandier la concessió d'un ferrocarril entre l'estació de Sant Joan de les Abadesses i Olot (Congrés).	comissió	07-06-1882	
117) Proposició de llei de Bartomeu Godó d'autorització al Govern per atorgar a Cristòfor Castellfort i Rius la concessió d'un ferrocarril entre Igualada i Balaguer (Congrés)	aprovada pel Congrés; formació de comissió al Senat	16-06-1882	22-06-1882
118) Proposició de llei de Cirilo Fernández de la Hoz sobre incompatibilitat entre els empleats d'Hisenda i l'exercici de càrrecs al servei del BE i societats bancàries i industrials (Congrés)	presentació de la proposició	21-06-1882	
119) Proposició de llei de Cirilo Fernández de la Hoz sobre incompatibilitat entre el càrrec de diputat i el de membre de bancs d'emissió o descompte, empreses de ferrocarrils i societats industrials (Congrés)	presentació de la proposició	21-06-1882	
120) Projecte de llei de concessió a particulars o companyies de l'establiment i explotació de xarxes telefòniques	aprovat al Senat; formació de comissió al Congrés	21-06-1882	15-06-1882
121) Proposició de llei d'Antoni Ferratges d'autorització al Govern per atorgar a Marià Puig i Valls la concessió d'un ferrocarril entre Manresa i La Seu d'Urgell, per Cardona i Solsona (Congrés)	presentació de la proposició	24-06-1882	

Temes	Situació	Congrés	Senat
122) Proposició de llei de Joaquim Planas d'autorització al Govern per atorgar a la SATFEB la concessió d'un ferrocarril tramvia entre Sant Andreu de Palomar i Sabadell, com a continuació de la línia de Barcelona a Sant Andreu i afegint un ramal fins Badalona (Congrés)	aprovada pel Congrés; formació de comissió al Senat	27-06-1882	01-07-1882
123) Projecte de llei de canals i pantans de regatge	formació de comissió al Congrés	30-06-1882	
124) Proposició de llei de Joaquim Planas d'autorització al Govern per atorgar a Joan Serret la concessió d'un ferrocarril econòmic entre l'estació del Papiol, en el ferrocarril de Barcelona a Tarragona, fins Mataró (Congrés).	aprovada al Congrés; no arriba a presentar-se al Senat	01-07-1882	
125) Exposició de l'Ajuntament de Tremp, relativa als ferrocarrils internacionals del Canfranc i del Noguera Pallaresa, presentada per Josep Maluquer (Senat)			31-10-1881
126) Exposicions de l'Ajuntament de Camarassa i de veïns de Balaguer, demanant que no es decideixi quin dels tres projectes ferroviaris del Pirineu Central cal auxiliar amb subvenció de l'Estat, fins que la JCCCP no emeti informe, presentades per Francisco Martínez Brau (Congrés)		16-11-1881	
127) Peticions de dades i preguntes de José González y González Blanco sobre el ferrocarril directe de Madrid a enllaçar amb el de Valls a Vilanova i Barcelona (Congrés)		21-11-1881 i seg.	
128) Pregunta de Manuel de Azcárraga sobre desestanc del tabac de Filipines (Congrés)		24-12-1881	
129) Pregunta-queixa del baró de Salillas sobre la FCA (Congrés)		26-12-1881	
130) Petició de dades de Jacobo Sales sobre el contracte amb la CT (Congrés)		28-03-1882	
131) Exposició de Josep Tomàs Dalmau, en representació de la <i>Sociedad Española de Electricidad</i> , relativa al projecte de llei de concessió a particulars o companyies de l'establiment i explotació de xarxes telefòniques, presentada per Josep Maluquer (Senat)			01-04-1882
132) Exposició de la TBF, presentada per Tirso Rodríguez (Congrés) i per Ferran Puig (Senat), contra la proposició de llei d'Antoni Ferratges d'autorització al Govern per atorgar a la SCGC la concessió d'un ferrocarril entre Sant Martí de Provençals a Llerona		01-05-1882	16-05-1882
133) Excitació de Marià de la Pau Graells a la comissió del ferrocarril econòmic entre Manresa i Berga per accelerar la seva emissió de dictamen (Senat)			05-06-1882
134) Anunci d'interpel·lació de Jacobo Sales sobre el contracte amb la CT (Congrés)		06-06-1882	
135) Petició de dades de José María Celleruelo sobre les obres de la CFLRT (Congrés)		09-06-1882	
136) Debat sobre l'oferiment del marquès de Campo de servei de vapors correus a les Antilles com a alternatiu a l'existent amb la CT, dins del debat sobre pressupostos de Cuba per a 1882-83 (Congrés)		14-06-1882	
137) Petició del marquès de Campo sobre vapors correus d'Ultramar (Senat)			19-06-1882
138) Pregunta de Juan Magaz, com a membre de la comissió de pròrroga d'obres per a la RCCRE, sobre debat del dictamen (Senat)			05-07-1882
3.2.Legislatura de 1882-83:			
139) Proposició de llei d'Antoni Ferratges d'autorització al Govern per atorgar a la SCM (en la tramitació parlamentària, queda en pública subhasta) la	lleï aprovada, amb modificacions al Senat i comissió mixta	02-02-1883 i 20-07-1883	02-07-1883 i 18-07-1883

Temes	Situació	Congrés	Senat
concessió d'un ferrocarril econòmic del Baix Llobregat, amb diversos ramals (Congrés)			
140) Proposició de llei d'Antoni Ferratges d'autorització al Govern per atorgar a Marià Puig i Valls la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Manresa i Cardona (s'aprova com a ferrocarril tramvia)	lleï aprovada, amb modificacions al Senat i comissió mixta	19-02-1883 i 29-05-1883	27-04-1883 i 30-05-1883
141) Proposició de llei de Joaquim Marin d'autorització al Govern per atorgar al TFEMB la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Manresa i Berga (que ja tenia, per la via administrativa, però com a tramvia), qüestió a la que s'afegeix un canvi de traçat (pendent de l'anterior legislatura)	lleï aprovada pel Congrés a l'anterior legislatura; aprovada ara al Senat		13-03-1883
142) Llei de canals i pantans de regatge	lleï aprovada, amb modificacions al Senat i comissió mixta	18-04-1883 /04-05-1883 i 14-07-1883	13-06-1883 i 14-07-1883
143) Proposició de llei de Pere Antoni Torres de concessió d'una pròrroga al FMB per acabar la construcció de la línia de Manresa a Guardiola (Congrés)	lleï aprovada	05-06-1883	23-06-1883
144) Proposició de llei de Joaquim Planas d'autorització al Govern per atorgar a la SATFEB (en el tràmit parlamentari queda com a subhasta pública) la concessió d'un ferrocarril tramvia entre Sant Andreu de Palomar i Sabadell, com a continuació de la línia de Barcelona a Sant Andreu i afegint un ramal fins Badalona (pendent de l'anterior legislatura)	lleï aprovada, amb modificacions al Senat i comissió mixta	16-07-1883	02-07-1883 i 14-07-1883
145) Llei de supressió de la cessió feta a les companyies ferroviàries del 10% de recàrrec sobre les taxes dels bitllets de viatgers	lleï aprovada	18-07-1883 /19-07-1883	26-06-1883 /30-06-1883
146) Projecte de llei de concessió a particulars o companyies de l'establiment i explotació de xarxes telefòniques (pendent de l'anterior legislatura)	reproducció del projecte de llei	22-12-1882	
147) Proposició de llei de Víctor Balaguer de pròrroga d'obres per a la RCCRE (aprovada pel Congrés a l'anterior legislatura)	aprovada Congrés (1881-82); i ara al Senat; pendent d'aprovació definitiva		21-02-1883 /28-02-1883
148) Proposició de llei de Joaquín Becerra sobre incompatibilitat entre el càrrec de diputat i els destins públics retribuïts per l'Estat i els càrrecs de membres dels consells d'administració de les companyies de ferrocarrils i societats de crèdit que tinguin delegat regi o que estiguin sota la inspecció immediata del Govern (Congrés)	presentació de la proposició	03-03-1883	
149) Proposició de llei de Rafael María de Labra sobre incompatibilitat entre els càrrecs de diputat i senador i els de funcionaris públics en servei actiu (Congrés)	presentació de la proposició	19-03-1883	
150) Proposició de llei de Joaquim Planas d'autorització al Govern per atorgar a Francisco Fernández de la Vega i Manel Ferran i Esteba la concessió d'un tramvia entre El Puntarró (Martorell) i Barcelona, amb un ramal fins Sant Martí de Provençals i un altre fins enllaçar amb el tramvia de Barcelona a Sant Andreu (Congrés)	comissió	04-06-1883	
151) Exposicions favorables i contràries a la proposició de llei de Joaquim Marin d'autorització al Govern per atorgar al FFEMB la concessió d'un ferrocarril econòmic entre Manresa i Berga, més canvi de traçat (Senat)			15-12-1882 i seg.
152) Preguntes d'Eduardo Aguirre sobre el projecte de llei de concessió a particulars o companyies de l'establiment i explotació de xarxes telefòniques		22-12-1882 i 21-06-1883	
153) Petició de dades d'Ezequiel Ordóñez sobre el ferrocarril directe de Madrid a enllaçar amb el de Valls a Vilanova i Barcelona (Congrés)		12-01-1883	

Temes	Situació	Congrés	Senat
154) Exposició dels ajuntaments, principals contribuents i veïns de Sabadell, Barberà, Cerdanyola i Ripollet a favor de la proposició de llei de Joaquim Planas d'autorització al Govern per atorgar a la SATFEB (en el tràmit parlamentari queda com a subhasta pública) la concessió d'un ferrocarril tramvia entre Sant Andreu de Palomar i Sabadell, com a continuació de la línia de Barcelona a Sant Andreu i afegint un ramal fins Badalona (Senat)			30-01-1883
155) Pregunta de Joan Cañellas sobre el tram Calafell-Valls, del ferrocarril de Valls a Vilanova i Barcelona (Congrés)		26-02-1883	
156) Interpel·lació de Ceferino Avecilla sobre el ferrocarril del Noguera Pallaresa (Senat)			03-03-1883
157) Pregunta de Ferran Puig sobre ferrocarrils i tramvies (Senat)			07-03-1883
158) Pregunta de José María Beranger sobre una línia de vapors entre la península i les repúbliques hispanoamericanes (Senat)			05-04-1883
159) Petició de dades de Josep Güell i Renté sobre correus entre la península, Puerto-Rico i Cuba (Senat)			09-06-1883
160) Petició de dades de Ciril Amorós sobre vapors-correu de Cuba i Puerto-Rico (Congrés)		09-06-1883	
161) Petició de dades de Miguel Villanueva sobre el contracte amb la CT (Congrés)		09-06-1883	
162) Defensa d'Evarist Arnús de la CT de les acusacions de contraban rebudes (Senat)			06-07-1883
3.3.Legislatura de 1883-84:			
(Cap tema)			
4.Corts de 1884-86:			
4.1.Legislatura de 1884-85:			
163) Proposició de llei de Teodor González d'autorització al Govern per atorgar a Josep Campderà la concessió de dues línies de ferrocarril que, sortint de Balaguer i La Jonquera, enllacin amb el Transversal del Principat de Catalunya a Valls i Figueres, respectivament (Congrés)	lleï aprovada	16-07-1885	03-02-1885
164) Proposició de llei d'Albert Camps de concessió d'una pròrroga al FMSJA per acabar la construcció de la línia de Sant Martí de Provençals a Llerona (Congrés)	lleï aprovada	21-02-1885	07-05-1885
165) Proposició de llei de Segismundo Moret d'autorització al Govern per atorgar a la CFEIM la concessió de l'allargament de la seva línia, entre Martorell i Barcelona (Congrés)	lleï aprovada	07-03-1885	04-05-1885
166) Proposició de llei d'Antoni Ferratges de concessió d'una pròrroga a la CFEIM per acabar la construcció la línia d'Igualada a Martorell (Congrés)	lleï aprovada	21-05-1885	15-06-1885
167) Proposició de llei de Manuel de Azcárraga d'autorització al Govern per atorgar a la CFECF la concessió d'un ferrocarril entre Cervera i Pons (Congrés)	lleï aprovada	28-05-1885	25-06-1885
168) Proposició de llei de Carlos Castel d'autorització al Govern per atorgar a Juan Francisco Contel y Marqués la concessió d'un ferrocarril entre Utrillas i el port de Vinaròs (Congrés)	lleï aprovada	12-06-1885	20-06-1885
169) Proposició de llei de Marià Pons d'autorització al Govern per atorgar a la CRT un ferrocarril econòmic entre Reus i el port de Salou (Congrés)	lleï aprovada	12-06-1885	23-06-1885
170) Proposició de llei de Joaquim Marin de concessió d'una pròrroga al FMB per acabar la construcció de la línia de Manresa a Guardiola (Congrés)	lleï aprovada	12-06-1885	24-06-1885

Temes	Situació	Congrés	Senat
171) Proposició de llei d'Antoni Ferratges d'autorització al Govern per atorgar a la TBF la concessió d'un ferrocarril que enllaçant amb el de Girona a Figueres, en el terme de Campdorà, acabi a Banyoles (Congrés)	lleï aprovada	16-06-1885	01-07-1885
172) Proposició de llei de Roc Labajos d'autorització al Govern per atorgar a Francisco Fernández de la Vega i Manel Ferran i Esteba la concessió d'un ferrocarril-tramvia entre El Puntarró (Martorell) i Barcelona, amb un ramal fins Sant Martí de Provençals i un altre fins enllaçar amb el tramvia de Barcelona a Sant Andreu (Congrés)	aprovada pel Congrés; formació de comissió al Senat	17-03-1885	14-04-1885
173) Proposició de llei de Jovino Tuñón d'autorització al Govern per atorgar a Fernando Eugenio Zulueta la concessió d'un ferrocarril entre Martorell i Sallent, enllaçant en aquesta població amb el de Manresa a Guardiola (Congrés)	presentació de la proposició	18-03-1885	
174) Proposició de llei de Marià Pons d'autorització al Govern per atorgar a Andreu Grau i Enric Bordons la concessió d'un ferrocarril entre Reus i Salou (Congrés)	presentació de la proposició	18-03-1885	
175) Proposició de llei de Francisco Rodríguez Rey de rehabilitació de la CFVZSCR en la seva concessió d'aquesta línia (Congrés)	debat inacabat	30-04-1885 /12-06-1885 (amb intervals)	
176) Projecte de llei de declaració de definitiva a l'estació de Barcelona del ferrocarril de Sarrià, fins aleshores provisional.	formació de comissió al Congrés	25-05-1885	
177) Pregunta d'Antonio Dabán sobre els projectes ferroviaris del Pirineu Central (Congrés)		08-07-1884	
178) Peticions de dades i preguntes de Miguel Villanueva sobre l'emprèstit de Cuba (Congrés)		27-12-1884 i seg.	
179) Petició de dades d'Antoni Ferratges sobre el ferrocarril del Pirineu Central (Congrés)		29-01-1885	
180) Exposicions a favor i en contra de la proposició de llei de Roc Labajos d'autorització al Govern per atorgar a Francisco Fernández de la Vega i Manel Ferran i Esteba la concessió d'un ferrocarril-tramvia entre Martorell i Barcelona, amb un ramal fins Sant Martí de Provençals i un altre fins enllaçar amb el tramvia de Barcelona a Sant Andreu (Congrés)		07-02-1885 i seg.	
181) Pregunta del comte de Rascon sobre la CT (Senat)			16-02-1885
182) Pregunta de Juan García de Torres sobre la CT (Senat)			24-02-1885
183) Pregunta de Miguel Villanueva sobre vapors correu a Cuba i Puerto-Rico (Congrés)		14-04-1885	
184) Pregunta i petició de dades de Miguel Villanueva sobre la CT (Congrés)		14-04-1885 i 16-04-1885	
185) Exposició de Pere Bové i Agustí Pujol, concessionaris del ferrocarril econòmic Olot-Girona, oposant-se a la proposició de llei d'Antoni Sedó d'autorització al Govern per atorgar a la TBF la concessió del ferrocarril Campdorà-Banyoles, presentada per Teodor González (Congrés)		03-06-1885	
186) Petició de dades d'Antoni Ferratges sobre l'estació de Barcelona del ferrocarril de Sarrià (Congrés)		05-06-1885	
187) Exposicions a favor i en contra de la declaració de definitiva a l'estació de Barcelona del ferrocarril de Sarrià, fins aleshores provisional (Congrés)		09-06-1885 i 16-06-1885	
4.2.Legislatura de 1885-86:			
188) Exposicions a favor i en contra de la declaració de definitiva a l'estació de Barcelona del ferrocarril de Sarrià, fins aleshores provisional (Congrés)		26-12-1885	

Apèndix 7. Districtes electorals catalans més altres districtes i senadories permanents exercits per catalans, 1876-1886.

L'objectiu d'aquest apèndix, és mostrar l'evolució dels escons que corresponien a Catalunya a ambdues cambres, durant el període analitzat, en relació amb allò vist a la primera part del capítol cinquè (*Els parlamentaris catalans*).

Mostra els districtes electorals catalans a Congrés i Senat, amb els parlamentaris que els estan ocupant a cadascun dels quatre períodes de Corts, en el cas del Congrés, cinc en el Senat, per la recomposició de la cambra a partir de la llei electoral de senadors de 1877. S'inclou també els districtes d'altres llocs que puntualment estan exercits per catalans, així com les senadories permanents atribuïbles a catalans.

Hi ha algunes qüestions a tenir en compte. La primera, es refereix a les dates d'exercici del càrrec. Es considera com a *Corts senceres* un exercici complet, que aniria des del moment en què les cambres es constitueixen definitivament, després de cada elecció, fins la darrera suspensió de les sessions abans de procedir a noves eleccions. Com ja s'ha vist a l'apèndix segon, les dates de constitució definitiva del Congrés, als quatre períodes de Corts, són el 26 de febrer de 1876, 24 de juny de 1879, 20 d'octubre de 1881 i 9 de juny de 1884, mentre que dels cinc períodes del Senat, són el 2 de març de 1876, 1 de maig de 1877, 5 de juny de 1879, 29 de setembre de 1881 i 28 de maig de 1884. Quan un parlamentari pren possessió del seu escó després d'aquestes dates —i en són molts, sobretot al Senat— s'indica la data exacta. De la mateixa manera, s'indica també si cessa (o bé si mor) abans de la suspensió de sessions.

Hi ha alguns casos, en què un escó queda vacant durant un tot un període de Corts. En aquest cas, s'indica com a *vacant*. Si aquesta vacant és temporal, després d'una baixa d'un parlamentari, quan l'escó és ocupat per un nou personatge, en elecció parcial, s'indica la data en què pren possessió, però si es tracta del mateix parlamentari, que un cop superat el període d'incompatibilitats pot retornar a l'exercici del càrrec, prèvia elecció, s'assenyala amb la paraula *retorna*, també amb la data. En el cas dels escons permanents del Senat, en no dependre d'una elecció, es considera el període 1876-1886 com un tot, indicant la data de presa de possessió i la data de defunció, si és anterior a la fi del període analitzat.

Una segona qüestió a tenir en compte, és la de les variacions dels districtes. Com ja s'ha vist al capítol dedicat a les Corts, les eleccions de 1876 de diputats i de senadors, es fan encara amb la legislació del Sexenni, mentre que les següents es fan ja d'acord amb l'aprovada per les primeres cambres de la Restauració. En el cas del Congrés, els districtes de Barcelona ciutat deixen d'estar diferenciats, per passar a constituir una circumscripció de cinc escons, mentre que els districtes de Falset i de Reus constitueixen, amb el de Tarragona, una circumscripció que duu el nom d'aquest darrer, amb tres escons. En el cas del Senat, els quatre escons pertanyents a cada província passen a tres, però s'incorpora tot el complex sistema de senadories corresponents a les corporacions de l'Estat (en aquest cas, arquebisbat de Tarragona, UB i SEBAP) i permanents (per dret propi o de nomenament de la Corona).

Font de l'apèndix 7: elaboració pròpia.

cambrà i província o categoria	districte o escó	Corts	parlamentari	dates
Congrés Barcelona	Arenys de Mar	1876-79	Joaquim Cabirol i Pau	des de 19-04-1876
		1879-81	Enrique Orozco y de la Puente	Corts senceres
		1881-84	Enrique Orozco y de la Puente	Corts senceres
		1884-86	Antoni Borrell i Folch	des de 17-06-1884
Congrés Barcelona	Barcelona-1	1876-79	Pere Collaso i Gil	des de 17-03-1876
	Barcelona-2	1876-79	Pere Bosch i Labrús	fins 17-03-1876
	Barcelona-3	1876-79	Francesc de Paula Rius i Taulet	fins 02-03-1876
	Barcelona-4	1876-79	Camil Fabra i Fontanils	fins 23-03-1876
	Barcelona-5	1876-79	Emilio Castelar y Ripoll	Corts senceres
Congrés Barcelona	Barcelona	1879-81	Frederic Nicolau i Vilaseca	Corts senceres
			Emilio Castelar y Ripoll	Corts senceres
			Francesc López Fabra	Corts senceres
			Manel Duran i Bas	Corts senceres
			Francesc de Paula Rius i Taulet	Corts senceres
		1881-84	Teodor Baró i Sureda	fins 15-02-1883
			Emilio Castelar y Ripoll	fins 04-01-1884
			Camil Fabra i Fontanils	Corts senceres
			Frederic Marcet i Vidal	Corts senceres
			Antoni Roger i Vidal	Corts senceres
		1884-86	Josep Sert i Rius	des de 24-06-1884
			Frederic Nicolau i Vilaseca	Corts senceres
			Manel Duran i Bas	des de 19-02-1885
			Teodor Baró i Sureda	des de 17-06-1884
			Camil Fabra i Fontanils	des de 27-06-1884
Congrés Barcelona	Berga	1876-79	José Pascual de Bonanza	des de 28-03-1876 fins 10-11-1876
			Enrique Orozco y de la Puente	des de 21-12-1876
		1879-81	vacant	
		1881-84	Joaquim Marin Carbonell	Corts senceres
1884-86	Joaquim Marin Carbonell	Corts senceres		
Congrés Barcelona	Castellterçol	1876-79	Nil Maria Fabra i Deas	des de 11-03-1876
		1879-81	Antoni de Barnola	Corts senceres
		1881-84	Frederic Pons i Montells	des de 21-12-1883
		1884-86	Antoni de Barnola	Corts senceres
Congrés Barcelona	Gràcia	1876-79	Josep Maria Nadal i Vilardaga	Corts senceres
		1879-81	Josep Maria Nadal i Vilardaga	des de 13-01-1881
		1881-84	Vicente de Romero y Baldrich	Corts senceres
		1884-86	Roc Labajos i Arenas	Corts senceres
Congrés Barcelona	Granollers	1876-79	Marià Maspons i Labrós	Corts senceres
		1879-81	Marià Maspons i Labrós	des de 16-03-1880
		1881-84	Antoni Ferratges i Mesa	fins 21-02-1883 retorna 21-12-1883
		1884-86	Antoni Ferratges i Mesa	Corts senceres
Congrés Barcelona	Igualada	1876-79	Antoni Castell de Pons	des de 23-03-1876
		1879-81	Manuel Camacho y Fernández	Corts senceres
		1881-84	Bartomeu Godó i Pie	Corts senceres
		1884-86	Francesc Gumà i Ferran	des de 28-06-1884
Congrés Barcelona	Manresa	1876-79	Eduard Reig i Carreras	Corts senceres
		1879-81	Eduard Reig i Carreras	fins 17-09-1880
		1881-84	Josep Mas i Martínez	Corts senceres
		1884-86	Ramon Rocafort i Casamitjana	Corts senceres
Congrés Barcelona	Mataró	1876-79	Joaquim Valentí i Fontrodona	Corts senceres
		1879-81	Joaquim Valentí i Fontrodona	Corts senceres

cambra i província o categoria	districte o escó	Corts	parlamentari	dates
Congrés Barcelona	Mataró (cont.)	1881-84	Josep Garcia Oliver	des de 17-12-1881 fins 26-07-1883
		1884-86	Joaquim Valentí i Fontrodona	des de 17-06-1884
Congrés Barcelona	Sant Feliu de Llobregat	1876-79	Antoni Sedó i Pàmies	des de 02-03-1876
		1879-81	Antoni Sedó i Pàmies	Corts senceres
		1881-84	Josep Ramoneda i Nonés	des de 12-05-1883
		1884-86	Antoni Sedó i Pàmies	des de 11-06-1884
Congrés Barcelona	Terrassa	1876-79	Pau Turull i Comadran	des de 02-03-1876
		1879-81	Pau Turull i Comadran	Corts senceres
		1881-84	Joaquim Planas i Borrell	Corts senceres
		1884-86	Pau Turull i Comadran	des de 12-07-1884
Congrés Barcelona	Vic	1876-79	Pere Bosch i Labrús	des de 23-03-1876
		1879-81	Pere Bosch i Labrús	Corts senceres
		1881-84	Pere Bosch i Labrús	Corts senceres
		1884-86	Pere Bosch i Labrús	des de 24-06-1884
Congrés Barcelona	Vilafranca del Penedès	1876-79	Josep Puig i Llagostera	Corts senceres
		1879-81	Josep Puig i Llagostera	des de 27-06-1879 fins 24-12-1879
			Josep Maria Planas i Casals	des de 14-04-1889
		1881-84	Francesc d'Assís Madorell i Badia	Corts senceres
Congrés Barcelona	Vilanova i la Geltrú	1876-79	Víctor Balaguer i Cirera	Corts senceres
		1879-81	Víctor Balaguer i Cirera	Corts senceres
		1881-84	Víctor Balaguer i Cirera	fins 17-12-1883
		1884-86	Víctor Balaguer i Cirera	Corts senceres
Congrés Girona	Figueres	1876-79	Severiano Arias Giner	Corts senceres
		1879-81	Ferran de Moradillo de Patxot	Corts senceres
		1881-84	Manel Henrich i Girona	Corts senceres
		1884-86	Luis Moreno y Gil de Borja	Corts senceres
Congrés Girona	Girona	1876-79	Pelagi de Camps i de Mata	des de 03-03-1876
		1879-81	Pelagi de Camps i de Mata	Corts senceres
		1881-84	Joan Fabra i Floreta	Corts senceres
		1884-86	Josep Maria Vehí i Ros	Corts senceres
Congrés Girona	La Bisbal	1876-79	Josep Maria Vehí i Ros	Corts senceres
		1879-81	Albert Camps i Armet	Corts senceres
		1881-84	Albert Camps i Armet	des de 16-05-1883
		1884-86	Albert Camps i Armet	Corts senceres
Congrés Girona	Olot	1876-79	Josep Florejachs i de Berart	des de 06-03-1876
		1879-81	Josep Florejachs i de Berart	fins 23-02-1880
			Salvador Torroella i Marimon	des de 07-05-1880
		1881-84	Pedro Diz Romero	Corts senceres
Congrés Girona	Puigcerdà	1876-79	Joan Fabra i Floreta	Corts senceres
		1879-81	Fèlix Macià i Bonaplata	Corts senceres
		1881-84	Fèlix Macià i Bonaplata	Corts senceres
		1884-86	Fèlix Macià i Bonaplata	Corts senceres
Congrés Girona	Santa Coloma de Farners	1876-79	Alejandro Shee y Saavedra	des de 02-03-1876 fins 03-07-1877
			Agustí Vilaret i Cendrich	des de 28-01-1878
		1879-81	Agustí Vilaret i Cendrich	Corts senceres
		1881-84	Antoni Mataró i Vilallonga	Corts senceres

cambrà i província o categoria	districte o escó	Corts	parlamentari	dates
Congrés Girona	Sta. Coloma F. (cont.)	1884-86	Antoni Mataró i Vilallonga	des de 14-06-1884 fins 06-06-1885
Congrés Girona	Torroella de Montgrí	1876-79	Albert Quintana i Combis	Corts senceres
		1879-81	Narcís Pagès i Prats	Corts senceres
		1881-84	Albert Quintana i Combis	fins 18-01-1883 retorna 05-03-1883
		1884-86	Albert Quintana i Combis	Corts senceres
Congrés Girona	Vilademuls	1876-79	José Álvarez Mariño	Corts senceres
		1879-81	José Álvarez Mariño	Corts senceres
		1881-84	José Álvarez Mariño	Corts senceres
		1884-86	José Álvarez Mariño	Corts senceres
Congrés Lleida	Balaguer	1876-79	Joaquim Bañeres i Gordill	Corts senceres
		1879-81	Joaquim Bañeres i Gordill	Corts senceres
		1881-84	Francisco Martínez Brau	Corts senceres
		1884-86	Josep Maria Martorell i Fivaller (duc d'Almenara Alta)	Corts senceres
Congrés Lleida	Borges	1876-79	Enrique Vivanco y Menchaca	des de 23-03-1876
		1879-81	Manuel Vivanco y Menchaca	fins 17-09-1880
		1881-84	Jaume Nuet i Minguell (comte de Torregrossa)	Corts senceres
		1884-86	Jenaro Vivanco y Menchaca	Corts senceres
Congrés Lleida	Cervera	1876-79	Manuel Alonso Martínez	Corts senceres
		1879-81	vacant	
		1881-84	Vicente Alonso Martínez y Martín	des de 26-04-1883
		1884-86	Gustau de Bofill i Capella	Corts senceres
Congrés Lleida	Lleida	1876-79	Ramon Soldevila i Claver	des de 03-03-1876
		1879-81	Ramon Soldevila i Claver	des de 21-07-1879
		1881-84	José María Celleruelo y Poviones	Corts senceres
		1884-86	Ramon Soldevila i Claver	Corts senceres
Congrés Lleida	Seu d'Urgell	1876-79	Constancio Gambel y Aybar	des de 17-03-1876
		1879-81	José Porrúa y Moreno	Corts senceres
		1881-84	Isidre Boixader i Solana	Corts senceres
		1884-86	José Porrúa y Moreno	des de 17-06-1884 fins 13-04-1885
Congrés Lleida	Solsona	1876-79	Manuel de Azcárraga y Palmero	Corts senceres
		1879-81	Federico Hoppe y Rute	Corts senceres
		1881-84	Manuel de Azcárraga y Palmero	fins 14-02-1883 retorna 20-06-1883
		1884-86	Manuel de Azcárraga y Palmero	Corts senceres
Congrés Lleida	Sort	1876-79	Ròmul Moragas i Droz José Ferreras Toro	fins 31-03-1876 des de 16-05-1876
		1879-81	Miguel Cabezas y Montemayor	Corts senceres
		1881-84	Luís de León y Cataumbert	Corts senceres
		1884-86	Luís de León y Cataumbert	Corts senceres
Congrés Lleida	Trepmp	1876-79	Rafael Cabezas y Montemayor	Corts senceres
		1879-81	Rafael Cabezas y Montemayor	Corts senceres
		1881-84	Rafael Cabezas y Montemayor	des de 20-04-1883
		1884-86	Rafael Cabezas y Montemayor	Corts senceres
Congrés Tarragona	Falset	1876-79	vacant	
Congrés Tarragona	Gandesa	1876-79	Eduard Gasset i Matheu	Corts senceres
		1879-81	Josep Ferrer i Forés	Corts senceres
		1881-84	Pere Antoni Torres Jordi	fins 10-07-1882 retorna 14-12-1882
		1884-86	Josep Ferrer i Forés	Corts senceres

cambra i província o categoria	districte o escó	Corts	parlamentari	dates
Congrés Tarragona	Reus	1876-79	Marià Pons i Espinós	Corts senceres
Congrés Tarragona	Roquetes	1876-79	Juan Carnicero y San Román	fins 28-02-1878
			Albert Bosch i Fustegueras	des de 11-04-1878
		1879-81	Albert Bosch i Fustegueras	fins 10-03-1880 retorna 21-04-1880
		1881-84	Albert Bosch i Fustegueras	Corts senceres
Congrés Tarragona	Tarragona	1876-79	Plàcid Maria de Montoliu i de Sarriera	Corts senceres
			Marià Pons i Espinós	Corts senceres
		1879-81	Plàcid Maria de Montoliu i de Sarriera	Corts senceres
			Pere Antoni Torres Jordi	Corts senceres
		1881-84	Marià Rius i Montaner (comte de Rius)	des de 17-12-1883
			Pere Nolasc Gay i Sardà	Corts senceres
		1884-86	Frederic Pons i Montells	fins 20-03-1882
			Teodor González Cabanne	Corts senceres
Marià Pons i Espinós	Corts senceres			
Marià Rius i Montaner (comte de Rius)	Corts senceres			
Congrés Tarragona	Tortosa	1876-79	Manuel de Salamanca y Negrete	des de 07-03-1876
		1879-81	Josep Maria Despujol i Dusay	fins 28-01-1880
			José Manuel Brunet e Illa	des de 30-04-1880
		1881-84	Josep Bosch i Carbonell	Corts senceres
Congrés Tarragona	Valls	1876-79	Josep Batlle i Vidal	Corts senceres
		1879-81	Josep Castellet i Sampsó	Corts senceres
		1881-84	Josep Castellet i Sampsó	Corts senceres
		1884-86	Joaquín Oliver y Garcia	Corts senceres
Congrés Tarragona	El Vendrell	1876-79	Joaquim Castellarnau i Balcells	Corts senceres
		1879-81	Joaquim Castellarnau i Balcells	Corts senceres
		1881-84	Joan Cañellas i Tomàs	des de 12-12-1881
		1884-86	Joaquim Castellarnau i Balcells	Corts senceres
Congrés Albacete	Albacete	1884-86	Albert Bosch i Fustegueras	Corts senceres
Congrés Cuba	Matanzas	1879-81	Francesc Gumà i Ferran	des de 15-11-1879
Congrés Puerto-Rico	Aguadilla	1884-86	Eulogi Despujol i Dusay (comte de Casp)	Corts senceres
Senat Barcelona	Barcelona	1876-77	Ferran Puig i Gibert	des de 03-04-1876
			Ramon Estruch i Ferrer	des de 03-04-1876
			Josep Ferrer i Vidal	des de 27-03-1876
			Joaquim Maria Paz i Casanovas	des de 27-03-1876
		1877-79	Ramon Estruch i Ferrer	des de 16-06-1877
			Manel Girona i Agrafel	des de 07-05-1877
			Ferran Puig i Gibert	des de 05-05-1877
		1879-81	Ferran Puig i Gibert	des de 09-06-1879
			Ramon Maria de Sentmenat i Despujol (marquès de Ciutadilla)	des de 10-06-1879
			Ramon Estruch i Ferrer	Corts senceres
		1881-84	Pere Collaso i Gil	des de 10-10-1881
			Evarist Arnús i de Ferrer	des de 10-04-1882
			Josep Ferrer i Vidal	des de 11-04-1882
1884-86	Josep Ferrer i Vidal	des de 23-03-1885		

cambrà i província o categoria	districte o escó	Corts	parlamentari	dates	
Senat Barcelona	Barcelona (cont.)	1884-86	Ramon Maria Sentmenat Despujol (marquès de Ciutadilla)	des de 23-03-1885	
			Antonio López de Letona Lomas	fins 27-12-1884	
Senat Girona	Girona	1876-77	Josep Maria Escrivà de Romaní i Dusay (marquès de Monistrol)	Corts senceres	
			Tomàs Roger i Vidal	des de 06-05-1876	
			Enric Climent i Vidal	des de 09-06-1876	
			vacant		
		1877-79	Juan Moreno Benítez	des de 03-05-1877	
			Tomàs Roger i Vidal	des de 04-06-1877	
			Enric Climent i Vidal	des de 06-05-1878 fins 10-11-1878	
		1879-81	Tomàs Roger i Vidal	Corts senceres	
			Josep Maria Vehí i Ros	des de 08-11-1879	
		1881-84	vacant	Pelagi de Camps i de Mata (marquès de Camps de Mata)	des de 12-11-1881
				Ferran Puig i Gibert	des de 22-10-1881
				Tomàs Roger i Vidal	des de 26-10-1881
		1884-86	vacant	Pelagi de Camps i de Mata (marquès de Camps de Mata)	des de 03-06-1884
				Ferran Puig i Gibert	Corts senceres
				Guillem Escrivà de Romaní i Dusay (comte de Casal)	Corts senceres
		Senat Lleida	Lleida	1876-77	Alejandro Llorente y Lanas
José María Fernández de la Hoz	Corts senceres				
Josep Maluquer i de Tirrell	Corts senceres				
Manel Gasset i Mercader (marquès de Benzú)	Corts senceres				
1877-79	vacant			José Ramón Mackenna y Muñoz	des de 03-05-1877 fins 20-03-1878
				Josep Maluquer i de Tirrell	Corts senceres
				Francesc de Mata i Alòs (comte de Torre-Mata)	Corts senceres
1879-81	vacant			José Orozco y Zúñiga	des de 10-06-1878
				Francesc de Mata i Alòs (comte de Torre-Mata)	Corts senceres
				Josep Maluquer i de Tirrell	Corts senceres
1881-84	vacant			José Orozco y Zúñiga	Corts senceres
				Manuel María Álvarez y Álvarez	Corts senceres
				Ceferino AVECILLA y González	des de 05-10-1881
1884-86	vacant			Enrique ZIBURU y Herrera-Dávila	des de 13-10-1881
				Manuel de la Pezuela y Lobo	des de 31-05-1884
				Jaume Girona i Agrafel	Corts senceres
1884-86	vacant	Enrique de la Parrella Sánchez	Corts senceres		
Senat Tarragona	Tarragona	1876-77	Carles de Morenes i de Tord (baró de les Quatre Torres)	Corts senceres	
			Francisco de Paula Pavía y Pavía	Corts senceres	
			Miquel dels Sants Bañuelos i Traval (comte de Bañuelos)	des de 04-03-1876	
			José María Bremon y Cabello	Corts senceres	
		1877-79	vacant	José María Bremon y Cabello	Corts senceres
				Carles de Morenes i de Tord (baró de les Quatre Torres)	Corts senceres
		1879-81	vacant	Manuel Torrecilla de Robles	des de 25-06-1877
				Manuel Torrecilla de Robles	des de 13-06-1879 fins 18-10-1879

cambrà i província o categoria	districte o escó	Corts	parlamentari	dates
Senat Tarragona	Tarragona (cont.)	1879-81	Rafael Cañellas i Gallisà	des d'11-05-1880
			Eduardo Basave y Rodríguez de Alburquerque (marquès de San Eduardo)	des de 18-01-1881
		1881-84	Gabriel Baldrich i Palau	Corts senceres
			Rafael Cañellas i Gallisà	des de 03-10-1881
			Juan Jiménez Cuenca	Corts senceres
		1884-86	Plàcid Maria Montoliu i de Sarriera (marquès de Montoliu)	des d'01-07-1884
Carles de Morenes i de Tord (baró de les Quatre-Torres)	Corts senceres			
Carlos Navarro y Rodrigo	Corts senceres			
Senat Puerto-Rico	Puerto-Rico	1881-84	Jaume Girona i Agrafel	des de 29-03-1882
Senat corporacions de l'Estat	Arquebisbat de Tarragona	1877-79	vacant	
		1879-81	vacant	
		1881-84	José María Urquinaona y Bidot (bisbe de Barcelona)	des de 22-11-1881 fins 31-03-1883
		1884-86	Tomàs Sivilla i Gener (bisbe de Girona)	des de 17-06-1885
	Universitat de Barcelona	1877-79	Juan Magaz y Jaime	des de 16-06-1877
		1879-81	Juan Magaz y Jaime	Corts senceres
		1881-84	Juan Magaz y Jaime	Corts senceres
		1884-86	Juan Magaz y Jaime	Corts senceres
	SEBAP	1877-79	Joaquim Maria Paz i Casanovas	Corts senceres
		1879-81	Joaquim Maria Paz i Casanovas	des de 14-06-1879
		1881-84	Marià de la Pau Graells i Agüera	des de 03-04-1882
		1884-86	Joaquim Maria Paz i Casanovas	Corts senceres
Senat part permanent	dret propi	1877-86	Tomàs de Rocabertí de Dameto i Veri (comte de Peralada)	des de 20-03-1878
			Antonio López y López (marquès de Comillas)	des de 16-06-1882 fins 16-01-1883
Senat part permanent	nomenats per la Corona	1877-86	Miquel dels Sants Bañuelos i Traval (comte de Bañuelos)	des d'01-05-1877
			Manel Gasset i Mercader (marquès de Benzú)	des d'01-05-1877
			Josep Maria Escrivà de Romaní i Dusay (marquès de Monistrol)	des de 07-05-1877
			Antoni Ros de Olano i Perpiñà (marquès de Guadel-Jelú)	des de 22-05-1877
			Ignasi Maria Despujol i Dusay (marquès de Palmerola)	des de 22-05-1877 fins 20-03-1882
			Josep Maluquer i de Tirrell	des de 29-09-1881
			Francesc de Mata i Alòs (comte de Torre-Mata)	des de 29-09-1881
			Manel Girona i Agrafel	des de 12-01-1885